

2023

ԲՆԱԿԵԼԻ ՀԱՄԱԼԻՐ

ՀՀ Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Աղբյուր Մերոք թիվ 5

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՏ

ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՈՂ՝
Ռ. ԴԻՇԴԻՇՅԱՆ

ԿԱՏԱՐՈՂ
Ա/Ձ Ա. ԳԱԼՈՅԱՆ

Ա/Ձ Ա. Գալոյան
ք. Երևան Սևանի 5
Հեռ. բջջ. +374 99 994222
galoyan.aram@gmail.com

ՀՀ

ԲՆԱԿԵԼԻ ՀԱՄԱԼԻՐ

ՀՀ Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Աղբյուր Մերոբ թիվ 5

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽՆԱԿԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

Ռ. Դիշդիշյանի լիազորված անձ՝

Ա. Հայրապետյան

Ա/Ձ ԱՐԱՄ ԳԱԼՈՅԱՆ

Երևան 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	5
1.1	Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն	5
1.2	Հապավումներ	5
1.3	Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը	6
1.4	Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)	8
1.4.1	<i>Ներկա վիճակի նկարագիր</i>	8
1.4.2	<i>Նախատեսվող գործունեության նկարագիր</i>	9
1.5	Գլխավոր հատակագիծ	12
1.6	Ավտոկայանատեղիի հատակագիծ	14
1.7	Իրադրային հատակագիծ	16
1.8	Շինարարական աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց	17
1.9	Ջրամատակարարման, ջրահեռացման, հեղեղատար համակարգեր	18
1.10	Ջեռուցում, հովացում, օդափոխություն	20
1.11	Գազամատակարարում	22
1.12	Էլ. մատակարարում	22
1.13	Կանաչապատման աշխատանքներ	22
1.14	Կանաչ տարածքի ոռոգման ջրապահանջի հաշվարկ	23
2.	ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՄԽԵՄԱՆ	25
2.1	Աշխատանքների կատարման սխեմա	26
2.2	Նախապատրաստական փուլ	31
2.3	Շինարարության ժամկետները	31
2.4	Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկ	31
2.5	Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները	32
2.5.1	<i>Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում</i>	32
2.6	Թափոնների կառավարում	33
3	ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԽԵՄԱՆ	34
3.1	Ընդհանուր տեղեկություններ ուսումնասիրված տեղամասերի վերաբերյալ	34
3.2	Տարածքի երկրաբանագեոմորֆոլոգիական բնութագիրը	35
3.3	Տարածքի ինժեներաերկրաբանական և ջրաերկրաբանական ընդհանուր բնութագիրը	36
3.4	Ջրագրություն	38
3.5	Կլիմայական պայմաններ	39
3.5.1	Օդերևութաբանական-կլիմայական պայմանները	40
3.5.1.1	Ընդհանուր ֆոնային կլիմայական բնութագիրը	40

3.6	Անտառ	47
3.7	Կենսաբազմազանություն.....	48
3.7.1	Բուսական աշխարհ.....	48
3.7.2	Կենդանական աշխարհ.....	49
3.7.3	Բուսական աշխարհի պահպանության միջոցառումները	50
3.7.4	Կենդանական աշխարհի պահպանության միջոցառումներ	51
3.8	Օդային ավազան.....	52
3.8.1	Ֆոնային աղտոտվածություն	52
3.9	Սոցիալ-տնտեսական արդի վիճակը.....	53
3.9.1	Տեղական տնտեսության կառուցվածքի վերլուծություն.....	53
3.9.2	Արդյունաբերություն և առևտուր.....	55
3.9.3	Համայնքի զարգացման ծարգիր	55
3.9.4	Զբոսաշրջային ենթակառուցվածք	56
3.10	Բնության հուշարձաններ.....	58
3.11	Կենսաբանական հուշարձաններ.....	58
3.12	Բնական և մշակութային ժառանգություն.....	59
4	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ՄԵՂՄԱՅՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱԴՈՒՄՆԵՐԸ.....	78
4.1	Ռիսկերի գնահատում	78
4.2	Արտանետումների աղբյուրները	78
4.3	Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն.....	79
4.3.1	<i>Մթնոլորտային օդ.....</i>	79
4.3.2	<i>Ջրային ռեսուրսներ.....</i>	79
4.3.3	<i>Հողային ռեսուրսներ .....</i>	80
4.3.4	<i>Կենսաբազմազանություն .....</i>	81
4.3.5	<i>Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը .....</i>	81
4.3.6	<i>Հակահրդեհային միջոցառումներ.....</i>	82
4.3.7	<i>Աղմուկ և թրթռում .....</i>	82
4.3.8	<i>Թափոնների կառավարում.....</i>	83
4.3.9	<i>Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում .....</i>	84
4.3.10	<i>Էներգախնայողության միջոցառումներ.....</i>	84
5	ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ.....	84
	ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՅՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱԴՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	86
	ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ.....	90
	ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	92
	ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	93

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Ձեռնարկող՝	Ռ. Դիշդիշյան Նույն. քարտ՝ 002373215, տրված 011-ի կողմից, 16.09.2014թ.-ին
Ձեռնարկողի հասցեն՝	ՀՀ ք. Երևան, Ամիրյան փ., 4/6 շենք, 66 բն.
Նախատեսվող գործունեության հասցեն՝	ՀՀ Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Աղբյուր Սերոբ թիվ 5
ՇՄԱԳ նախագծի մշակող՝	Ա/Ձ Արամ Գալոյան
Հեռախոս՝	+37499994222

1.2 Հապավումներ

ՀՀ՝ Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ՝ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՍՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՊՈԱԿ՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

1.3 Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

Գործունեության նպատակն է Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան, Աղբյուր Սերոբ թիվ 5 հասցեում իրականացնել բնակելի համալիրի կառուցման աշխատանքները:

2014թ.-ի հունիսի 21-ի "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի համաձայն նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Գ կատեգորիայի գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

Բնակելի համալիրի աշխատանքային նախագիծը իրականացված է ՀՀ-ում գործող նորմատիվ փատաթղթերի պահանջներին համապատասխան¹:

Բնակելի համալիրի կառուցման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի պահանջներին համաձայն:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման այս զեկույցը նկարագրում է գործունեության ենթակա տարածքի բնապահպանական ելակետային պայմանները, գործունեության իրականացման համար նախատեսվող աշխատանքները և գործողությունները, գործունեության իրականացման արդյունքում բնապահպանական հնարավոր ազդեցության շրջանակը և գնահատականը:

Սկսած 1991թ. շրջակա միջավայրի պահպանությանն առնչվող ավելի քան 25 օրենսգրքեր և օրենքներ, բազմաթիվ ենթաօրենսդրական ակտեր և կանոնակարգեր են ընդունվել:

Շրջակա միջավայրի պահպանության հարցերին առնչվող ՀՀ օրենքների ցանկը ներկայացված է ստորև.

- Բնակչության սանիտարահամաճարակային անվտանգության ապահովման մասին (1992),
- Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին (1994),

¹ ՀՀՀՆ 30-01-2014 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ. ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՈՅՐԵՐԻ ՀԱՏԱԿԱԳԾՈՒՄ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՈՒՄ
ՀՀՀՆ 31-01-2014 ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐ. ՄԱՍ1 .ԲԱԶՄԱԲՆԱԿԱՐԱՆ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐ
ՀՀՀՆ 21-01-2014 ՇԵՆՔԵՐԻ ԵՎ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ
ՀՀՀՆ IV-11.03.03-02 ԱՎՏՈԿԱՅԱՆԱՏԵՂԻՆԵՐ
ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ 2020Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-Ի ԹԻՎ 102-Ն ՀՐԱՄԱՆ
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2021Թ. ՄԱՐՏԻ 31 ԹԻՎ 372-Ն ՀՐԱՄԱՆ

- Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին (2014),
- Պատմական և մշակութային անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին (1998),
- ՀՀ հարկային օրենսգիրք (ՀՕ-165-Ն, 01.01.2018թ.)
- «ՀՀ Բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 14.08.2008 N 967-Ն որոշում
- «Բուսական աշխարհի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, 1999թ., ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.
- Բնապահպանական եվ բնօգտագործման վճարների մասին (1998)
- Կենդանական աշխարհի մասին (2000),
- ՀՀ հողային օրենսգիրք (2001),
- Բնապահպանական կրթության մասին (2001),
- ՀՀ ջրային օրենսգիրք (2002),
- ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգիրք (2011),
- Թափոնների մասին (2004),
- Բնապահպանական վերահսկողության մասին» (2005),
- Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին (2006),
- ՀՀ անտառային օրենսգիրք (2005),
- ՀՀ Կառավարության <<ՀՀ կենդանիների Կարմիր գրքը հաստատելու մասին>> 29.01.2010թ. N 71-Ն որոշում,
- ՀՀ Կառավարության <<ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքը հաստատելու մասին>> 29.01.2010թ. N 72-Ն որոշում,
- <<ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին>> ՀՀ Կառավարության 31.07.2014թ. N 781-Ն որոշում
- Հրաման N2-III-11.3 «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին: Ուժի մեջ է մտել 13.04.2002թ:
- «ԴԻԼԻՋԱՆ» ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԿԻ 2017-2026 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՀՀ կառավարության 23 փետրվարի 2017 թվականի N 190-Ն որոշում
- ՀՀ կառավարության նիստի 23 փետրվարի 2017 թվականի N 8 արձանագրության քաղվածք
- «Կառավարության «Ջրակոհամակարգերի սանիտարական պահպանման, հոսքի ձևավորման, ստորերկրյա ջրերի պահպանման, ջրապահպան, էկոտոնի և անօտարելի գոտիների տարածքների սահմանման չափորոշիչների մասին» 2005թ.-ի հունվարի 20-ի N 64-Ն որոշում
- Հաշվի են առնվել նաև՝
  - ՀՀ կառավարության 2014թ. սեպտեմբերի 25 որոշումը «ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության եվ օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը եվ միջոցառումները հաստատելու մասին»

- ՀՀ կառավարության 2015 թ. դեկտեմբերի 10-ի նիստի «ՀՀ կենսաբանական բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման բնագավառներում ռազմավարությանը և գործողությունների ազգային ծրագրին հավանություն տալու մասին» N54 որոշում
- ՀՀ կառավարության 2015թ. մայիսի 27-ի նիստի «ՀՀ անապատացման դեմ պայքարի ռազմավարությունը և գործողությունների ազգային ծրագրին հավանություն տալու մասին» N23 արձանագրային որոշումը:

1.4 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)

1.4.1 Ներկա վիճակի նկարագիր

Դիտարկվող տարածքը գտնվում է Տավուշի մարզ Դիլիջան քաղաքում՝ Երևանից Դիլիջան տանող ուղղությամբ (՝Ալայան Ամրոց՝-ի դիմաց): Հողմասում չկան կառույցներ, շինություններ և այլ ճարտարապետական փոքր կառույցներ:

Հողատարածքը ազատ է կառուցապատումից:

Հողամասի հիմնական մակերեսը, համաձայն սեփականության վկայականի՝ կադաստրային ծածկագիր 11-003-0711-0025 կազմում է 1.5781 հա:

Ընդհանուր տեղեկություն հողամասի վերաբերյալ՝

- նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի
- գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ խառը կառուցապատման
- գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կից հողամասեր՝ հյուսիսից այլ անձի պատկանող հողամաս է, հյուսիս-արևելքից՝ Ազգային պարկի տարածք, արևելքից՝ ճանապարհ, հարավից և արևմուտքից՝ համայնքային հողեր:

Ըստ երկրաբանական հետազննության արդյունքների տարածքը, ընդհանուր առմամբ, պիտանի է շինարարության համար:

Կառուցապատման ենթակա հողատարցքում բացակայում են բնության հատուկ պահպանվող կամ պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ:

Տարածքի սահմաններում առկա են թվով 10 հատ եղևվնի:

Կառուցապատման ենթակա տարածքի հեռավորությունը «Դիլիջան» ԱՊ-ի սահմանից կազմում է մոտ 1400մ:

Հատակագծային սահմանափակումներ չկան:

Ըստ նախագծի՝ կատարված գեոդեզիական ուսումնասիրությունների հանույթի հիման վրա, տարածքում առկա ծառերը չեն կտրվելու, հնարավոր է հատվեն փոքր թփուտներ, թփեր, որոնք գեոդեզիական հանույթի մեջ չեն ներառվել: Ուստի նախագիծը իրականացնելիս ուղղորդվել ենք գոյություն ունեցող ծառերը պահպանելու սկզբունքին:

Հողային ծածկույթի վրա, որտեղ բուսահողի հզորությունը 0.2-0.5 մ է, տարածված է բազմամյա խոտի տեսքով խառը աճած բուսականություն, մասնավորապես՝ Սեզ սողացող (E. repens), Սեզ սանրանմանը (E. cristatum), Սեզ մազակիրը (E. trichophora), Սեզ միջինը (E.

intermedia), Սեզ երկարավունը (E. elongatum): Ամբողջ հողամասում բուսահողի ծավալը գնահատվել է մոտ 1920մ³: Հանվող բուսահողի մակերեսը կազմում է մոտ 5500մ²:

1.4.2 Նախատեսվող գործունեության նկարագիր

Նախագծվող բնակելի համալիրի գտնվում է ք. Դիլիջան, Աղբյուր Սերոբ թիվ 5 հասցեում: Հողամասի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 15781 քմ:

Նախագծման համար հիմք են հանդիսացել պատվիրատուի կողմից ներկայացված տեխնիկական պահանջները, գործող նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերը և N Ա1-82 ՃՀԱ-ն, տրված 07.07.2022 թ.-ին, լրամշակված 24.03.2023թ.:

Նախագծով նախատեսվում է “ապարտ” բնակելի համալիր, որը բաղկացած է լինելու 5 մասնաշենքից և մեկ “աշտարակ” - ռեստորանից: Տարածքի ռեկոնստրուկցիոն պայմանավորված մասնաշենքերը տեղադրվում են և յուրաքանչյուր հարկի մակերեսը տարբեր է: Մասնաշենքերի առանձին կառուցապատման մակերեսը տատանվում է 710-1441 մ², իսկ ռեստորանինը 135 մ²: Նախատեսված է նաև ստորգետնյա ավտոկայանատեղի՝ 80 մեքենայի համար: Համալիրը նախագծված է բոլոր շինարարական նորմերով և ունի գեղագիտական արժեք:

Առաջին մասնաշենքը 3 հարկանի է, կառուցապատման մակերեսը՝ 1 010 մ² է, իսկ շենքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 2 633 մ², ունի 19 բնակարան:

Երկրորդ մասնաշենքը 4 հարկանի է, կառուցապատման մակերեսը՝ 1 025 մ² է, իսկ շենքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 3 781 մ², ունի 37 բնակարան:

Երրորդ մասնաշենքը 4 հարկանի է, կառուցապատման մակերեսը՝ 725 մ² է, իսկ շենքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 2 818 մ², ունի 28 բնակարան:

Չորրորդ մասնաշենքը 3 հարկանի է, կառուցապատման մակերեսը՝ 710 մ² է, իսկ շենքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 2 252 մ², ունի 27 բնակարան:

Հինգերորդ մասնաշենքը 5 հարկանի է, կառուցապատման մակերեսը՝ 1 441 մ² է, իսկ շենքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 7 100մ², ունի 93 բնակարան:

“Աշտարակ” - ռեստորանի շենքը 6 հարկանի է, կառուցապատման մակերեսը՝ 135 մ² է, իսկ շենքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 750մ²:

Տեխնիկատնտեսական ցուցանիշներ՝

Տարածքի մակերեսը - 15781.00 մ²

Մասնաշենքերի կառուցապատման մակերեսը - 5478.00 մ² - 34.71 %

Կանաչ գոտու մակերեսը - 7121.36 մ² - 45.13 %

Ասֆալտե ճանապարհների մակերեսը - 2081.14 մ² - 13.19 %

Բակերի սալիկապատ մակերեսը - 669.80 մ² - 4.24 %

Սալվածքների մակերեսը - 166.80 մ² - 1.06 %

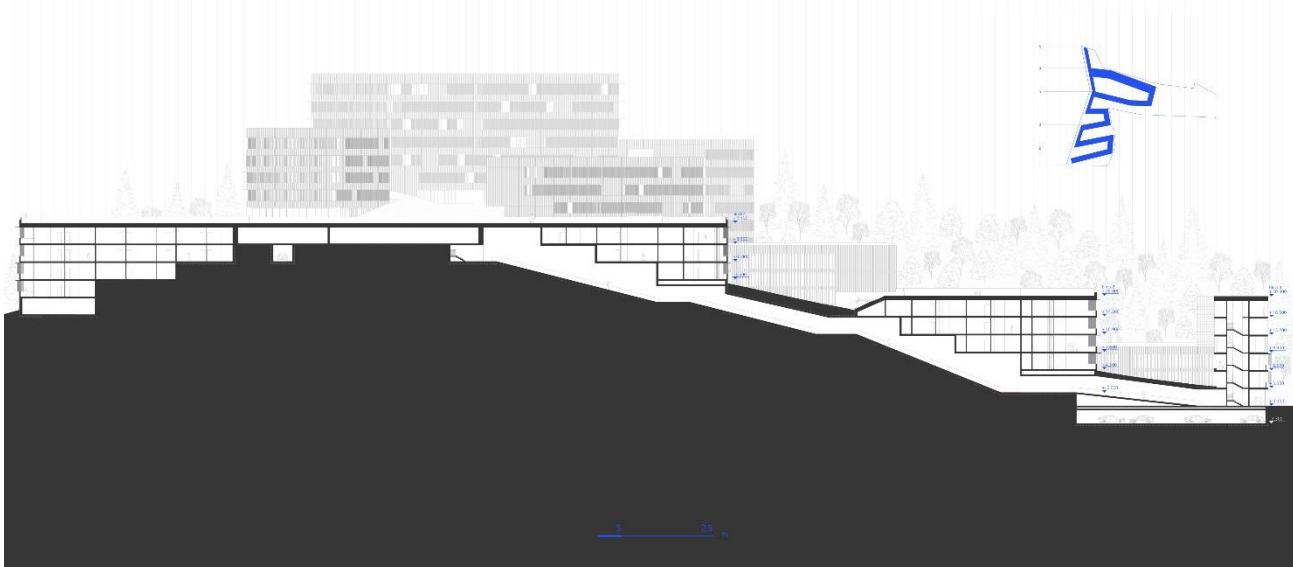
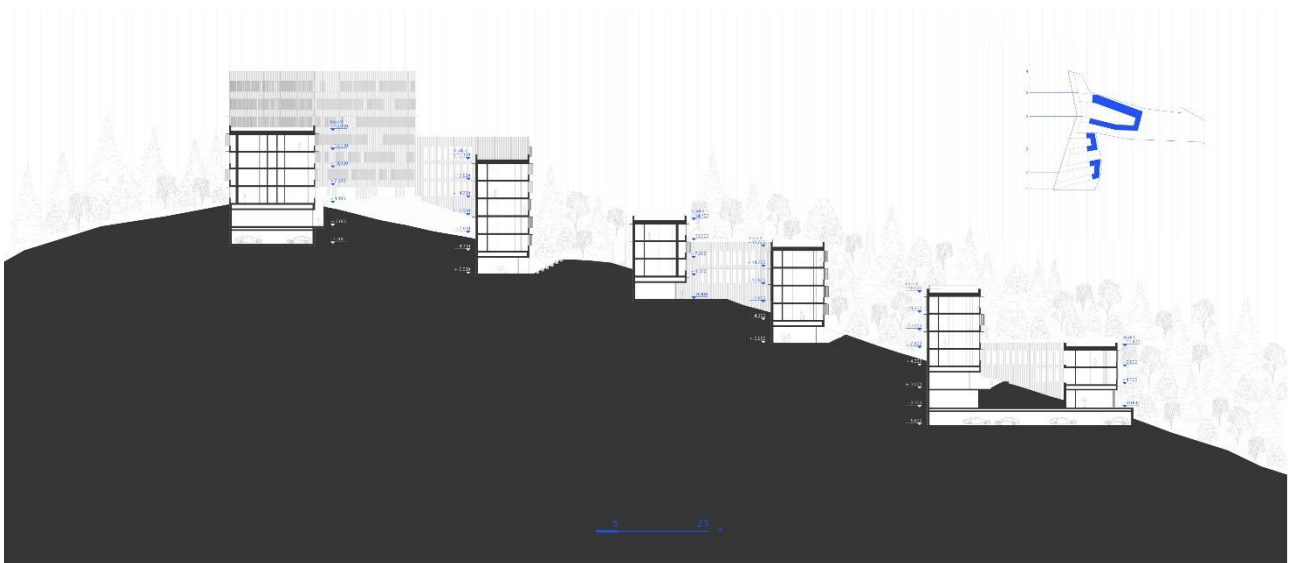
Աստիճաններ և հարթակներ - 263.90 մ² - 1.67 %

Բնակարանների ընդհանուր թիվը՝ 204 հատ

Ստորգետնյա ավտոկայանատեղիի մակերես՝ 4603քմ

Բացի բնակելի ֆունկցիայից այստեղ նախատեսվում է տեղակայել նաև ժամանցային վայրեր՝ որոնք շատ սակավ են Դիլիջան քաղաքում: Այս միջոցով նպաստելով քաղաքի հանրային սոցիալական կյանքի ակտիվացմանը, ստեղծել նոր ձգողական կենտրոն թե տեղացի, թե ժամանող բնակչության համար:

Մասնաշենքերի նիշերը նույնպես տարբեր են, ինչպես արդեն իսկ վերը նշել ենք տարածքում առկա ռելիեֆի թելադրանքով: Նախագիծը մշակելիս ուղղորդվել ենք հնարավորինս մինիմալ հողային հանույթ ստանալ և նախատեսվող կառույցները մխրճել բնական լանդշաֆտի մեջ, այլև հակառակը՝ հնարավորինս համահունչ լինել գոյություն ունեցող շրջապատող միջավայրին: Ստորև ներկայացված են կտրվածքները, ուր երևում է շինությունների դիրքը գոյություն ունեցող ռելիեֆի վրա:

Հաշվի են առնվելու հաշմանդամ և բնակչության սակավաշարժ խմբերի տեղաշարժվելու համար անհրաժեշտ պայմանները՝ ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 շինարարական նորմին համապատասխան:

Ստորգետնյա ավտոկայանատեղին, անհրաժեշտության դեպքում կարող է ծառայել որպես պարգագույն թաքստող: Հարկում նախատեսված է մեկ սանհանգույց հաշմանդամություն ունեցող մարդկանց և երկու սանհանգույց պատսպարանից օգտվողների համար:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքը կանաչապատել և բարեկարգել: Կանաչապատումը իրականացվելու է տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով և բուսականությամբ:

Նախատեսվող գործունեությունը իրենից ներկայացնում է ժամանակակից լուծումներով և նյութերով իրականացվող շինություններ: Այն ներդաշնակ է շրջակա կառույցներին տվյալ միջավայրում և չի հանդիսանում վիզուալ տեսադաշտի խոչնդոտ շրջակա բնակչության համար:

ՆԱԽԱԳԻԾԸ ՄՇԱԿՎԱԾ Է ՀԱՄԱՁԱՅՆ

ՀՀՇՆ 30-01-2014 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ. ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՀԱՏԱԿԱԳԾՈՒՄ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՈՒՄ

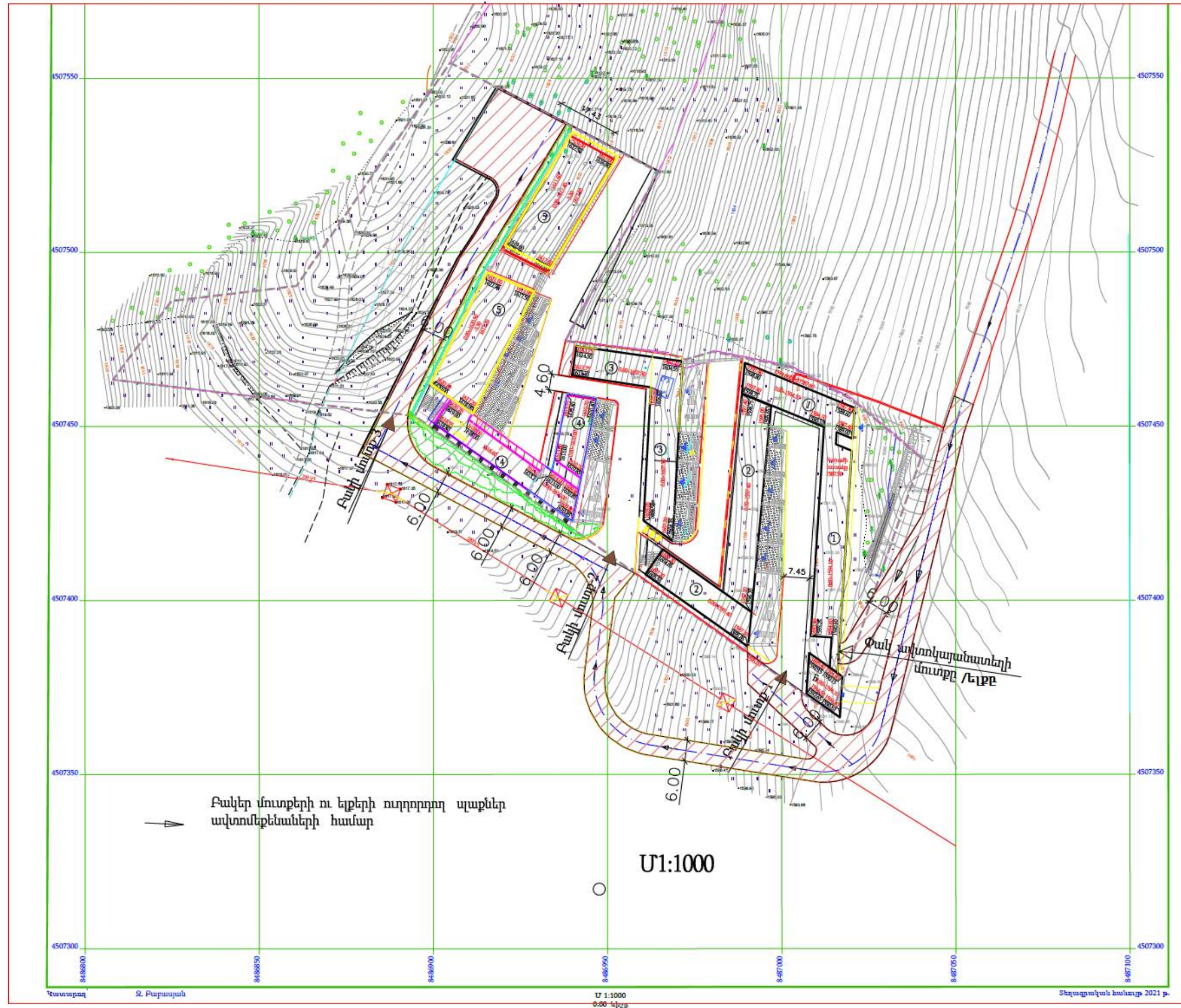
ՀՀՇՆ 31-01-2014 ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐ. ՄԱՍ1 .ԲԱԶՄԱԲՆԱԿԱՐԱՆ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐ

ՀՀՇՆ 21-01-2014 ՇԵՆՔԵՐԻ ԵՎ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀՇՆ IV-11.03.03-02 ԱՎՏՈԿԱՅԱՆԱՏԵՂԻՆԵՐ

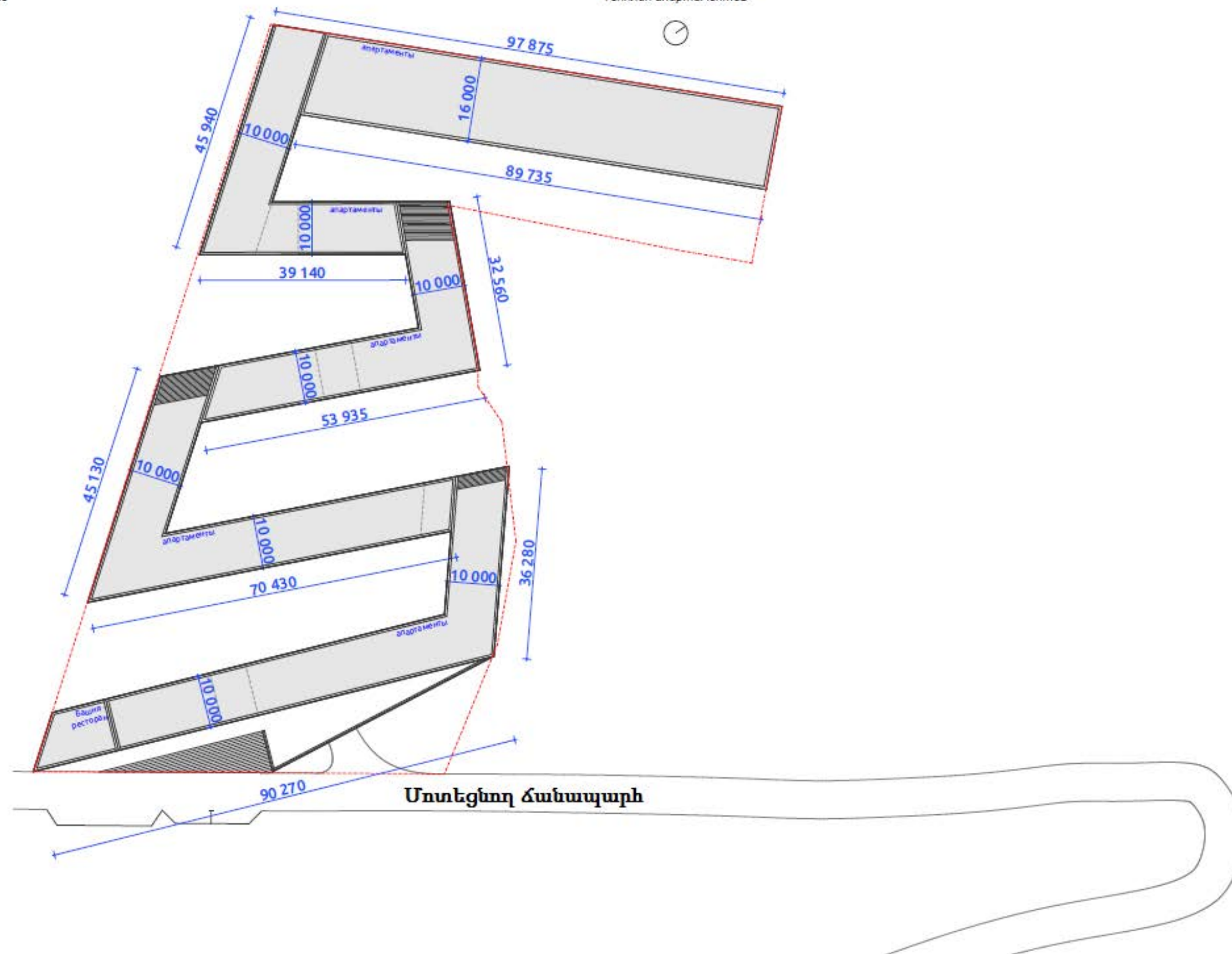
1.5 Գլխավոր հատակագիծ

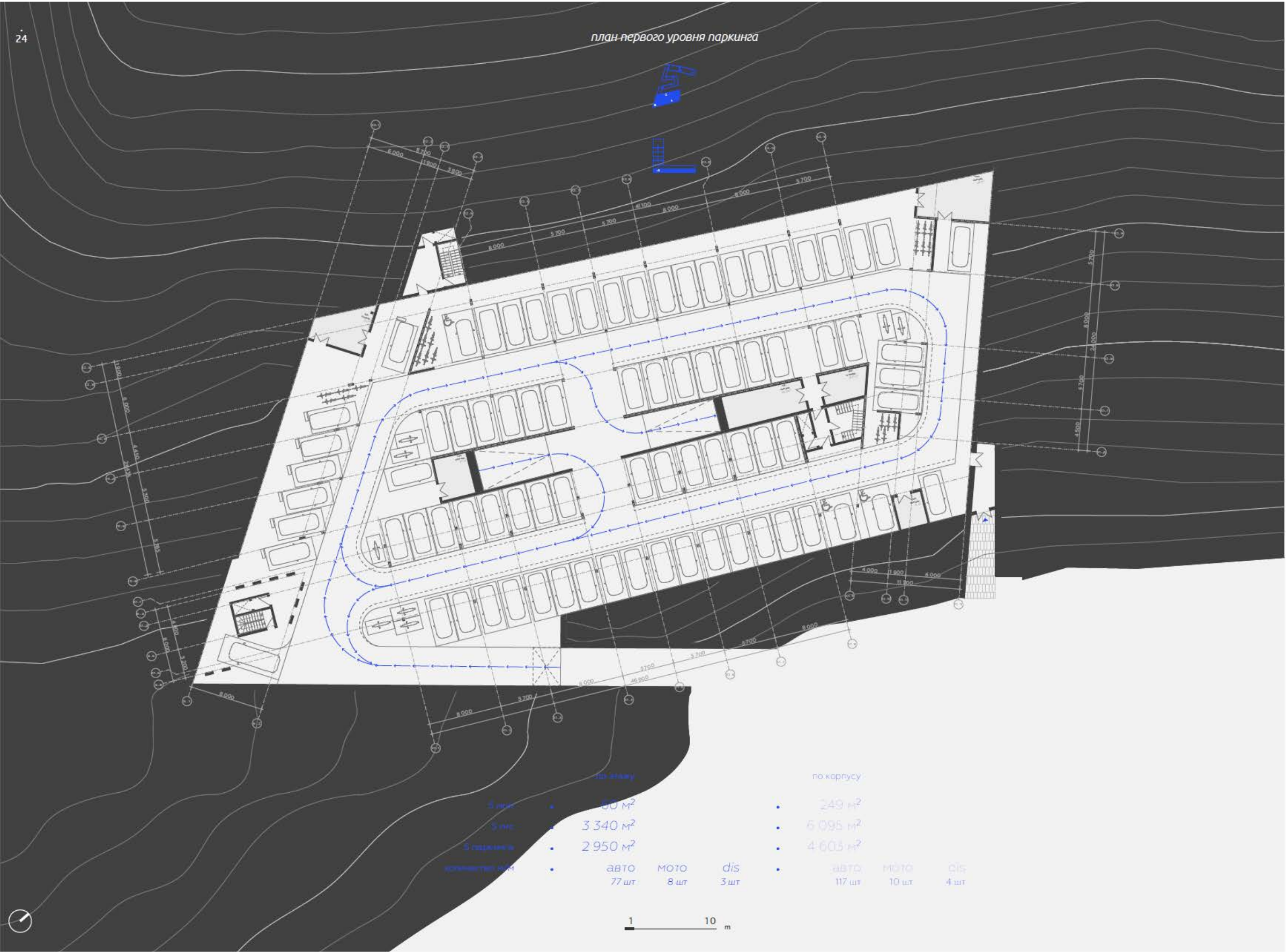
03

Генплан апартаментов

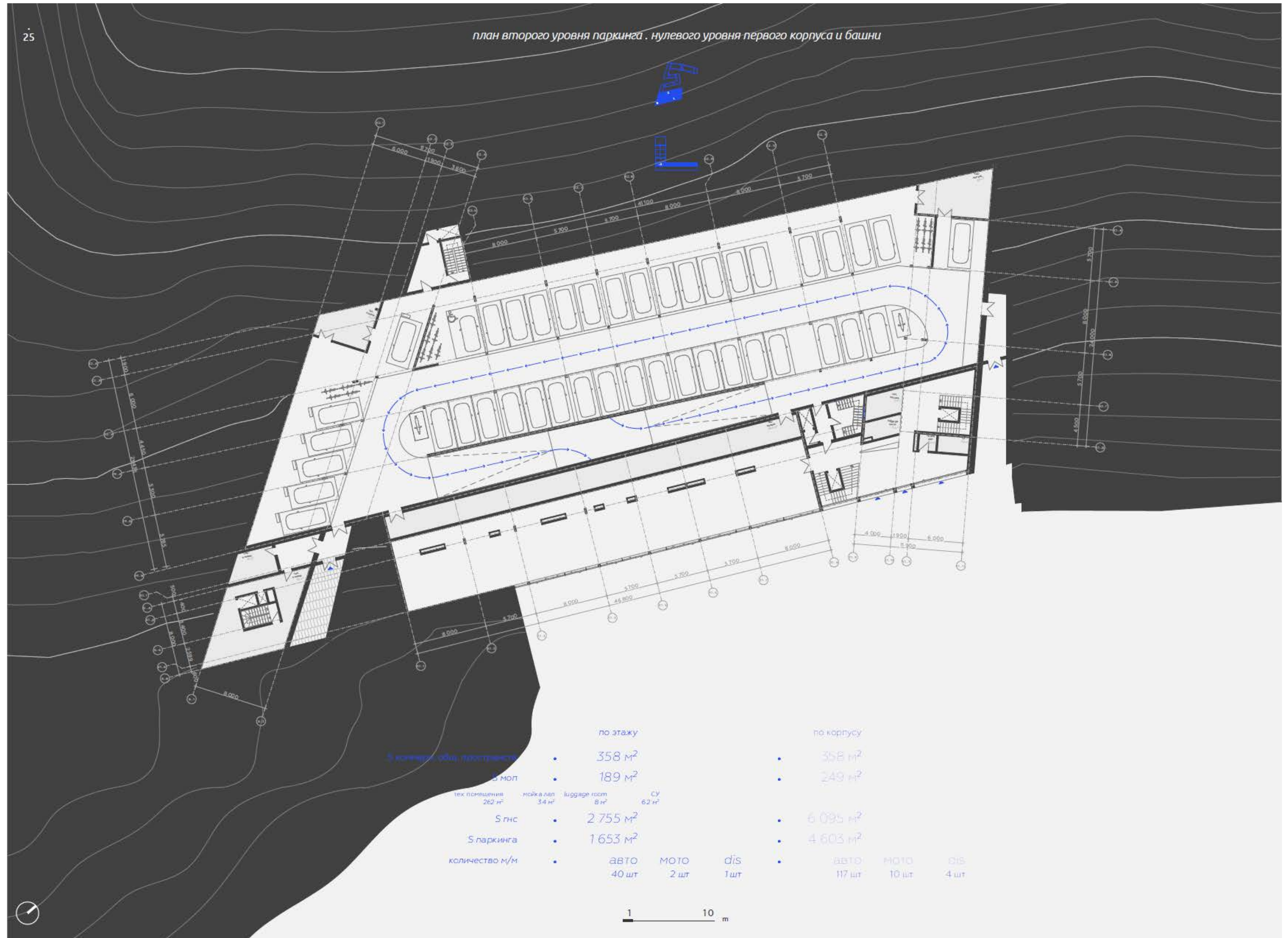

Մոտեցնող ճանապարհ

1.6 Ավտոկայանատեղիի հատակագիծ

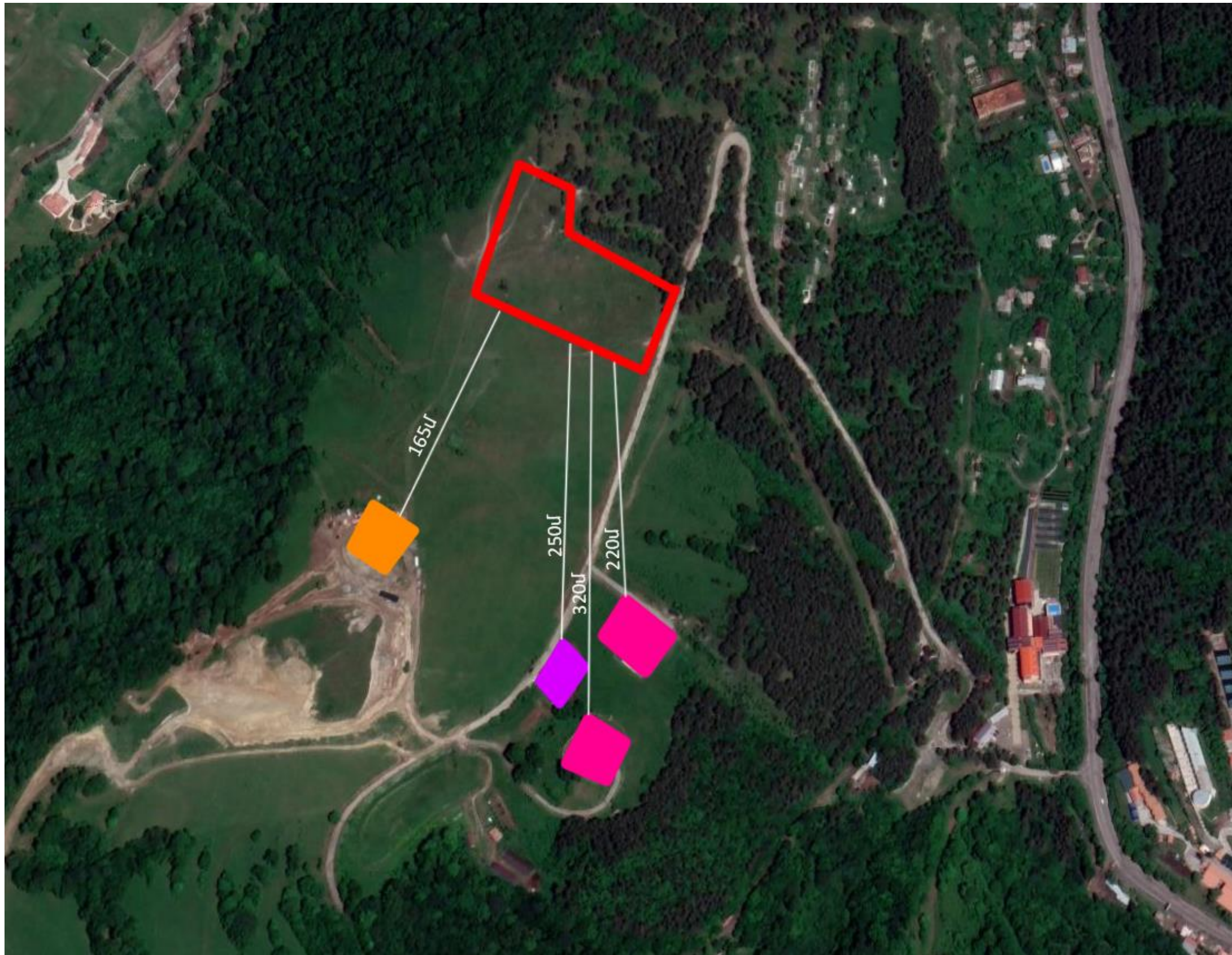

1.7 Իրադրային հատակագիծ

Հատակագծում վարդագույնով նշածները բնակելի առանձնատներ են, նարնջագույնովը՝ կառուցվող չորանոց, մանուշակագույնը՝ “Ալպյան ամրոց” հյուրանոցը:

1.8 Շինարարական աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց

Ապարտ բնակելի համալիր Դիլիջանում
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

ՀԳ	Աշխատանքների անվանումները	I ՏՄԴ-ի						II ՏՄԴ-ի						III ՏՄԴ-ի																								
		ամիսներ																																				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
	3	12																																				
1	Նախապատրաստական աշխատանքներ																																					
	Եինհրապարակի ցանկապատում, առկա շինարարական աղբի տեղափոխում, ժամանակավոր ճանապարհների, կոմունիկացիաների, շինությունների տեղադրում, երկաթաշխական հիմնարար ցանցի տեղակայում, շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների հարթակների կարգավորում, մեքենաների և մեխանիզմների փոխադրում շինհրապարակ																																					
2	Հողային աշխատանքների																																					
3	Երկաթբետոնե կառուցվածքներ																																					
4	Հիմքերի նախապատրաստական շերտի իրականացում																																					
5	Հիմքերի իրականացում																																					
6	Ջրամեկուսացման աշխատանքներ և ներքին հետլիցք																																					
7	Երկաթբետոնե սյուների իրականացում																																					
8	Երկաթբետոնե հեծանների իրականացում																																					
9	Երկաթբետոնե պատերի և դիաֆրագմաների իրականացում																																					
10	Երկաթբետոնե ծածկերի իրականացում																																					
11	Երկաթբետոնե աստիճանների իրականացում																																					
12	Այլ երկաթբետոնե աշխատանքներ																																					
13	Շարվածքային աշխատանքներ																																					
14	Տանիքային աշխատանքներ																																					
15	Բացվածքների լրացում, հատակներ, ներքին ۶ արտաքին հարդարման աշխատանքներ																																					
16	Ինժեներական ցանցեր																																					
	Ջրամատակարարում, կոյուղի, էլեկրամատակարարում, գազամատակարարում, օդափոխություն, ջեռուցում																																					
17	Հեռապատերի իրականացում, բարեկարգում ۶ կանաչաապատում																																					
	Հեռապատեր, ջրավազան, սալվածքներ, հարթակներ, սիգամարգեր																																					

1.9 Ջրամատակարարման, ջրահեռացման, հեղեղատար համակարգեր

Բնակելի համալիրի շենքերի ջրամատակարարման և կոյուղու նախագիծը մշակվելու է համաձայն ճարտարապետա-շինարարական գծագրերի, տեխնոլոգիական առաջադրանքի և ՀՀ տարածքում գործող շինարարական նորմերի և կանոնների: Բնակելի համալիրի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համարը կառուցապատողը դիմել է Վեոլիա Ջուր ՓԲԸ-ին:

Նախագծվել է ներքին, արտաքին ջրամատակարարման կոյուղու և ոռոգման հետևյալ համակարգերը.

1. Խմելու տնտեսական-հակահրդեհային ջրամատակարարում
2. Տաք ջրամատակարարում
3. Տնտ-կենցաղային կոյուղի
4. Հեղեղատար կոյուղի
5. Ոռոգում

ԽՄԵԼՈՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱԿԱՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ

«Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանների համաձայն ջրամատակարարումը նախատեսվում է իրականացնել համալիրի տարածքից մոտ 2800 մ հեռավորության վրա գտնվող Փ325 մմ տրամագծի ջրագծից, իսկ ջրահեռացումը միացնել վերը նշված տարածքից մոտ 1100 մ հեռավորության վրա գտնվող կոյուղագծին: Նախագծվող արտաքին ջրագծի տրամագիծը – DN 110, տեղադրման եղանակը – ստորգետնյա, արտաքին կոյուղագծի տրամագիծը – DN 200-250, տեղադրման եղանակը – ստորգետնյա:

Ջրագծի անցկացման աշխատանքները կառուցապատող ընկերության պատվերով իրականացվելու են «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի կողմից, նախապես համաձայնեցնելով ջրագծի անցկացման ուղեգիծը Դիլիջանի համայնքապետարանի հետ:

Նախագծի ջրամատակարարումը իրականացվում է բակային ցանցի ջրատարից PE - Փ63 շուրջօրյա ջրամատակարարման գրաֆիկով: Միացման կետում բակային ցանցի ջրատարի ջրի ճնշումը 3.0 մթն:

Հակահրդեհային կարիքների ջրամատակարարումն ապահովվում է շենքի ջրի մուտքագծի խողովակով շուրջօրյա ջրամատակարարման գրաֆիկով, այդ իսկ պատճառով չի նախատեսվում պաշարաբախ բաք հակահրդեհային կարիքների համար:

Հակահրդեհային ելքը շենքի համար կազմում է 1x2.5լ/վրկ: Նախատեսվում է 2 ինքնաշխատ էլեկտրաշարժաբեքով փականներ: Հրդեհի դեպքում, կենցաղային կարիքների համար սնող ջրագիծը փակվում է ինքնաշխատ էլեկտրաշարժաբեքով փականով և բացվում է հակահրդեհային ցանցը սնող ջրագծի ինքնաշխատ էլեկտրաշարժաբեքով փականը:

Յուրաքանչյուր շենքի ընդհանուրի օգտագործման տարածքներում նախատեսված են $d=50$ մմ, 1 հրշեջ ծորակներ $L=20$ մ փողրակներով և $d=16$ մմ ծայրափողով:

Վերջինս իրականացվում է հրշեջ ծորակների մոտ տեղադրված կոճակներից: Պոմպերի ավտոմատ և դիստանցիոն միացման դեպքում միաժամանակ լուսային կամ ձայնային ազդանշան է գնում դեպի պահակատուն:

Փողոցի բաժանարար գծերը և սան. սարքերի մոտեցումները՝ պոլիպրոպիլենային, ջրագծի մուտքագիծը և հակահրդեհային համակարգը՝ պողպատե էլ. եռակցվող խողովակներից: Մայրուղի գծերը անցնում են -1-ին հարկի առաստաղով: Բոլոր խողովակները ջերմամեկուսացվում են ռետինե ջերմամեկուսիչ շերտով:

ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ԿՈՅՈՒՂԻ

Կենցաղային կեղտաջրերը հեռանում են բակային ցանցից հավաքվելով դեպի կոյուղու քաղաքային կոլեկտոր: Կոյուղու կանգնակները նախատեսված են օդափոխության հորանների մեջ:

Կոյուղու ցանցը իրականացվում է պոլիէթիլենային PVC խողովակներից ռետինե սեղմիչ օղակներով:

Բոլոր 900/-ի ձևավոր մասերի փոխարեն օգտագործել 2 հատ 450/-ի ձևավոր մասեր:

ՆԵՐՔԻՆ ՋՐՀՈՍ

Հարթ տանիքից անձրևի և հալոցքի ջրերը ներքին ջրհոսի ցանցով հեռանում են անձրևատար կոյուղու բակային ցանց, որը միանում է փողոցային հեղեղատարին: Ներքին ջրհոսը նախատեսված է պոլիէթիլենային ՍՔՄՈՒԴԴ "TS" խողովակներից, որոնք միանում են ռետինե սեղմիչ օղակներով:

Խողովակների մեջ ջրի սառեցումը բացառելու համար նախատեսել էլեկտրական պարուրակ:

Բոլոր 900/-ի ձևավոր մասերի փոխարեն օգտագործել 2 հատ 450/-ի ձևավոր մասեր:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԽՄԵԼՈՒ ՋՐԻ ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ

Շենքի խմելու ջրի խողովակը նախատեսվում է իրականացնել de63(PE) պոլիէթիլենե խողովակներով, որը միացվում է բակային ցանցի ջրագծին: Անհրաժեշտ ջրի քանակը կազմում է $Q_{max} \text{ վրկ} = 1.60 \text{ լ/վրկ}$:

ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ԿՈՅՈՒՂԻ

Կենցաղային կոյուղին ներքին ցանցում նախատեսված թողարկներից կոյուղաջրերը հեռացվում են բակային ցանցում նախագծված դիտահորեր^a ԴՀ-21: Ընդհանուր կոյուղաջրերի ելքը կազմում է 3.20 լ/վրկ: Նախատեսված է իրականացնել սկզբնամասում Φ160 կոյուղու պոլիէթիլենե ծալքավոր խողովակներով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԵՂԵՂԱՏԱՐ ԿՈՅՈՒՂՈՒ

Համալիրի հեղեղատար կոյուղին ներքին ցանցում նախատեսված թողարկից հեռացվում են արտաքին ցանցում նախագծված դիտահորեր^a ԴՀԿ2-6, ԴՀԿ2-7, ԴՀԿ2-13 և

ԴՀԿ2-14: Ընդհանուր հեղեղատար կոյուղաջրերի ելքը կազմում է 37.5լ/վրկ: Նախատեսված է իրականացնել սկզբնամասում $\Phi 250$ կոյուղու պոլիէթիլենե ծալքավոր խողովակներով:

1.10 Ջեռուցում, հովացում, օդափոխություն

ՆԱԽԱԳԾԻ ՋԵՌՈՒՑՄԱՆ և ՕԴԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ

համակարգերի աշխատանքային նախագիծը կատարված է ճարտարապետական գծագրերի և

շինարարական նորմերի հիման վրա

ա) ՀՀՇՆ IV-12.02.01-04 "Ջեռուցում, օդափոխություն և օդի լավորակում"

բ) ՀՀՇՆ II-7.02-95 "Շինարարական ջերմաֆիզիկա շենքերի պատող կոնստրուկցիաների"

գ) СНиП 2.08.02-89* "Общественные здания и сооружения"

դ) ՀՀՇՆ II-7.01-2011 "Շինարարական կլիմայաբանություն"

ՋԵՌՈՒՑՈՒՄ

1. Նախագծի ջեռուցման աշխատանքային նախագիծը

նախատեսված է ջրային, երկխողովականի ջրի համընթաց շարժումով:

2. Ջերմամատակարարումը նախատեսվում է սեփական կաթսայատնից, որը գտնվում է -4.13 միջով հատակագծի ԱփԳ և 10փ11 առանցքներում: Նախագծվող կաթսայատան հզորությունը կազմում է 4 ՄՎտ, նախատեսվում է տեղադրել 4 հատ 1 ՄՎտ հզորությամբ կաթսաներ:

3. Որպես ջեռուցման սարքեր նախատեսված են հատակային ֆանքոյլներ, որոնք սնվում են կաթսայատանը տեղադրված կոնդենսատային կաթսաներից, ջերմատարի ջերմաստիճանն է $t/1=45^{\circ}\text{C}$, $t/2=30^{\circ}\text{C}$

4. Սենյակների ներսի ջերմաստիճանները որոշվում են համաձայն շինարարական նորմերի:

5. Մատակարար T1X1 և հետադարձ T2X2 խողովակները անցնում են.

ա) -4.13 միջինը իր հատակի միջով

բ) +0.07; 4.26; 8.62 միջերինը և ներածման համակարգերինը -4.13 միջի հեծանների տակով:

6. Ջեռուցման համակարգի խողովակները նախատեսված են պոլիպրոպիլենային, իսկ ներածման համակարգերի և կաթսայատան խողովակները պողպատյա էլեկտրոեռակցումային և ջրաազամուղային:

7. Հատակային ֆանքոյլներից նախատեսված են կոնդենսատի հեռացման խողովակաշար:

8. -4.13 միջի հատակի միջով և հեծանների տակով անցկացվող խողովակաշարերը մեկուսացվում են ռետինե խողովակաձև մեկուսիչով:

9. Համակարգի ջրի դատարկումը կատարվում է կաթսայատանը տեղադրված կոլեկտորներից դեպի հոսակ:

ՆԵՐԱԾՄԱՆ ՍԱՐՔԵՐԻ ՋԵՐՄԱՍԱՌՆԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ

1. Նախագծվող կառույցի ջերմային անջատումները -(մարդկանցից, սարքավորումներից, լուսավորությունից, ինչպես նաև արևային ճառագայթումից չեզոքացնելու և օդի օպտիմալ հարաչափերը պահելու համար նախատեսված են ֆանկոյլներ և ներածվող օդի լավորակում:

2. Օդի լավորակման և ֆանկոյլների համակարգերի սառնամատակարարման աղբյուր են հանդիսանում 500 կվտ հզորությամբ երկու չիլլերները, կոնդենսատորի օդային սառեցմամբ, որոնք պետք է լիովին ապահովեն ներածման համակարգերի և ամբողջ կառույցի սառնության պահանջները:

3. Չիլլերները տեղադրված են կաթսայատան մոտ -4.13 նիշում:

4. Ներածման սարքերի ջերմասառնամատակարարման համակարգը նախատեսված է երկխողովականի՝ ձմռանը կաթսայատանից ջերմատարը՝ $T_1=80^{\circ}\text{C}$, $T_2=65^{\circ}\text{C}$, $\Delta t=15^{\circ}\text{C}$, իսկ ամռանը չիլլերից $X_1=7^{\circ}\text{C}$, $X_2=12^{\circ}\text{C}$, $\Delta t=5^{\circ}\text{C}$:

5. Սառնամատակարարման համակարգի խողովակները մեկուսացվում են ռետինե խողովակաձև ջերմամեկուսիչով:

6. Սառնամատակարարման համակարգը մոնտաժվում է պողպատե ջրագազային խողովակներով:

7. Մոնտաժումից հետո ամբողջ համակարգը ենթարկվում է հիդրավլիկ փորձարկման 0.6 ՄՊԱ ճնշմամբ, որից հետո կատարվում է փչամաքրում, այնուհետև՝ ամբողջ համակարգի լվացում ջրով:

ՕԴԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

1. Նախագծվող ինժեներական բիզնես աքսելերատորի շենքում նախատեսված է մեխանիկական դրդմամբ օդի ներածում և արտածում:

2. Նախատեսված են ներածման-արտածման ռոտորային ռեկուպերատորով սարքավորումներ, որոնք ապահովում են բարձր էներգոխնայողություն:

3. Աղմուկի խլացման համար նախատեսված սարքավորումները պետք է լրակազմված լինեն ձայնախլացուցիչներով, իսկ սարքավորումների հետ համակարգերի միացումները իրականացվեն ճկուն ներդիրների միջոցով: Հատակին տեղադրվող սարքավորումները պետք է տեղադրվեն թրթռամեկուսիչների վրա: Ներածման-արտածման համակարգերում ձայնախլացուցիչները պետք է լինեն գործարանային՝ սարքավորման կազմում, բացառությամբ Ա5 համակարգի:

4. Հարկերում, հորերից առաջ միացման տեղերում, օդատարների վրա նախատեսված են մեխանիկական հակահրդեհային փականներ:

5. Օդատարները պատրաստվում են ցինկապատ թիթեղից: Ներածման և արտածման ռեկուպերացիոն օդատարները մեկուսացվում են ջերմամեկուսիչով:

1.11 Գազամատակարարում

Բնակելի համալիրի գազամատակարարման համար ընկերություն դիմել է Գազարմ Արմենի ընկերությանը: Ի պատասխան գրությունը կցված է Հավելվածներ բաժնում:

1.12 Էլ. մատակարարում

Բնակելի համալիրի էլեկտրամատակարարման համար ընկերությունը օրենքով սահմանված կարգով դիմել է <<ՀԵՑ>> ՓԲ ընկերությանը և ստացել է համապատասխան տեխնիկական պայմաններ:

Հետագա գործունեության համար պահանջվող հաշվարկային հզորությունը կազմում է 733 կՎԱ: Համաձայն «ՀԵՑ» ՓԲԸ կողմից տրամադրված առ 29.23.2023 թ. Տեխնիկական պայմանների, Նույնականացման կոդ 95961111, նախատեսվում է տեղադրել երկտրանսֆորմատորային ենթակայան /կառուցապտման ենթակա տարածքի սահմաններից դուրս/՝ 630 և 400 կՎԱ հզորությամբ տրանսֆորմատորներով: ՏԵ – ի նախագիծը իրականացվում է «ՀԵՑ» ՓԲԸ կողմից:

1.13 Կանաչապատման աշխատանքներ

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է իրականացնել տարածքի կանաչապատում: Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018թ. N108–Ն որոշման համապատասխան:

Կանաչապատումը նախատեսվում է իրականացնել տարածաշրջանին և տեղի կլիմայական պայմանների բնորոշ ծառաթփային բուսականությամբ:

Նախքան ծառատնկման աշխատանքների սկսելը անհրաժեշտ է կանաչապատվող տարածքում իրականացնել հետևյալ ագրոմելիորատիվ միջոցառումները.

- Ոռոգման համակարգի անցկացում,
  - Համաձայն ծառագիտական նախագծի համարակալված ցցափայտերի օգնությամբ ծառերի ու թփերի փոսերի տեղի նշահարում,
  - Ծառերի համար 1մ խորությամբ և 50սմ լայնության փոսերի պատրաստում ,
  - Թփերի համար 50-60սմ խորությամբ և 40սմ լայնության փոսերի պատրաստում,
  - Բոլոր փոսերի մոտ համարժեք ծավալի հողախառնուրդի կուտակում.
- պատրաստված 3 բաժին սևահողից, 1 բաժին կարմիր ավազից, 1 բաժին տորֆահողից և 0.5 բաժին փտած գոմաղբից, վրան ավելացնել մուլչ:

Ագրոտեխնիկական միջոցառումների ավարտից հետո խորհուրդ է տրվում նշված տարածքում ծառատունկն իրականացնել ուշ աշնանը կամ վաղ գարնանը: Տնկանյութը ծառերի դեպքում պետք է լինի 1.52-2.0մ, թփերի դեպքում՝ 0,5-0,8մ: Տնկանյութը կարելի է ձեռք բերել անտառային և դեկորատիվ տնկարաններից: Որպեսզի պաշտպանիչ կանաչ գոտում

խոտածածկ առաջանա անհրաժեշտ է 1 ք.մ.-ում նախատեսվում է ցանել 0,04 կգ խոտի սերմ: Ծառատնկման հաջորդ 3 տարիներին խորհուրդ է տրվում վեգետացիայի ընթացքում 2-3 անգամ իրականացնել խնամքի (քաղհան, փխրեցում) աշխատանքներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև վնասատուների նկատմամբ թունաքիմիկատներով կամ կենսաբանական պայքարի միջոցառումներ:

Նախատեսվում է կազմակերպված ոռոգման ցանց: Ցանցում առկա են կաթիլային ոռոգման հանգույցներ, նաև նախատեսված են ռետինե խողովակներ ամբողջությամբ ոռոգում կազմակերպելու համար: Կանաչապատ տարածքների ոռոգման ջրի կմատակարարվի ավտոցիստերնով, պայմանագրային հիմունքներով: Ծառատեսակների համար կնախատեսվի կաթիլային ոռոգման համակարգ:

Նախատեսվող ծառատեսակների ցանկ և քանակ՝

Սոճի – 55 հատ

Շիմշատ – 80 հատ

Բոդի – 25 հատ

Լորենի – 20 հատ

Հացենի – 8 հատ

Կաղնի – 15 հատ

Թխկի – 8 հատ

Գազոն – 7100 քմ

1.14 Կանաչ տարածքի ոռոգման ջրապահանջի հաշվարկ

Կանաչապատ տարածքի 1 մ²-ի մեկ ոռոգման համար ջրի ծախսի նորման կազմում է 4-6 լ/ մ²:

Տեղանքի շոգ կլիմայական պայմանների համար ընդունում ենք առավելագույն արժեքները.

գազոնների ոռոգում՝ $n_6 = 0.006 \text{ մ}^3/\text{մ}^2$

Ոռոգման համար ջրապահանջը որոշվում է՝

$$W_{u.3} = (n_6 \times S) \times K \times t$$

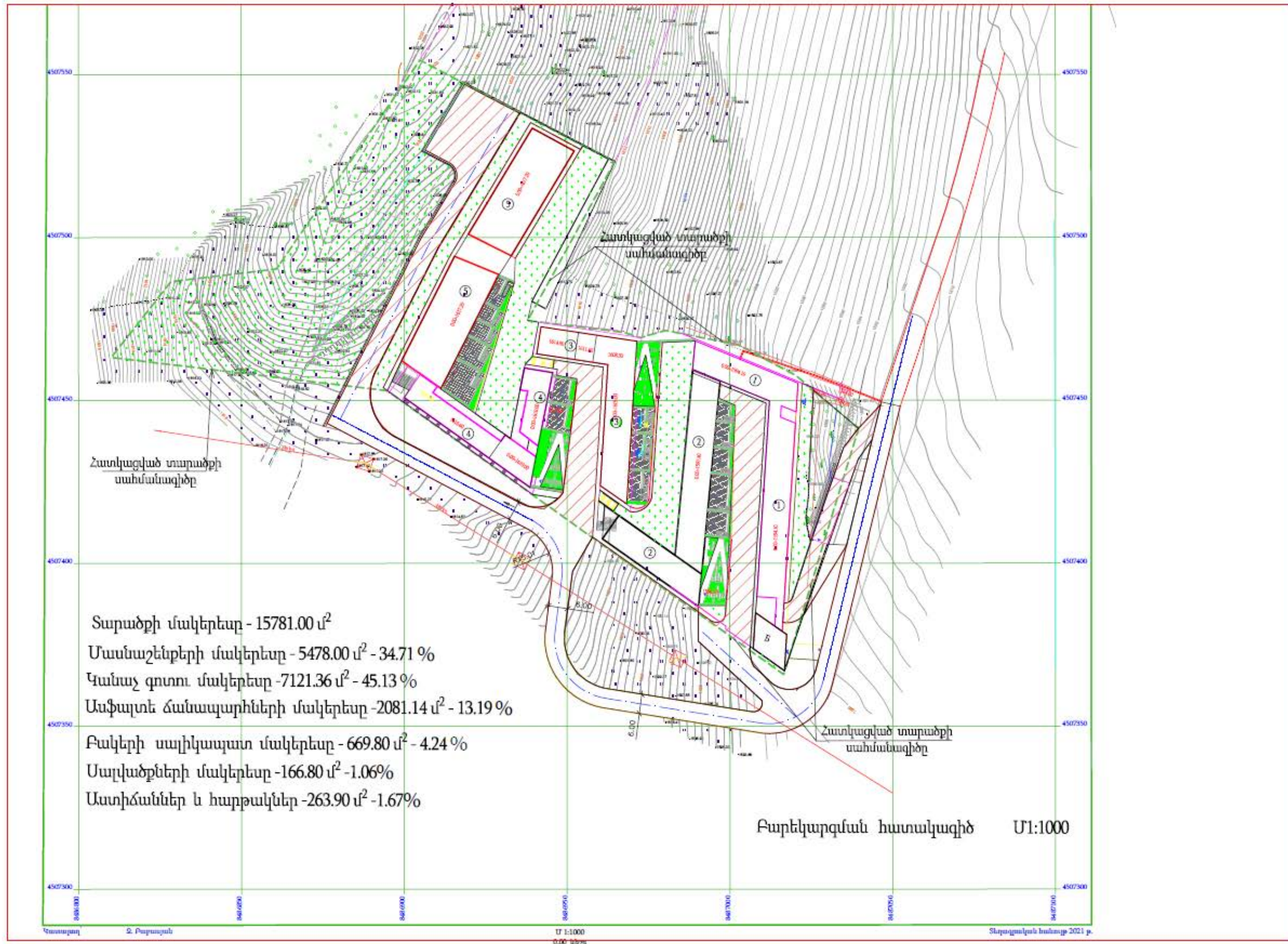
որտեղ՝ S – ոռոգվող տարածքի մակերեսն է, գազոնների մակերեսը և կանաչ տանիքի՝ $S_1 = 7121.36 \text{ մ}^2$,

K – ոռոգման օրական հաճախականությունն է, $K = 2$

t – ոռոգման օրերի պլանավորված թվաքանակն է, $t = 175$ օր

$$W_{u.3} = (0.006 \times 7121.36) \times 2 \times 175 = \underline{14954.85} \text{ մ}^3/\text{տարի}$$

Կանաչապատման սխեմա

2. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՄԽԵՄԱՆ

Որպես շինհրապարակ դիտարկվելու է ամբողջ հողատարածքը:

Ելնելով առկա պայմաններից շինությունները բացի շինարարական նորմերով տրված անվտանգության հրահանգներից, անհրաժեշտ է կազմակերպել և աշխատանքների կատարման նախագծում արտացոլել անվտանգության նորմերի անհատական մոտեցումներ հատկապես կապված կոունկի գործողության գոտում կատարվելիք շին. մոնտաժային աշխատանքների վերաբերյալ:

Շին. մոնտաժային աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով շինարարական նորմաները, կանոնները, ստանդարտները և նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Շինարարության իրականացման որակի չափանիշները հսկվում են տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից, հատկապես ակտավորելով թաքնված աշխատանքների իրականացումը, գրանցելով վարման մատյանում:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված հրահանգների:

Շին. հրապարակը կոմպլեկտավորվում է հակահրդեհային ինվենտարով:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ է կատարել միջոցառումներ գերծ պահելու շրջակա միջավայրը աղտոտումից, թունավոր արտաթորումներից:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Աշխատանքների բնույթից ելնելով՝ բանվորական բրիգադները ձևավորվում են որպես բազմապրոֆիլ կամ մասնագիտացված:

2. Բազմապրոֆիլ բրիգադները նպատակահարմար է կազմավորել խոշորացված (ընդհանրացված) տիպի ավարտուն շինարարական արտադրանքի, աշխատանքների ընդհանրացված փուլի, կոնստրուկտիվ հանգույցի ստեղծման նպատակով:

3. Բրիգադների քանակական և մասնագիտական - որակական կազմը սահմանվում է աշխատանքների ծրագրված ծավալների, աշխատատարության և աշխատանքների կատարման ժամկետների հիման վրա:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունը ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ), շենքի պաշտպանության միջոցառումների կատարումով (ցանկապատում, լուսավորում, օդափոխում, պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր և հարմարանքներ և այլն), սանիտարակենցաղային շինություններով և սարքավորումներով՝ գործող նորմերին և կատարվող աշխատանքների բնույթին համապատասխան

2. Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

3. Աշխատանքի պաշտպանության՝ անվտանգության տեխնիկայի, արտադրական սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների և հակահրդեհային անվտանգության վերաբերյալ անց է կացվելու հրահանգում: Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

4. Բանվորների անվտանգության տեխնիկայի ուսուցման, հրահանգման ժամանակին և որակով անցկացման, անհատական պաշտպանական միջոցների վիճակի և կիրառման, արտադրական անվտանգության և արտադրական սանիտարահիգիենիկ անվտանգության հետ կապված բոլոր միջոցառումների կատարման հսկողությունը վերապահվում է աշխատանքներն իրականացնող կազմակերպությանը:

Անհրաժեշտ է ավելի հետևողական մշտադիտարկումներ իրականացնել շինարարական գործունեության ոլորտում՝ արձանագրելով շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների հնարավոր անհամաչափությունները:

Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում կառուցապատողի կառաջնորդվի Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

2.1 Աշխատանքների կատարման սխեմա

Նախագծի շինարարության կազմակերպումը մշակված է ՀՀՇՆ 3. 01.01.2008-ի դրույթներով: Շին աշխատանքների իրականացման համար նախատեսվում է 2 փուլ՝ նախապատրաստական և հիմնական, ընդհանուր տևողությունը 36 ամիս: Նախապատրաստական փուլում կատարվում են հետևյալ աշխատանքները.

- Շին. հրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում հետիոտն գլխածածկույթով
- Ժամանակավոր էլեկտրոմատակարարում և ջրամատակարարում
- Շին. նյութերի և բետոնի ընդունման հարթակների պատրաստում
- Շին. հրապարակի գիշերային լուսավորվածություն

Հիմնական փուլում կատարվում է մասնաշենքերի շինարարությունն՝ ըստ նշված ժամանակացույցի և օրացույցային գրաֆիկի:

Հողային աշխատանքները փոստրակում և խրամուղիներում կատարվում են “հետ-բահ” էքսկավատորով:

Յուրաքանչյուր շենքի պատող և կրող կոնստրուկցիաների իրականացման համար ընտրված է KB-405 մակնիշի աշտարակային կոունկ: Բոլոր տիպի շինարարական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները ըստ ՇՆԵՎԿ III-IV.2008-ի դրույթներով, ինչպես նաև աշխատանքների կատարման նախագծում նշված լրացուցիչ միջոցառումներով:

Հիմքերը տեղադրելուց առաջ հիմնատակը պետք է ընդունվի երկրաբանի կողմից հաստատված ակտով (բաց փոսորակի ընդունման ակտ):

Բեռի ուղղահայաց և հորիզոնական տեղափոխությունները պետք է կատարվեն ազդարարի ազդանշանին համապատասխան, պահպանելով անվտանգության գոտու սահմանները, ինչպես նաև բեռի անկման հորիզոնական տեղափոխությունը /նախագծով այն համարվում է 10մ, նշահարելով դեղին գույնով, ապահովել դիսպետչերական կամ մեկ աշտարակային կոունկի գործողության գոտում բացառել կից շենքի աշտարակային կոունկի գործողությունը տվյալ գոտում/: Անմիջապես հիմքերի տակ բնահողը մշակվում է ձեռքով, ձեռքի պարզագույն գործիքներով՝ փոքր մեխանիզմներով:

Հաշվի առնելով տեղանքի սուղ պայմանները, անհրաժեշտ է կազմակերպել անվտանգության տեխնիկայի կանոնների իրականացման համալիր մշակում՝ ղեկավարվելով ՀՀՇՆ III-IV.2008-ի դրույթներով: Բեռի ուղղահայաց և հորիզոնական տեղափոխությունները պետք է կատարվեն ազդարարի ազդանշանին համապատասխան, պահպանելով անվտանգության գոտու սահմանները, ինչպես նաև բեռի անկման հորիզոնական տեղափոխությունը:

Աշտարակային կոունկի մոնտաժումը ե/բետոնե ծածկի սալի վրա կատարվում է նախագծի կոնստրուկտորի հիմնավորված լուրջ հաշվարկով: Աշտարակային կոունկի մոնտաժման աշխատանքները իրականացվում է համապատասխան արտոնագիր ունեցող կազմակերպության կողմից ըստ կոունկի անձնագրային տվյալների:

Ապրանքային բետոնը մատակարարվելու է շինհրապարակ պատրաստի տեսքով, մասնագիտացված ընկերության կողմից:

Շինարարության ընթացքում այլ անձանց իրավունքների սահմանափակումը հետևում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

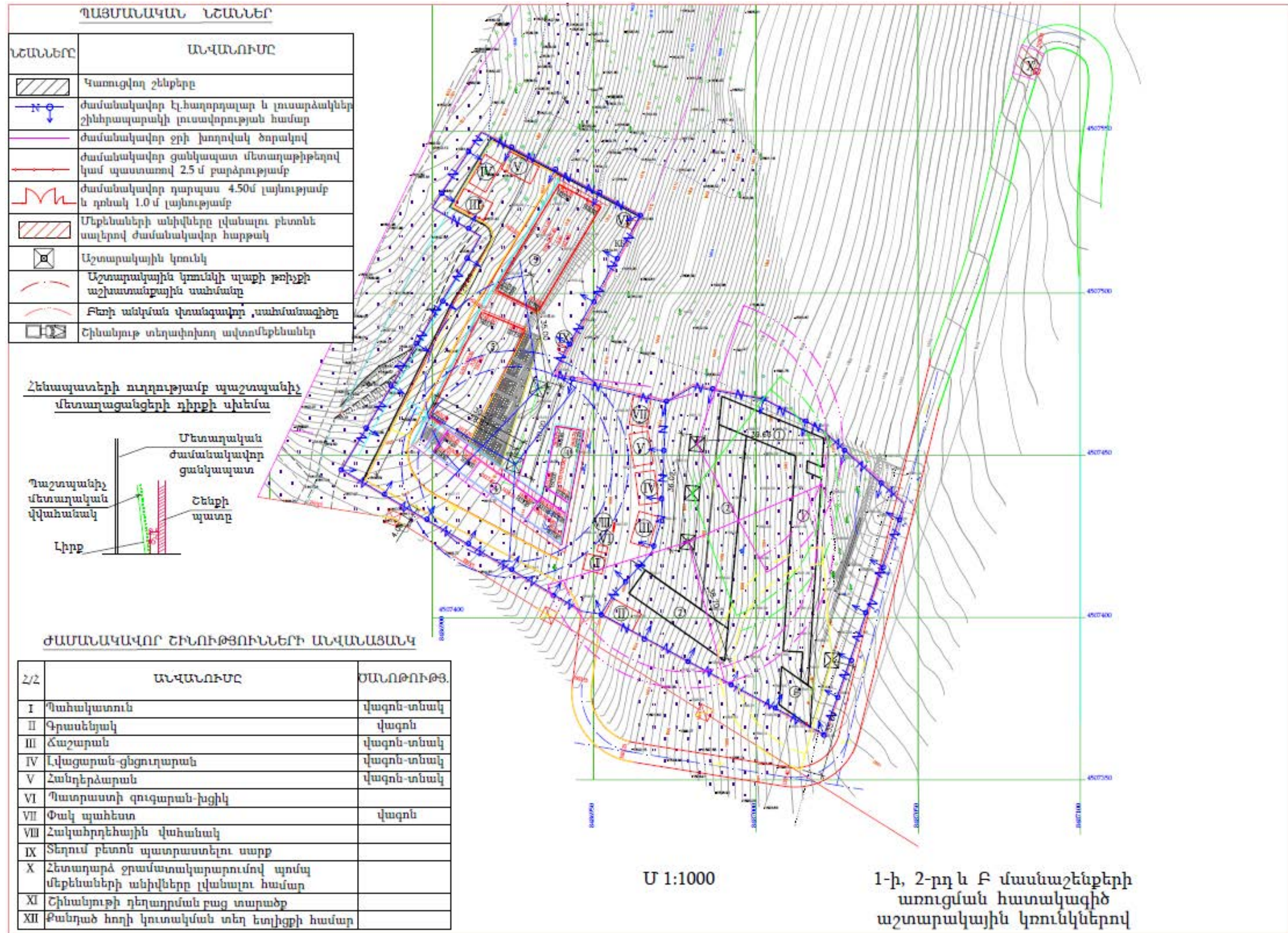
Ամբողջ շինարարության ընթացքում միջոցառումներ իրականացնել շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ: Փոշուց զերծ մնալու համար տարածքը մշտական խոնավ պահել և ապահովել ոռոգման ջրով:

Թույլ չտալ նորմայից ավել վնասակար արտանետումներ դեպի մթնոլորտ, շին. մեքենաները շին. հրապարակ պետք է մտնեն և դուրս գան մաքուր վիճակով: Բնահողով բարձված մեքենաների թափքը պետք է թրջել և ծածկել պոլիէթիլենային թաղանթներով թույլ չտալով փոշու ամպի գոյացություններ: Երեկոյան ժամերին դադարեցմել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը: Պարբերաբար, և ըստ անհրաժեշտության, կկազմակերպվի շինարարական աղբի տեղափոխում թափոնատեղ:

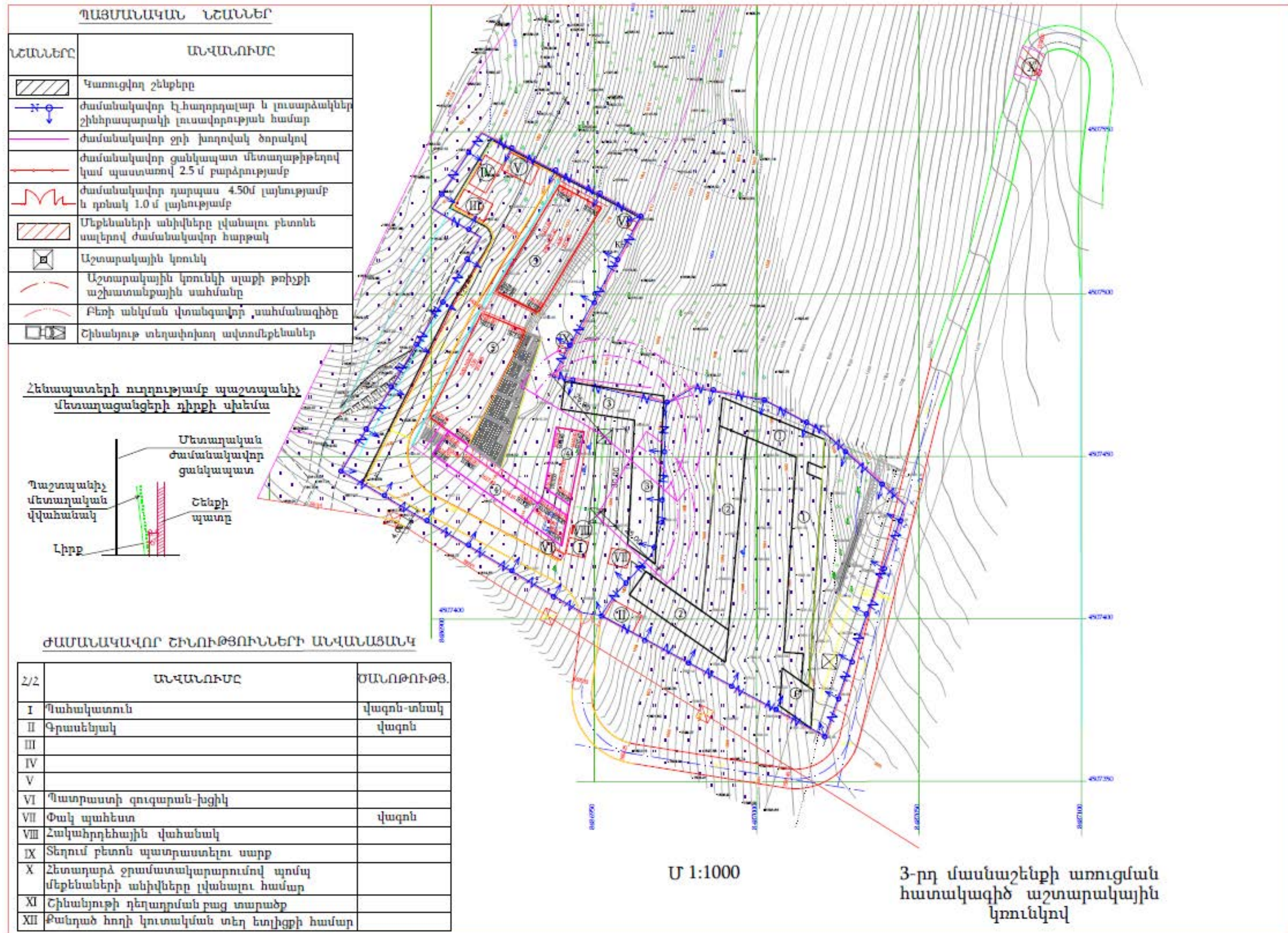
Բոլոր բնապահպանական միջոցառումները ներառվել են Նախնական գնահատման հայտի հաջորդ բաժիններում՝ բնապահպանական միջոցառումների ծրագրում և բնապահպանական կառավարման և մոնիթորինգի պլաններում:

Ստորև ներկայացվում է շինհրապարակի գլխավոր հատակագիծը:

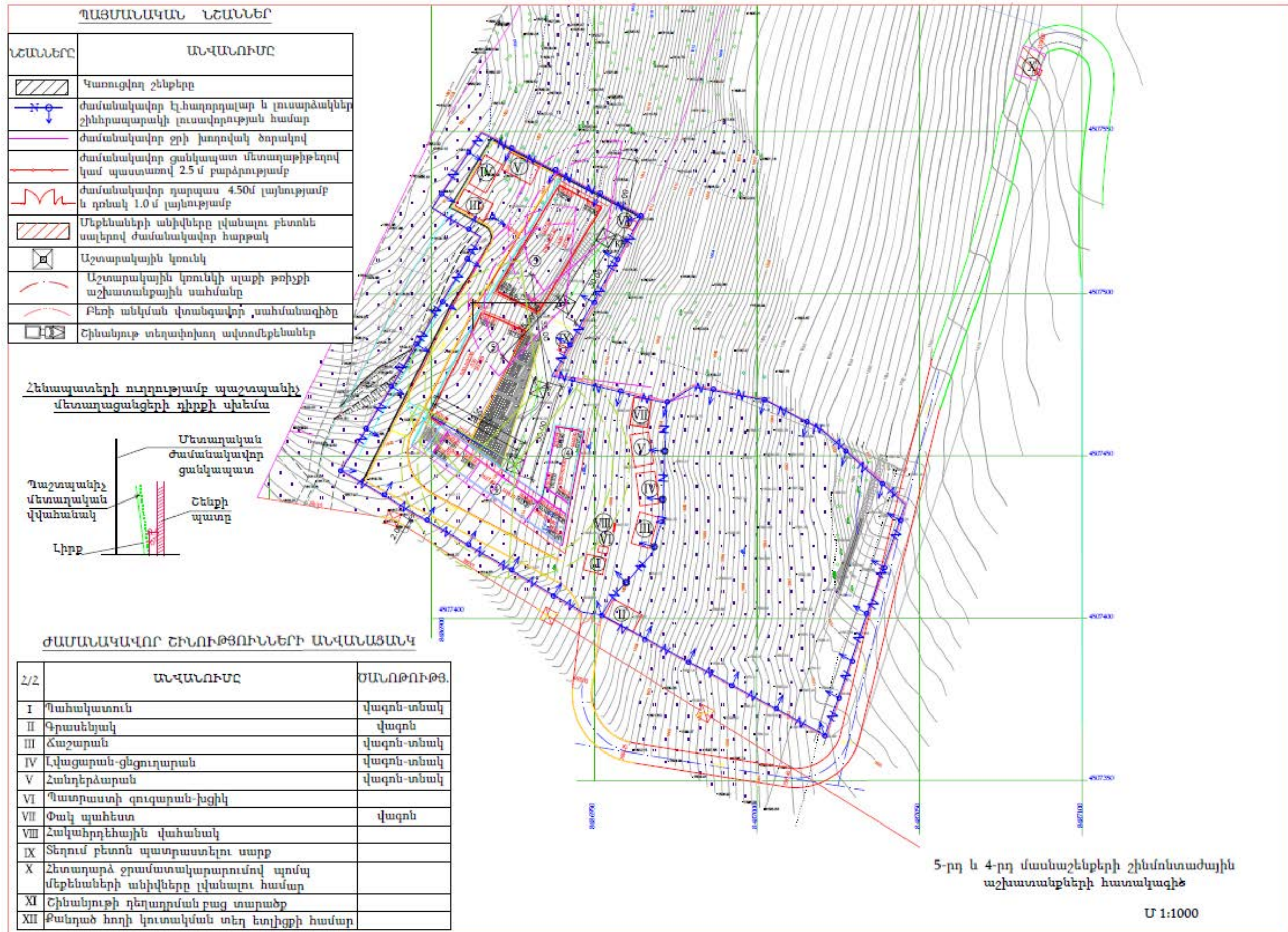

2.2 Նախապատրաստական փուլ

Նախապատրաստական փուլում իրականացվում են՝

- ժամանակավոր ցանկապատում,
- ժամանակավոր ինժեներական ցանցերի տեղադրում,
- պահեստային և մոնտաժային հարթակների կարգավորում,
- ժամանակավոր շինությունների տեղադրում,
- մեքենաների և մեխանիզմների փոխադրում շինհրապարակ,
- բանվորների հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ,
- անվտանգության նշանների տեղադրում,
- հակահրդեհային միջոցների տեղադրում:

Շինարարությունը նպատակահարմար է իրականացնել I,II,III հոսքերով, որոնց նկարագիրը և աշխատանքների ծավալները բերված են Աշխատանքների կատարման ժամանակացույցում:

2.3 Շինարարության ժամկետները

Շինարարության տևողությունը որոշվել է ըստ շինմոնտաժային աշխատանքների նորմատիվ աշխատատարության հաշվարկման և դրանց արդյունավետ համատեղման:

Շինարարության տևողությունը կազմում է **36** օրացուցային ամիս, կամ **1080** օրացուցային օր:

Բանվորների առավելագույն քանակը **48** մարդ: Գումարային աշխատատարությունը կազմում է **10433,2** մարդ-օր:

2.4 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը

Հիմնական շինարարական տեխնիկայի պահանջարկը որոշվում է աշխատանքների ծավալների, մեխանիզմների և մեքենաների միջին արտադրողականության և աշխատանքների կատարման ընտրված եղանակների հիման վրա: Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1 Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ

NN	Անվանում	Մակնիշ	Քանակ
1	Ավտոկռունկ	КС 55713-6 ГАЛИЧАНИН	2
2	Էքսկավատոր՝ կախովի սարքավորումներով	JCB JS130LC	1
3	Ավտոբետոնապոմպ	SCHWING S36 SX	2
4	Թրթռիչ մակերեսային էլեկտրական	ИБ-91А	2
5	Թրթռիչ խորքային էլեկտրական	ИБ-102А	4
6	Փոխարկիչ թրթռիչների համար	ИБ-4	2
7	Դակիչ ձեռքի էլեկտրական	ИЭ-4709А	2

8	Եռակցման տրանսֆորմատոր	TД-500	2
9	Տոփանիչներ պնևմո		2
10	Փոքր մեքենայացման միջոցներ	կոմպլեկտ	4
11	Ավտոինքնաթափ		ըստ հաշվարկի
12	Ավտոբետոնախառնիչ	СВ69Б	ըստ հաշվարկի

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ բետոնի խառնուրդը կմատակարարվի բետոնատար ավտոմեքենաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

2.5 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները

Աղյուսակ 3

Հիմնական շինարարական աշխատանքների ծավալներ

NN	Աշխատանքների անվանումները	Չափման միավ.	Ծավալը
1	Փոստրակի մշակում	մ ³	36000
2	Հետլիցք	մ ³	11000
3	Ե/բ հիմքեր	մ ³	330,0
4	Ե/բ սյուներ	մ ³	98,0
5	Ե/բ պարզունակներ	մ ³	123,0
6	Ե/բ ծածկ	մ ³	492,0
7	Ե/բ պատեր	մ ³	120,0
8	Պատերի շարվածք	մ ³	1200,0
9	Ամրանավորում և ներդիր դետալներ	տ	165,0

Ավելացած հողային զանգվածը կտեղափոխվի Դիլիջանի քաղաքապետարանի կողմից օրենքով սահմանված վայր, համապատասխան թույլտվություն ստանալուց հետո:

2.5.1 Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

Բնակելի համալիրի կառուցման շինարարության ժամանակ օգտագործվում են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ, երեսապատման բարձրորակ նյութեր, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ տարածքների ջրցանի, հողի/գրունտի խոնավացման համար՝ և շինանձնակազմի խմելու կենցաղային նպատակների համար:

ա)Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$W_{\Sigma, i} = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T$, որտեղ

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 3 մարդ

N – ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³/օր/մարդ

n_1 – սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 48 մարդ

N_1 – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³/օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 1080 օր

$W_{\Sigma, i} = (3 \times 0.016 + 48 \times 0.025) \times 450 = 1347.8$ մ³/շին. ժամ. կամ 1.248 մ³/օր:

բ) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$U_1 = S_1 \times K_1 \times T$, որտեղ՝

S_1 – ջրվող տարածքի մակերեսը, 500 մ²,

K_1 – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 300

$U_1 = 500 \times 0.0015 \times 450 = 337.5$ մ³/շին. ժամ. կամ 0.75 մ³/օր

գ) Դողերի լվացում

$W = S \times K$

S – միավորների քանակ, օր - 20

K – միավոր ծախսը մ³/մեք – 0.14

$W = S \times K = 20 \times 0.14 = 2.8$ մ³/օր կամ 3024 մ³/շին. ժամ

Ընդամենը ջրօգտագործումը կկազմի 4709.3 մ³/շին. ժամ:

Բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար շինհրապարակում կտեղադրվեն ժամանակավոր բնակարաններ, որոնք շինաշխատանքների ավարտից հետո կապամոնտաժվեն:

Շինհրապարակում սանիտարական կանոնները և նորմերը պահպանվելուն են համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանի համաձայն:

Տարածքի ջրցանի, շինտեխնիկայի դողերի լվացման, բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար Ջրամատակարարումը կիրականացվի գոյություն ունեցող ջրատարից, համաձայն Վեոլիա ջուր ՓԲԸ կողմից տրվող տեխնիկական պայմանի: Կոյուղին կմիացվի համայնքային կոյուղատարին:

2.6 Թափոնների կառավարում

Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող թափոնների տեսակները և քանակները՝

	Անվանումը	Վտանգավորության դասը	Ծածկագիրը ըստ «Թափոնների ցանկի»	Քանակը ամբողջ շինարարության համար
1.	Շինարարական	IV	9120060001004	960 մ³

	աղբ			
2.	Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող	V	31401100 08 09 5	25000 մ ³
3.	տարածքում առաջացած կենցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	IV	9120040001 00 4	150մ ³

Շինարարական աղբը ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր: Բնակելի համալիրի շահագործման ընթացքում կառաջանա կենցաղային աղբ, որը պայմանագրային հիմունքներով կտեղափոխվի համապատասխան ընկերության կողմից:

3 ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅՂ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍԽԵՄԱՆ

3.1 Ընդհանուր տեղեկություններ ուսումնասիրված տեղամասերի վերաբերյալ

Ուսումնասիրված տարածքը գտնվում է Աղստև գետի միջին հոսանքում և աչքի է ընկնում բարդ երկրաբանական կառուցվածքով և լեռնային բազմաբնույթ ռելիեֆով: Քաղաքի անտառապատ լեռնալանջերը, մեղմ կլիման, հանքային աղբյուրների, ճարտարազինական հուշարձանների առկայությունը ստեղծել են բարենպաստ պայմաններ հանգստի, առողջարարական և այլ նպատակային համալիրներ կառուցելու համար:

Լեռնագրությունը: Դիլիջանի գետահովիտը զբաղեցնում է Աղստև գետի միջին հոսանքի ավազանը: Հարավից նա շրջապատված է Փամբակի և Արեգունի լեռնաշղթաներով, իսկ հյուսիսից՝ Գուգարքի լեռների համակարգով: Աղստև գետի աջափնյա մասում, որտեղ գտնվում են ուսումնասիրված տարածքները, հանդիսանում են Փամբակի լեռնաշղթայի հարավ-արևելյան եզրամասի հյուսիսային ուղղվածության ճյուղավորությունները:

Ջրագրությունում գլխավոր դերը պատկանում է Աղստև գետին, որը սկիզբ է առնում Փամբակի լեռնաշղթայից 3000մ բացարձակ բարձրությունից: Ուսումնասիրված տարածքում գետի ջրավազանը ունի լեռնային ռելիեֆի բնույթ: Նրան շրջապատում են հարավից Փամբակի, իսկ հյուսիսից՝ Խալաբի լեռնաշղթաները: Գետի ջրային ռեժիմը բնութագրվում է զարնանային բարձր մակարդակով՝ գետավարարումներով, որը սկսվում է ապրիլ-մայիս ամիսների սկզբից, որից հետո ամառային-ձմեռային ամիսներին տեղի է ունենում

գետաջրերի զգալի պակասեցում: Գետի ջրային ռեժիմի նման փոփոխությունը իր ազդեցությունն է թողնում տարածքի էկոզենոզի, պրոցեսների զարգացման վրա:

Տարածքի սեյսմիկությունը: Սպիտակի երկրաշարժից հետո, Հանրապետության շատ տարածքներում, այդ թվում նաև ուսումնասիրվող տեղամասում, կատարվել են սեյսմոշրջանացման աշխատանքներ, որոնց հիման վրա տվյալ տեղամասի սեյսմիկ ֆոնային արժեքը որոշված է 9 բալ (0.4g): Նշենք նաև, որ լանջային տեղամասերը, որոնք համեմատաբար կտրուկ թեքված են դեպի Աղստև գետի ժամանակակից հովիտը և որտեղ գրունտային ջրերը տեղակայված են համեմատաբար բարձր նիշերում (մոտ են երկրի մակերեսին), սեյսմիկ տեսանկյունից գնահատվում են 9 բալից բարձր: Պետք է հաշվի առնել նաև տարածքի բարդ տեկտոնական կառուցվածքը և խախտումների առկայությունը, որոնք հատկապես հատում են տարածքի հնաստղանքային լանջերը:

3.2 Տարածքի երկրաբանագեոմորֆոլոգիական բնութագիրը

Համաձայն «Սեփականատիրոջ վստահված անձ Ա. Հայրապետյանի հետ 2015 թվականի փետրվարի 13-ին կնքված թիվ 15-04 պայմանագրի և Պատվիրատուի տեխնիկական առաջադրանքի պահանջների, ս. թ. փետրվար ամսին «Երկրաբան-ՈՒՒՄ» ՍՊԸ կողմից կատարվել է ՀՀ Տավուշի մարզի Դիլիջան քաղաքի Աղբյուր Սերոբի փողոց թիվ 5 և թիվ 5/1 հասցեներում նոր կառուցվելիք բնակելի համալիրի տեղամասի ինժեներա-երկրաբանական հետազոտությունները:

Հետազոտվող տարածքը գտնվում է ՀՀ Տավուշի մարզի Դիլիջան քաղաքի հարավ-արևմտյան եզրամասում, Երևան-Իջևան ավտոխճուղու և Կոմպոզիտորների տուն տանող ավտոճանապարհի խաչմերուկից դեպի հյուսիս-արևմուտք, մոտ 750-800 մետր հեռավորության վրա: Հետազոտվող տարածքի մակերեսը կազմում է 2.4 հա:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից տարածքը տեղադրված է Աղստև գետի հովտի ձախակողմյան բլուրների, էռոզիոնա-հողմնահարման և դելյուվիա-կուտակումային լանջերի վրա: Լանջերն ունեն տարածքի արևմտյան մասում արևելյան, իսկ արևելյան մասում արևելյան և հարավ-արևելյան թեքություններ, ընդ որում լանջերն ունեն մեծ և կտրուկ անկումներ, իսկ հարավային մասում համեմատաբար մեղմ անկումներ: Տարածքի հյուսիսային և հյուսիս-արևելյան մասերը անտառապատ են և թփապատ: Տարածքը կառուցապատված է:

Մակերեսի նիշերը տատանվում են 1580.0-1633.0 մետրի սահմաններում:

Կատարված աշխատանքների հիման վրա հետազոտվող տարածքի երկրաբանա-լիթոլոգիական կտրվածքում առանձնացվել են գրունտների հետևյալ շերտերը վերնից ներքև՝
Շերտ թիվ 1 հողա-բուսական ծածկույթ, կավավազային կազմի, մանրախճով, տարածումը համատարած է, հզորությունը՝ 0.1-0.9 մետր:

Տեխնածին առաջացումներ

Շերտ թիվ 2 մանրախճային գրունտ, խճով, խիստ քայքայված պորֆիրիտներից, մասամբ կանաչա-կապտավուն ջարդոտված գրանիտոիդներից, մանր, տեղ-տեղ փոշենման ավազային լցանյութով մինչև 25-30%, գրունտը միջին խտության է, լցանյութը՝ սակավախոնավ, տարածումը համատարած է, հզորությունը՝ 1.8-3.9 մետր:

Չորրորդականի հասակի էյուվիա-դեյուվիալ առաջացումներ

Շերտ թիվ 3 պորֆիրիտ, տուֆաբրեկչիա, բաց շագանակագույն, դեղնա-դարչնագույն երանգով, ճեղքավորված, քայքայված մինչև խճաքարա-մանրախճային աստիճանի, մասամբ ջարդոտված մեծաբեկորներով, մանր ավազային լցանյութով մինչև 15-20%, գրունտը միջին խտության է, լցանյութը՝ սակավախոնավ, տարածումը համատարած է, բացառությամբ բլրի գագաթային մասերի, հզորությունը՝ 2.0-4.0 մետր:

Չորրորդականի հասակի էյուվիալ առաջացումներ

Շերտ թիվ 4 պորֆիրիտ, տուֆաբրեկչիա, բաց շագանակագույն, ճեղքավորված, քայքայված մինչև մեծաբեկորա-խճային աստիճանի, միջճեղքային մանր ավազային լցանյութով մինչև 5-10%, գրունտը միջին խտության է, լցանյութը՝ սակավախոնավ, բացակայում է միայն թիվ 1 հորատանցքում, հզորությունը՝ 0.7-6.0 մետր:

Չորրորդականի հասակի էյուվիալ առաջացումներ

Շերտ թիվ 5 պորֆիրիտ, գրանոդիորիտների երակներով (զուա), բներով, կանաչա-մոխրագույն, խայտաբղետ երանգներով, թույլ ճեղքավորված, քայքայված, տեղ-տեղ մեծաբեկորային, ամուր, արմատական տեղադրմամբ, տարածումը համատարած է, բացահայտված հզորությունը՝ 3.2 մետր:

Վերին եոցենի հասակի հրաբխա-նստվածքային առաջացումներ

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից ստորգետնյա ջրերը կապված են եոցենի հասակի հրաբխա-նստվածքային և ինտրուզիվ ապարների չստորաբաժանված համախմբերի հետ, դրանք պատկանում են ճեղքային և ճեղքա-դատարկությունների ջրերի տարատեսակներին, որոնք հորատանցքերով մինչև 10.0 մետր խորությունը չեն բացահայտվել, ըստ հրատարակված գրականության տվյալների դրանք տեղադրված են 20.0 մետրից խորը, սակայն անհրաժեշտ ենք համարում նշել, որ մակերեսային ջրերը ներթափանցելով հետագոտվող տարածքի երկրաբանա-լիթոլոգիական կտրվածքին մասնակցող գրունտների խորը տեղադրված շերտերի մեջ, կուտակվելով և զետեղվելով պալեոտեկեֆի «փոս ընկած» մասերում, տափարակներում, ճեղքերում, դատարկությունների մեջ կարող են առաջացնել թաքնված ջրափոսեր, ջրավորված և խոնավացած տեղամասեր:

Վտանգավոր ֆիզիկա-երկրաբանական պրոցեսները և երևույթները՝ կարստ, սողանք, փլուզում և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն թողնել հիմքերի վրա, բացակայում են, սակայն անհրաժեշտ ենք համարում նշել, որ հնարավոր են էոզոկոնա-հոդմնահարման երևույթներ և պրոցեսներ մակերեսային ջրերի միջոցով, նմանատիպ երևույթներ դիտվում են հատկապես հորդառատ մթնոլորտային տեղումների և ինտենսիվ :

3.3 Տարածքի ինժեներաերկրաբանական և ջրաերկրաբանական ընդհանուր բնութագիրը

Ուսումնասիրված տարածքում արմատական ապարները նրկայացված են ներժայթքային ֆորմացիայով՝ գրանիտոիդներով և ենթահրաբխային ապարներով, որոնք միջին և վերին եոցենի հասակի են: Գրանիտոիդները հիմնականում ամուր, զանգվածային, իսկ առանձին տեղամասերում զգալի ճեղքավորված և հոդմնահարված են: Ենթահրաբխային ինտրուզիաները ներկայացված են հիմնականում կվարցիտային պորֆիրիտներով,

դացիտներով, կերատոֆիրներով և այլն: Ապարները հիմնականում ամուր, թույլ ճեղքավոր, հիդրոթերմալ փոփոխված են: Հանդիպում են տուֆոբեկչիաներ, պորֆիրիտային բրեկչիաներ, տուֆաավազաքարեր, տուֆակոնգլոմերատներ: Մակերևութային նստվածքները ներկայացված են երկու տեսակի ֆորմացիաներով՝ ա) լեռնալանջերի, բ) գետահովիտների:

ա) Լեռնալանջերի ֆորմացիան՝ ներկայացված է էլուվիալ-դելուվիալ ապարների համալիրով, հանդիպում են հիմնականում լեռնալանջերում և ներկայացված են ավազակավերով, կավերով, կավավազներով, որոնք ներփակված են արմատական ապարներից խիճերով և խճավազներով: Տարածքի գեոմորֆոլոգիական բնութագիրը պայմանավորված է Աղստև գետի հովիտով, որն ունի ասիմետրիկ կառուցվածք և համաձայն Ա.Պ. Դեմյոխինի ունի մոտ 8 դարավանդներ: Առաջին դարավանդը զբաղեցնում է գետի գետափնյա մասը (ոդոդադաշտը) և ունի մինչև 1մ բարձրություն: Երկրորդ դարավանդի բարձրությունը գետի մակարդակից բարձր է մոտ 10-15մ, երրորդ, չորրորդը և հինգերորդը՝ համապատասխանաբար ունեն 20-40 և 60-80մ բարձրություններ: Տվյալ դեպքում դարավանդների առկայությունը և նրանց ռելիեֆների ձևավորումը պայմանավորված է երկրաբանական պրոցեսներով, որոնք տեղի են ունեցել սկսած էոցենից մինչև ժամանակակից դարաշրջանը ներառյալ:

Տարածքի ջրաերկրաբանական պայմանները. Ուսումնասիրված և հարակից տարածքներում հայտնի են տարբեր տեսակի, տարբեր դինամիկայի և տարբեր քիմիական կազմի ջրեր: Նախկին ուսումնասիրողների կողմից կատարված ջրաերկրաբանական աշխատանքների արդյունքների հիման վրա տարածքում դասակարգված են հետևյալ ջրատար հորիզոնները՝ (1) չորրորդական հասակի նստվածքներում, (2) նստվածքային և հրաբխանստվածքային ապարներում և վերջապես (3) պալեոգեն-նեոգեն հասակի ինտրուզիվ (ներժայթքային) ապարների հաստվածքում [1-2]: Ինչպես ցույց են տալիս նոր ստացված տվյալները ուսումնասիրված տեղամաս 2-ում հիմնականում առկա են առաջին դասին պատկանող ջրատար հորիզոններ, որոնք ներկայացված են ժամանակակից և չորրորդական նստվածքներով: Մասնավորապես, այդ հորիզոնները առկա են Աղստևի ալուվիալ-պրոլուվիալ նստվածքներում, որոնք ներկայացված են ճալաքարա-կոպճային, ավազային և կավավազային ապարներով: Նրանց տեղադրման խորությունը տարածքում տատանվում է մինչև 2,5-4,0մ: Ստորերկրյա ջրերը հանդիպում են տարածքի դելուվիալ-էլուվիալ ապարներում, որոնք տարածված են լանջային տեղամասերում հանդիպում են կավավազային, ավազակավային, ճալաքարային գրունտներում: Ջրերը այդ ապարներում ծակոտկեն-շերտային բնույթի են: Որպես ջրամերժ շերտ հիմնականում հանդիսանում է Դիլիջանի շերտախումբը: Առանձին դեպքերում ջրատար հորիզոնները զբաղեցնում են բավականին զգալի տարածքներ: Ջրատար հորիզոնները սնվում են հիմնականում ինֆիլտրացիոն ճանապարհով՝ թույլ տեկտոնական գոտիներով, սողանքային հաստվածքներով և տարբեր լիթոլոգիական կազմի ապարների կոնտակտներով (հպումներով): Ջրատար հորիզոնները տարածքի նստվածքային և հրաբխային-նստվածքային ապարներում բացակայում են:

3.4 Ջրագրություն

Աղստը տարածքով հոսող ամենախոշոր գետն է: Այն սկիզբ է առնում Փամբակի լեռնաշղթայի հյուսիսային լանջերին: Սկզբում մի փոքրիկ առվակ է, սակայն Դիլիջանի մոտ հորդանալով դառնում է ջրառատ գետ: Սնվում է գերազանցապես ձնհալքից և անձրևաջրերից: Վտակներից հայտնի են Գետիկը և Ոսկեպարը, որոնցից առաջինը հոսում է Միափորի և Արեգունի լեռների միջև ընկած կիրճով: Խորությունը մեծ չէ, սակայն վարարումների ժամանակ դառնում է խիստ վտանգավոր:

Երկարությունը 133 կմ է, այդ թվում Հայաստանում 99 կմ: Ջրի ծախսը՝ 8,22 խմ/վ, հոսքը 256 միլիոն խմ:

Մինչև Գետիկ վտակին խառնվելն այն հոսում է հարավ-արևելյան ուղղությամբ, սակայն ապա փոխում է իր ուղղությունը դեպի հյուսիս-արևելք, հատում հանրապետության սահմանը և խառնվում Կուր գետին: Աղստի ամենախոշոր վտակը՝ Գետիկը, հոսում է հարավ-արևելյան ուղղությամբ:

ՀՀ տարածքում Աղստի վրա կառուցված է Բերքաբերի ջրամբարը, իսկ գետի ստորին հոսանքում՝ Աղստի ջրամբարը:

Գետերը պատկանում են Կուր գետի ավազանին: Հարուստ գետային ցանցը տարածաշրջանի նշանավոր առանձնահատկությունն է: Գետերն ու գետակները տիպիկ լեռնային են, սնվում են ձնհալքից և անձրևաջրերից, ինչպես նաև բազմաթիվ ստորերկրյա աղբյուրներից: Գետերի հիմնական ուղղությունը հարավ-արևմուտքից հյուսիս-արևելք է: Գետերի մեծ մասը սակավաջուր են, հեղեղները հիմնականում տեղի են ունենում գարնանը՝ առաջացնելով սելավներ: Այս գետերը բնութագրվում են բարձր անկմամբ և թեքություններով, արագ հոսքով, քարի և ավազի բարձր պարունակությամբ, ինչպես նաև լեռնային գետերին բնորոշ ջրվեժներով և սահանքներով: Աղստը պարկի տարածքով անցնող հիմնական գետն է, որը սկիզբ է առնում Փամբակի հյուսիսային լանջերից /Թեժ լեռ, 3101մ/: Գետի երկարությունը 121 կմ է, ավազանի մակերեսը՝ 2500 քառակուսի կիլոմետր, իսկ տարեկան հոսքը՝ 256 մլն խորանարդ մետր: Այն սնվում է ձնհալքերից ու անձրևներից և առավելագույն հոսքը նկատվում է մայիսից մինչև հունիս: Գետի վերին հոսանքն անցնում է Մարգահովիտի գոգավորությունով, որը նեղ կիրճ է, ապա ընդլայնվում է՝ հոսելով անտառածածկ խորը կիրճով, անցնելով Դիլիջան և Իջևան քաղաքների միջով: Այնուհետև գետը անցնում է հարթավայրով, հատում Հայաստանի սահմանը և թափվում Քուր գետը: Աղստի հիմնական վտակը Գետիկն է, իսկ Հովվաջուր, Շտողանաջուր, Հաղարծին և Բլդան գետակները փոքր վտակներ են: Գետիկ գետը (58 կմ երկարությամբ և 586 քառակուսի կիլոմետր ավազանով) սկիզբ է առնում Սևանի լեռնաշղթայի հյուսիսային լանջերից՝ 2620մ բարձրությունից, հոսելով Արեգունու և Միափորի միջլեռնային հովտով: Այն աջ կողմից թափվում է Աղստ գետը՝ Հաղարծին գյուղից 5 կմ ներքև, Աղստի գետաբերանից 63 կմ հեռավորության վրա: ԴԱՊ-ը հայտնի է իր հանքային աղբյուրներով: Հատկանշական են Թթուջուրը (Գետիկ գետի հովտում), Մարգահովիտը (հարուստ է երկաթով), Ֆիոլետովոն (հարուստ է ածխածնով և կալցիումով) և Բլդանի աղբյուրները (որոնք հայտնի են «Դիլիջան» բրենդավորմամբ): Հիդրոկարբոնատներով հարուստ այս ջրերը օգտագործվում են աղեստամոքսային հիվանդությունների բուժման համար:

Պարկը հայտնի է նաև իր լճակներով, որոնցից ամենամեծն ու ամենահայտնին Արեգունի լեռնաշղթայի հյուսիսային լանջերին՝ 1400մ բարձրության վրա գտնվող Պարզ լիճն է, որն ընկած է Դիլիջան քաղաքից

8 կմ հյուսիս-արևելք: Պարզ լիճը զբաղեցնում է 2 հա մակերես, երկարությունը 250մ է, լայնությունը՝ 70մ, միջին խորությունը՝ 6մ, ջրի ծավալը՝ 83,8 հազ. մ3, իսկ ջրհավաք ավազանը՝ 1,52 կմ2: Հաջորդը՝ Գոշալիճն է (Տգրկա), որը գտնվում է Պարզ լճից արևելք՝ ծովի մակերևույթից 1500մ բարձրության վրա:

Այն ունի 56մ երկարություն և 270մ լայնություն, մակերեսը 1,53 հա է, ջրբաժան հատվածի մակերեսը՝ 1,34 կմ2 է, իսկ միջին խորությունը՝ 6մ: Պարկում կան նաև մի քանի փոքրիկ լճակներ:

Գետն իր հոսքի ողջ երկայնքով խիստ աղտոտված է արդյունաբերական և կենցաղային կեղտաջրերով: Կեղտաջրերն առանց մաքրվելու գետն են լցվում կոյուղու համակարգերից և չվերահսկվող աղբյուրներից: Օրական 18.000 մ³ հզորությամբ կեղտաջրերի մաքրման կայանը ներկայումս չի գործում:

Աղստն գետը ներառված է Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքի մեջ: Այստեղ ջրային ռեսուրսների աղտոտման հիմնական աղբյուրներ են հանդիսանում կոմունալ- կենցաղային և հանքարդյունաբերության կեղտաջրերը:

2021 թվականին Հյուսիսային ԶԿՏ- ում մակերևութային ջրերի որակի մոնի- թորինգն իրականացվել է 23 դիտակե- տում, որոնցից 21.7%-ում ջրի որակը գնահատվել է 2-րդ դաս, 30.4%-ում՝ 3-րդ դաս, 26.1%-ում՝ 4-րդ դաս և 21.7%-ում՝ 5- րդ դաս: Նախորդ տարվա համեմատ 2021 թվականին ջրի որակի էական փոփոխություն չի նկատվել, բացառությ- յամբ Դեբեդ գետի՝ Մարց գետի թափման կետից ներքև դիտակետի, որտեղ ջրի որակը 4-րդ դասից դարձել է 5-րդ դաս, Ձորագետ գետի՝ գետաբերանի դիտակետի, որտեղ ջրի որակը 4-րդ դասից դարձել է 2-րդ դաս, Մարց գետի՝ գետաբերանի դիտակետի, որտեղ ջրի որակը 2-րդ դասից դարձել է 3-րդ դաս Գարգառ գետի՝ գետաբերանի դիտակետի, որտեղ ջրի որակը 3-րդ դասից դարձել է 4-րդ դաս, Աղստն գետի՝ Իջևանից վերև և Իջևանից ներքև դիտակետերի, որտեղ ջրի որակը 2-րդ դասից դարձել է 3-րդ դաս և Գետիկ գետի՝ Վահան գյուղից վերև և գետաբերանի դիտակետերի, որտեղ ջրի որակը 3-րդ դասից դարձել է 4-րդ դաս և 2-րդ դասից դարձել է 5-րդ դաս, համապատասխանաբար: Այստեղ աղտոտված գետերից են Փամբակը, Դեբեդը, Ախթալան, Շնողը:

Ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգն իրականացվել է 2 դիտակետում, որից մեկում՝ նաև որակի մոնիթորինգ:

2020 թվականին այս ջրավազանից ջրառը կազմել է 75.2 մլն մ3, որից 21%-ը բաժին է ընկնում մակերևութային, 79%-ը՝ ստորերկրյա ջրերին: Զրոգտագործումն իրականացվել է հիմնականում խմելու (75.2%), ոռոգման (15.4%) և արտադրական (9.6%) և նպատակներով:

3.5 Կլիմայական պայմաններ

Դիլիջանն առանձնանում է մեղմ լեռնաանտառային կլիմայով, որին բնորոշ է չոր և տաք եղանակ ամբողջ տարվա ընթացքում: Օդի միջին սեզոնային ջերմաստիճանի տատանումներն ավելի ցածր են, քան Երևանում՝ կազմելով -2.0°C հունվարին մինչև 18.2°C

հուլիսին (Երևանում՝ համապատասխանաբար -4.1°C և 26.2°C), սակայն միջին տարեկան ջերմաստիճանն ավելի ցածր է, քան Երևանում (համապատասխանաբար՝ 8.1°C և 12°C): Դիլիջանին բնորոշ է խոնավ լեռնային կլիմա:

Տեղումների տարեկան առավելագույն քանակը տատանվում է 35%-ից զարնանը մինչև 12% ձմեռային ամիսներին: Մայիսին տեղումների քանակը հասնում է շուրջ 100 մմ-ի, իսկ հունվարին՝ 12 մմ-ի:

Տեղումների միջին տարեկան քանակը կազմում է 593 մմ՝ երեք անգամ ավելին, քան Երևանում (200 մմ):

Արևափայլի միջին տարեկան տևողությունը Դիլիջանում կազմում է 2091 ժամ (Երևանում՝ 2480 ժամ), իսկ օդի տարեկան միջին հարաբերական խոնավությունը կազմում է 73%: Ջյունախախկույթի միջին բարձրությունը 18 սմ է (Երևանում՝ 2,5 սմ), իսկ առավելագույնը՝ 39 սմ (հյուսիսային լանջերին):

Գերակայում են արևելյան (17%) և հյուսիս-արևելյան (46%) քամիները՝ 2 մ/վրկ միջին տարեկան արագությամբ (նույնն ինչ Երևանում): Ամպրոպներով օրերի քանակը տարվա ընթացքում կազմում է 15-20 (Երևանում՝ 50 - 60):

3.5.1 Օդերևութաբանական-կլիմայական պայմանները

Այս բաժնի մշակման նպատակն է օդերևութաբանական-կլիմայական պայմանների գնահատումը, որոնք որոշիչ են բնակչության ապրելակերպի և մթնոլորտի մերձգետնյա շերտում, վնասակար նյութերի ցրման բնութագրի վրա ազդեցությունների տեսանկյունից:

Շրջանի կլիման բարեխառն է: Բնութագրվում է մեղմ ամառներով (բացարձակ մաքսիմումը հասնում է $+34^{\circ}\text{C}$), համեմատաբար ցուրտ ձմեռներով (բացարձակ մինիմումը ոչ ցածր քան -23°C): Օդի միջին տարեկան ջերմաստիճանը կազմում է 5.3°C , ամենաշոգ օգոստոս ամսվա միջին ջերմաստիճանը՝ $+20.6^{\circ}\text{C}$, ամենացուրտ ամսվանը՝ հունվար՝ -8.5°C : Առավելագույնը դիտվում է մայիս ամսին՝ 109 մմ, նվազագույնը՝ հունվարին՝ 27 մմ: Ձյան տեսքով թափվող տեղումների քանակությունը 67 մմ է: Նոյեմբերի 5-ից դիտվում է կայուն ձնածածկ, որը վերանում է ապրիլի 18-ին: Ձյան ծածկույթի առավելագույն շերտի բարձրությունը 74 սմ է, նվազագույնը 3 սմ:

Օդի միջին տարեկան հարաբերական խոնավությունը կազմում է 73 %: Քամու միջին տարեկան արագությունը կազմում է 3.1 մ/վրկ:

3.5.1.1 Ընդհանուր ֆոնային կլիմայական բնութագիրը

Ֆոնային կլիմայական բնութագիրը իր մեջ ընդգրկում է երկու հիմնական ասպեկտ՝ գ կլիմայի գնահատականը մարդու ֆիզիոլոգիական հարմարավետության վրա ազդեցության տեսանկյունից և կլիմայի գնահատականը վնասակար նյութերի ցրման պայմանների վրա ազդեցության տեսանկյունից:

Կլիմայի գնահատականը մարդու ֆիզիոլոգիական հարմարավետության վրա ազդեցության տեսանկյունից տրված է աղյուսակ 1.1-ում:

Աղյուսակ 1.1 Կլիմայի գործոնների կենսակլիմայական գնահատականի չափանիշները

Կլիմայի գործոնները	Հարմարավետությունը	Անհարմարավետություն	
		զերտաքաջում	սառեցում
1. Օդի ջերմաստիճանը, °C	12-14	24-ից բարձր	30-35, 1.5 մ/վրկ, 25, 2.0 մ/վրկ, -15, 3.5 մ/վրկ քամու դեպքում,
2. Քամու արագությունը, վ/վրկ	0.5-3.0	փոքր 0.5 մեծ 3.0	5-ից մեծ բացասական ջերմաստիճանի դեպքում
3. Հարաբերական խոնավությունը, %	30-70	30-ից փոքր 70-ից բարձր	80-ից բարձր

Դիլիջան քաղաքի տերևութաբանական պարամետրերը վերցված են «Շինարարական կլիմայաբանություն» СНиП II-7.01-2011 տվյալների համաձայն:

Աղյուսակ 1.2. Օդի ջերմաստիճան

Բնակավայրի. օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Բարձրություն ծովի մակարդակից, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների. °C												Միջին տարեկան. °C	Բացարձակ նվազագույն. °C	Բացարձակ առավելագույն. °C
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Դիլիջան	1256	-15	-10	22	77	12	15	18	18	14	9	4	0	8	-23	38

Աղյուսակ 1.3. Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %														
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան, %	Միջին ամսական ժամը 15-ին	
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		ամենացուրտ ամսվա %	ամենաշոգ ամսվա, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Դիլիջան	63	65	70	72	78	79	77	78	79	78	73	70	74	51	60

Աղյուսակ 1.4. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Բնակավայրի, օդերևութա- բանական կայանի անվանումը	միջին ամսական Տեղումների քանակը $\frac{\text{օրական առավելագույն}}$, մմ												Ձնածածկույթ			
	ըստ ամիսների												Տարեկան	Առավելա- գույն տասնօրյա- կային բարձրու- թյունը, սմ	Տարվա մեջ ձնածած- կույթով օրերի քանակը	Ձյան մեջ ջրի առավե- լագույն քանակը, մմ
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Դիլիջան	22	30	45	65	106	103	66	51	46	47	36	22	639	53	57	103
	35	33	42	43	58	62	55	47	45	45	49	33	62			

Աղյուսակ 1.5. Քամի

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշում, (հՊա)	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, % Միջին արագությունը, մ/վ ըստ ուղղությունների								Անհողմությունների կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Միջին տարեկան արագությունը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (≥15մ/վ) օրերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ «ո» տարիների ընթացքում									
			Հյուսիս-սային (Հս)	Հյուսիս-Արեւելյան (ՀսԱրլ)	Արեւելյան (Արլ)	Հարավ-Արեւելյան (ՀվԱրլ)	Հարավ (Հվ)	Հարավ-Արեւմտյան (ՀվԱրմ)	Արեւմտյան (Արմ)	Հյուսիս-Արեւմտյան (ՀսԱրմ)					20	50	100							
																		4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18							
Դիլիջան	875	հունվար	3	19	2	3	22	32	15	4	28	21	18	4	20	21	24							
			16	17	18	24	28	25	20	15														
		ապրիլ	4	41	6	4	13	20	9	3	31	20												
			16	22	20	24	25	23	16	15														
		հուլիս	5	63	10	2	2	7	8	3	42	17												
			19	25	24	14	14	13	11	14														
		հոկտեմբեր	5	46	6	3	10	17	10	3	43	15												
			17	22	19	17	19	17	14	14														

Աղյուսակ 1.6. Արևափայլի տնտեսությունը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Տնտեսությունը ըստ ամիսների, ժամ												Տարեկան գումարային
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Դիլիջան	12	13	15	15	19	22	23	22	18	16	11	11	2012

Աղյուսակ 1.7. Անարև օրերի քանակը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	ըստ ամիսների												Տարեկան
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Դիլիջան	4	6	5	4	2	1	2	2	3	3	6	5	43

Աղյուսակ 1.8. Տարվա ցուրտ ժամանակաշրջանի կլիմայական հարաչափերը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի ջերմաստիճանը, °C										Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը %		Մթնոլորտային տեղումները և գրունտի սառչման խորությունը		Քամի	
	ամենացուրտ օրվա	ամենացուրտ հնգօրյակի	ամենացուրտ ժամանակաշրջանի միջինը	բացարձակ նվազագույնը	ամենացուրտ ամսվա միջին օրական տատանումը	Տևողությունը, օր		միջին ամսական	միջին ամսական ժամը 15-ին	Տեղումների քանակը եռամսյակի ամիսների, մմ	Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, սմ	Գերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր-փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին մ/վ			
						Միջին ջերմաստիճանը ժամանակաշրջանի միջին օրական ջերմաստիճանով՝ ոչ բարձր, °C										
						սպահովվածությամբ, %										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Դիլիջան	-17	-15	-14	-12	-18	-23	104	73	17	20	63	51	155	47	Հվ	28
								-12	17	26						

Աղյուսակ 1.9. Տարվա տաք ժամանակաշրջանի կլիմայական հարաչափերը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի ջերմաստիճանը, °C					Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Մթնոլորտային տեղումները, մմ		Քամի, մ/վ	
	Ապահովվածությամբ, %		բացարձակ առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին օրական տատանումը	միջին ամսական	միջին ամսական ժամը 15-ին	Տեղումների քանակ ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին	Տեղումների օրական առավելագույն քանակը	Գերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Դիլիջան	24	25	38	244	117	77	60	484	62	ՀսԱրլ	25

3.6 Անտառ

Տարածաշրջանի բուսականության գերիշխող տիպը անտառայինն է: Այստեղ գերակշռում են սաղարթավոր տերևաթափ տեսակները՝ արևելյան հաճարենին (*Fagus orientalis*), վրացական կաղնին (*Quercus iberica*), խոշորառեջ կաղնին (*Q. macranthera*), կովկասյան բոխին (*Carpinus caucasica*), դաժին կամ արևելյան բոխին (*C. orientalis*): Սրանց ուղեկցում են դաշտային (*Acer campestre*), սրատերև (*A. platanoides*) և բարձրլեռնային (*A. trautvetteri*) թխկիները, լոբենին (*Tilia caucasica*), հացենին (*Fraxinus excelsior*), արոսենին (*Sorbus aucuparia*, *S. graeca*) և այլն: Հանդիպում են նաև վայրի պտղատուներ՝ կովկասյան տանձենին (*Pyrus caucasica*), արևելյան խնձորենին (*Malus orientalis*), սալորենին (*Prunus divaricata*), մամխենին (*P. spinosa*), ընկուզենին (*Juglans regia*), սովորական տիլենին (*Corylus avellana*), հոնին (*Cornus mas*), սգնու տարբեր տեսակներ (*Crataegus*), զկեռենի (*Mespilus germanica*), թխենի (*Padus*) և այլն: Հարուստ է նաև հատապտղատուների բազմազանությունը՝ հաղարջենի (*Ribes*), մոշենի (*Rubus caesius*), մորի (*R. idaeus*), կոկոռշենի (*Grossularia*) և այլն: Անտառի վերին սահմանը եզրափակում են կեչու կորաբուն մերձալպյան նոսրանտառային մնացորդները՝ ելունդավոր և թավոտ կեչիների (*Betula pendula*, *B. pubescens*), կաղամախու (*Populus tremula*), այծուռենու (*Salix caprea*) գերակշռությամբ: Հիմնական անտառկազմող ծառատեսակների գերակշռությամբ ծառուտները ներկայացվում են կամ միատարր կաղնուտների, հաճարկուտների և բոխուտների ձևով, կամ էլ խառը՝ դրանց տարբեր խմբավորումների տարբերակներով: Անտառային էկոհամակարգերը ըստ ուղղաձիգ բարձունքային գոտիականության և դիրքադրության ունեն հետևյալ տարածվածությունը: Միջին անտառային գոտու հարավահայաց լեռնալանջերին տարածվում են վրացական կաղնու, իսկ հանդիպակաց հյուսիսահայաց լանջերին՝ արևելյան հաճարենու անտառային զանգվածները: Դրանից վեր, սկսած 1500 մ բարձրությունից, անտառային գոտին ներկայացնում է խոշորառեջ կաղնին: Բոխին հանդիպում է գրեթե բոլոր տիպի ծառուտներում: Ընդ որում՝ արևելյան բոխին (դաժին), որպես կանոն, հանդիպում է ստորին անտառային գոտու (մինչև 1500 մ) ենթանտառում, իսկ կովկասյան բոխին՝ մինչև 2000 մ: «Դիլիջան» ազգային պարկի անտառային էկոհամակարգերին բնորոշ է ասեղնատերև ծառատեսակների առկայությունը: Սոճին (*Pinus sosnowskyi*) որոշ տեղերում առաջացնում է խիտ ծառուտներ, հանդիպում է Արեգունի և Փամբակի լեռանշղթաների լանջերին, մասնավորապես՝ Դիլիջանի լեռնանցքի ոլորանի շրջանում: Հանդիպում է նաև Դիլիջան քաղաքային բնակավայրի և մերձակա լանջերին: Մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում գիհու նոսրանտառները, որոնք տարածված են Գետիկի հովտում, ինչպես նաև Իջևանի լեռնաշղթայի հյուսիսային հովտահայաց չոր լանջերին: Լավ պահպանված գիհուտներ կան հատկապես Աբեղաքար սարի, Աղստև գետին հովտահայաց, Ժայռոտ լանջերին: Գիհու նոսրանտառները ներկայացնում են բազմապտուղ (*Juniperus polycarpus*) և սրաթեփուկ կամ զարշահոտ (*J. foetidissima*) գիհիները: Պարկի տարածքում աճում են նաև գիհու թփային տեսակները՝ երկարատերև (*J. oblonga*) և ցածրաճ (*J. depressa*):

Բուսականության այլ տիպերը ներկայացված են փոքր կղզյակներով՝ անտառային բացատներում կամ անտառի վերին սահմանից վեր:

«Դիլիջան» ազգային պարկի ստորին հատվածում (մինչև 1100 մ բարձրության վրա) փոքր տարածքներով հանդիպում են շիբլյակ կոչված թփուտները, ուր գերիշխում են ցաքի փշոտ (*Paliurus spina-christi*) և չորասեր թփերի մի քանի այլ տեսակներ՝ ծորենի սովորական (*Berberis vulgaris*), չմենի ամբողջաեզր (*Cotoneaster integerrimus*), մասրենի շան (*Rosa canina*), փռնի կովկասյան (*Celtis caucasica*), դժնիկ Պալլասի (*Rhamnus pallasii*) և այլն: Այս համակեցություններում խոտային ծածկույթը շատ բազմազան է և ներկայացված է հիմնականորեն չորասեր խոտաբույսերով: Այստեղ հանդիպում են նաև տափաստանային բուսականության փոքր կղզյակներ բոտրիոխլոայի (*Bothriochloa ischaemum*) գերակայմամբ, որոնք հիմնականում երկրորդային ծագում ունեն: Անտառագուրկ ոչ մեծ տարածքներում հանդիպում են այս շրջանի համար ոչ բնորոշ շյուղախոտ վալեսյանի (*Festuca valesiaca*) գերակշռությամբ տափաստանային խմբավորումները, որոնց կազմում բավականին շատ են մարգագետնային բուսատեսակները: (1800)- (1900) մ-ից բարձր տարածված են մերձալպյան մարգագետինները, ուր գերիշխում են խառը տարախոտ- հացազգային համակեցությունները: Հիմնական գերակշռող տեսակներն են բարակոտնուկ սանրանմանը (*Koeleria cristata*), դաշտավլուկ մարգագետնայինը (*Poa pratensis*), դաշտավլուկ կաղնուտայինը (*Poa nemoralis*), ոգնախոտ կծկավոր (*Dactylis glomerata*), խմրախոտ բուրավետը (*Anthoxanthum odoratum*), ոսկեվարսակ սիբիրյանը (*Trisetum sibiricum*) և այլն: Այստեղ տարածված են համակեցություններ, ուր գերակայում են վարդակակաչ փնջաձևը (*Anemone fasciculata*), ձկին գորտնուկանմանը (*Trollius ranunculinus*) և կեղծ դանձլամեր սպիտակը (*Veratrum album*), ընդ որում՝ վերջինի տարածումը ուղղակիորեն կապված է արածեցման ինտենսիվության հետ: Մերձալպյան գոտու որոշ հատվածներում տարածված են մերձալպյան բարձրախոտերի համակեցությունները, որտեղ ներկայացված են շուշան հայկականը (*Lilium armenum*), ընձախոտ արևելյանը (*Aconitum orientale*), զիվան հսկայական (*Cephalaria gigantea*), ոգնախոտ կծկավորը (*Dactylis glomerata*), զանգակ խմբվածը (*Campanula glomerata*), թթվիճ խոշորածաղիկը (*Betonica macrantha*) և այլն: «Դիլիջան» ազգային պարկի տարածքի ձորերի ժայռոտ հատվածներում ներկայացված է ինտրազոնալ ժայռային բուսականությունը, որի կազմում հատուկ հետաքրքրություն են ներկայացնում պտերների մի քանի տեսակներ՝ բանպոտ Բռաունի (*Polystichum braunii*), բասբայջ սովորական (*Polypodium vulgare*), ասպլենի (*Asplenium*) որոշ տեսակներ: Ազգային պարկի տարածքում գտնվող լճերի և գետերի ափերին ներկայացված է ջրաճահճային բուսականությունը, որի կազմում են հիմնականում Հայաստանի համար սովորական տեսակներ՝ ուռենի (*Salix*), բարդի (*Populus*), բոշխ (*Carex*), գորտնուկ (*Ranunculus*), կնյուն (*Juncus*) ցեղերի ներկայացուցիչներ:

3.7 Կենսաբազմազանություն

3.7.1 Բուսական աշխարհ

Ըստ ՀՀ Ատլասի (2007 թ.) Դիլիջան քաղաքային բնակավայրի տարածքը գտնվում է բուսական Կովկասյան պրովինցիայում՝ Իջևանի շրջանում: Դիլիջան քաղաքային բնակավայրում և մոտակայքում բույսերի էնդեմիկ տեսակներ չեն հայտնաբերվել: Այստեղ տարածված են կաթնափուշ բժավոր (*Sylibum Marianum*) բուսատեսակներ: Դիլիջանում

տարածված են դեղաբույսեր՝ ալոճների մուգ արնագույն և այլ տեսակներ (*Crataegus Atrosanguinea*), գետնամորի անտառային (*Fragaria Veska*):

«Դիլիջան» ազգային պարկի և դրա պահպանական գոտու տարածքներում ֆլորան ընդգրկում է անոթավոր բույսերի 1200 տեսակ, որից 977 տեսակը աճում է պարկի տարածքում: Դրանցից 51-ը ծառատեսակներ են, 47-ը՝ թփեր, 696-ը՝ բազմամյա խոտաբույսեր, 176-ը միամյա և երկամյա բույսեր, 7-ը մակաբույծներ: Նշված տեսակներից 7-ը հանդիսանում են Հայաստանի էնդեմիկներ: Պարկի պահպանական գոտում հանդիպում են անոթավոր բույսերի 958 տեսակներ (դրանցից 225-ը չեն հանդիպում ազգային պարկի տարածքում): Պահպանական գոտում (Աղստև գետի ձորի լանջերի բաց տեղանքներում) աճում է ևս մեկ էնդեմիկ տեսակ՝ Պսեֆելլուս Փամբակի (*Psephellus pambakensis*), որը բավականին լայն տարածում ունի Լոռիում և Իջևանում: Ազգային պարկի ֆլորայի 17 տեսակներ ընդգրկված են Հայաստանի Կարմիր գրքում: Ազգային պարկի ֆլորայի 54 տեսակներ հանդես են գալիս որպես դեղաբույսեր: Դրանց մի մասը չեն կազմում խիտ պոպուլյացիաներ, այլ ցրված հանդիպում են ազգային պարկի տարածքում և այդ պատճառով ներկայումս տնտեսական հետաքրքրություն չեն ներկայացնում, իսկ 41 տեսակներ ուտելի են:

Բացի այդ, «Դիլիջան» ազգային պարկի տարածքից և դրա պահպանական գոտուց հայտնաբերվել են 480 տեսակի և ենթատեսակի սնկեր, որոնցից 320-ը պատկանում են ազարիկալ սնկերին, 124-ը՝ աֆիլոֆորայիններին և 36-ը՝ գաստերոմիցետներին: Առավել տարածված են դառնամատիտեղ (*Russula*), կաթնասունկ (*Lactarius*), սարդոստայնասունկ (*Cortinarius*), թելիկասունկ (*Inocybe*), ճանճասպան (*Amanita*) ցեղերի միկորիզագոյացնող տեսակները, ինչպես նաև բնափայտ քայքայող ականջասունկ սովորական (*Pleurotus ostreatus*), կոճղասունկ իսկական (*Armillaria mellea*) տեսակները և Աբեթասնկեր (*Polyporaceae*) ընտանիքի ներկայացուցիչները: Նշված սնկերից 176-ը ուտելի են, որոնցից առավել տարածված է և վաճառվում է շուկաներում միայն ականջասունկ սովորական կամ կախասունկ (*Pleurotus ostreatus*) տեսակը: 38 տեսակի սնկեր թունավոր են և տեղացի բնակիչները դրանց կոչում են գարշասնկեր (պոգանկա), խուսափում են հավաքելուց, և վերջին տարիներին թունավորման դեպքեր չեն գրանցվել:

3.7.2 Կենդանական աշխարհ.

Անողնաշարավորներ

«Դիլիջան» ազգային պարկի տարածքում հանդիպում են փափկամարմինների (*Mollusca*) 69 և հոդվածոտանիների (*Arthropoda*) 143 տեսակներ: Վերջիններս պատկանում են միջատների (*Insecta*) դասին: Նշված տեսակներից 7-ը Հայաստանի էնդեմիկներ են: Բնության պահպանության միջազգային միության Կարմիր ցանկում ընդգրկված են 3 տեսակներ, որոնք հանդիպում են «Դիլիջան» ազգային պարկի տարածքում: Դրանք են՝ *Parnassius apollo* L., *Cerambyx cerdo acuminatus* Motsch., *Rosalia alpina* L. և *Proserpinus proserpina* Pall-ը, անրաբեղ չրիկան-*Ctenicera pectinicornis*: Կարգավիճակը՝ սահմանափակ արեալով հազվագյուտ տեսակը: Բնության պահպանության միջազգային միության Կարմիր ցուցակի չափորոշիչներով գնահատվում է որպես «Խոցելի »՝ VU B 1b, Ցախաքլորավոր-*Accipiter gentilis*: Կարգավիճակը՝ քիչ տարածված, նստակյաց տեսակը: Ընդգրկված է ԲՊՄՄ Կարմիր ցուցակում (ver.

3.1) «Least Concern» կարգավիճակով: Բնության պահպանության միջազգային միության Կարմիր ցուցակի չափորոշիչներով գնահատվում է որպես «Խոցելի»՝ VUB1 ab(iii) + 2ab(iii); D1

Սողուններ

«Դիլիջան» ազգային պարկի և դրա պահպանական գոտու տարածքներում բացահայտվել են սողունների 19 տեսակներ, որոնք բաժանվում են հետևյալ կարգաբանական խմբերի.

- Սողեսներ (Lacertilia) – 12 տեսակ.
- Օձեր (Serpentes) – 6 տեսակ.
- Կրիաներ (Testudines) – 1:

Նշված սողուններից ոչ մեկը Հայաստանի Կարմիր գրքում գրանցված չէ:

Կաթնասուններ

«Դիլիջան» ազգային պարկի և դրա պահպանական գոտու տարածքներում հանդիպում են կաթնասունների 49 տեսակներ: Դրանք բաժանված են հետևյալ 6 կարգաբանական դասերի.

- Միջատակերներ (Insectivora) – 9 տեսակ.
- Կրծողներ (Rodenti) – 17 տեսակ.
- Նապաստակակերպեր (Logomorpha) – 1 տեսակ.
- Ձեռքաթևավորներ (Chiroptera) – 7 տեսակ.
- Գիշատիչներ (Carnivora) – 12 տեսակ.
- Կճղակավորներ (Artiodactyla) – 3 տեսակ:

Նշված կաթնասուններից Հայաստանի Կարմիր գրքում գրանցված են 6-ը՝ Եվրոպական լայնական ծալքաշուրթը, հնդկական վայրենակերպը կամ մացառախոզը, խայտաքիսը, ջրսամույրը, գորշ արջը և անտառային կատուն:

3.7.3 Բուսական աշխարհի պահպանության միջոցառումները

Անհետացման վտանգի տակ գտնվող, հազվագյուտ, պահպանության կարիք ունեցող բուսատեսակներին վնաս չի հասցվի, քանի որ նախագծով նախատեսված միջոցառումները իրագործվում են արդեն իսկ գոյություն ունեցող կառույցների սահմաններում և նոր տարածքներ չեն ներառում:

Նոր կառուցապատվող տարածքների շինարարական աշխատանքների արդյունքում տեղի կունենա հողի բերրի շերտերի մասնակի վնասում (կառուցման փուլում), հողային զանգվածների փորման, հանման և տեղափոխման հետ կապված փոշու արտանետումներ, շինարարական տեխնիկայի շահագործման հետևանքով առաջացած այրման արգասիքներ և աղմուկ: Ազդեցությունների նվազեցումը կարելի է ապահովել իրականացնելով մի շարք բնապահպանական միջոցառումներ և կազմակերպելով աշխատանքների մոնիթորինգ:

Հողաձածկին պատճառված վնասները նվազագույնին հասցնելու նպատակով նախատեսված է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- շինարարության ընթացքում տարածքի բուսահողը հանվելու և կույտավորվելու է պաշտպանված վայրերում, հետագայում այն օգտագործվելու է տեղանքի բարեկարգման համար,
- ապահովելու են անհրաժեշտ պայմաններ, որպեսզի հանված բուսահողը չխառնվի գրունտի հետ և չաղտոտվի,
- ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկվում են խոտաբույսերով կամ իրականացվում են այլ միջոցառումներ՝ հողաթմբերի ամրացում, ծածկում և այլն:
- շինարարության ավարտից հետո հանված բուսահողը օգտագործվելու է տարածքի կանաչապատման նպատակով:
- կառուցապատումից ազատ տարածքում նախատեսվում է իրականացնել կանաչապատում համաձայն կանաչապատման նախագծի:
- շինարարական տեխնիկայի տեխաշարժը իրականացնել միայն գոյություն ունեցող ճանապարհներով,
- կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանցապատել, փոշու արտանետումները կանխելու և հարակից տարածքների բուսական տեսակների վրա ազդեցությունը մեղմելու նպատակով
- նվազեցնել ազդեցությունը բույսերի վրա՝ հողային աշխատանքների հիմնական մասը պլանավորելով և իրականացնելով վեգետացիոն ոչ ակտիվ ժամանակաշրջանում.
- Կանաչապատումը կիրականացվի առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2018թ փետրվարի 8-ի N 108-Ն որոշման դրույթներով:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող 1300 խմ ծավալով հողի բերրի շերտը կկուտակվի տարածքում պահպանելու նպատակով: Բերրի շերտի հանումը, տեղափոխումը, պահեստավորումը և հետագա օգտագործումը իրականացվելու է համաձայն ՀՀ կառավարության 2017թ նոյեմբերի N1404 :

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքի մաքրում աղբից, կեղտոտված բնահողից, վառելիքաքսուկային նյութերից: Շինարարական աղբը և մնացած թափոնները տեղափոխվելու են տեղական մարմինների կողմից հատկացված աղբավայրեր: Այդ նպատակով մինչև գործունեության սկսելը համայնքապետին կներկայացվի համապատասխան հայտ, կհամաձայնացվի աղբի և ավելացած գրունտի տեղափոխման վայրերը:

3.7.4 Կենդանական աշխարհի պահպանության միջոցառումներ

Կենդանական աշխարհի վրա հնարավոր ազդեցությունը նվազագույնի հասցնելու նպատակով ամենախնտենսիվ շինարարական աշխատանքները կիրականացվեն ձվադրման և բնադրման ժամանակաշրջանից (ապրիլ-մայիս) դուրս:

Կենդանական աշխարհի վրա ազդեցությունը մեղմացնելու նպատակով բացառել՝

- գիշերային ժամերին մեքենամեխանիզմների լուսավորությամբ կամ այլ լուսավորության կիրառմամբ աշխատանքները
- տրանսպորտային շարժն ԱՊ-ում՝ հատկապես Պարկի պահպանության օբյեկտ հանդիսացող կարևոր կենդանատեսակների բազմացման շրջանում
- շինարարական աշխատանքները ԱՊ-ի պահպանման գոտու այն տեղամասերում, որոնք հանդիսանում են կարևոր կենդանատեսակների բնադրավայրեր կամ միգրացիոն ուղիներ

Ընդհանուր առմամբ, շինարարական աշխատանքները կկրեն լոկալ և ժամանակավոր բնույթ, ինչի շնորհիվ կենդանիներին հասցվող վնասը կլինի նվազագույն: Շինարարական աշխատանքների բնույթը և մասշտաբը այնպիսին են, որ նրանք իրենց փոքրածավալության պատճառով չեն կարող արգելել կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների սեզոնային միգրացիայի կամ ջուր խմելու ճանապարհները:

3.8 Օդային ավազան

3.8.1 Ֆոնային աղտոտվածություն

Օդային ավազանի աղտոտվածության մոնիտորինգային աշխատանքները կատարվում են ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիտորինգի կենտրոն» (ՇՄՏՄԿ) ՊՈԱԿ-ի կողմից: Հաշվի առնելով այն, որ Դիլիջան համայնքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումները բացակայում են, սույն հայտում բերվում են օդային ավազանի ֆոնային կոնցենտրացիաների հաշվարկային արժեքները:

ՀՀ բնակավայրերի (բացառությամբ Երևան, Վանաձոր, Արարատ, Հրազդան և Գյումրի քաղաքների) մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաների արժեքները ներկայացված են Աղյուսակ 3-ում, որոնց հաշվարկները կատարվել են ըստ տվյալ բնակավայրի ազգաբնակչության թվաքանակի:

ՀՀ բնակավայրերի ազգաբնակչության թվաքանակը ընդունված է համարել ՀՀ-ի ազգային վիճակագրական ծառայության (ԱՎԾ) 2011 թվականի հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ վիճակագրական տեղեկագրում բերված տվյալները: Համաձայն ՀՀ ԱՎԾ վիճակագրական տեղեկագրի՝ Դիլիջան համայնքում բնակչության թվաքանակը կազմել է 23700 մարդ:

Ելնելով նշված թվաքանակից և ֆոնային կոնցենտրացիաների հաշվարկային արժեքներից (Աղ.3), Դիլիջան համայնքում աղտոտիչների ֆոնային կոնցենտրացիաների արժեքները գնահատվում են հետևյալ տիրույթում. փոշու մասնիկներ՝ 0,3մգ/մ³, ածխածնի մոնօքսիդ՝ 0,8 մգ/մ³, ազոտի երկօքսիդ՝ 0,015 մգ/մ³ և ծծմբի երկօքսիդ՝ 0,05 մգ/մ³:

Նշված մակարդակները գտնվում են ՀՀ գործող նորմերի (ՀՀ որոշում 160-Ն, 2006 թ.) սահմանում, բացառություն է կազմում ընդհանուր փոշու մասնիկները, որոնց ֆոնային կոնցենտրացիան մոտ 1.5 անգամ գերազանցում է գործող ՍԹԿ-ն (ՍԹԿ_{փոշի} = 0,15 մգ/մ³):

Աղ. 3 Մթնոլորտն աղտոտող որոշ նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները՝ հաշվարկված ըստ բնակավայրերի ազգաբնակչության թվաքանակի (2011թ.-ի մարդահամար):

Բնակչության քանակը (հազ.)	Նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները, (մգ/մ ³)			
	Ընդհանուր փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ	Ազոտի երկօքսիդ	Ածխածնի օքսիդ
50 -125	0,4	0,05	0,03	1,5
10 - 50	0,3	0,05	0,015	0,8
< 10	0,2	0,02	0,008	0,4

3.9 Սոցիալ-տնտեսական արդի վիճակը

Համայնքի տնտեսությունը կառուցված է երեք հիմնական բաղադրիչներից՝ փոքր համայնքային ձեռնարկություններ, մեծ և միջին ձեռնարկություններ և գյուղատնտեսություն՝ փոքր ու մեծ ֆերմերային տնտեսություններ: Համայնքի տնտեսությունը, բացի աշխատատեղեր և ընդհանուր բարեկեցություն ապահովելուց, ունի մեկ այլ հիմնական գործառույթ՝ ապահովել բավարար միջոցներ սոցիալական հատվածի համաչափ զարգացման (կրթություն, առողջապահություն և այլն), ենթակառուցվածքների անխափան վիճակի (ճանապարհներ, գազի, ջրի, էլեկտրաէներգիայի մատակարարում և այլն) համար, ինչպես նաև հնարավորություն տալ բարելավելու էկոլոգիական իրավիճակը: Եթե համայնքի տնտեսությունը կարողանում է կատարել զարգացման համար նախատեսված ծախսերը համայնքի ներսում առկա կրթական, առողջապահական հաստատությունների, էկոլոգիական վիճակի, ենթակառուցվածքների կառուցման ու պահպանության վրա, ապա համայնքը զարգանում է որպես մեկ ամբողջական օրգանիզմ: Տնտեսությունը ստեղծում է հավելյալ արժեք, այն ծախսվում է համայնքի զարգացման վրա, իսկ համայնքն էլ ձեռնարկություններին ապահովում է որակյալ աշխատուժով, ենթակառուցվածքներով և այլ ռեսուրսներով:

3.9.1 Տեղական տնտեսության կառուցվածքի վերլուծություն

Դիլիջան համայնքը հանդիսանում է Հայաստանի զբոսաշրջային կենտրոններից մեկը, որտեղ վերջին տարիների ընթացքում իրականացվող նախագծերի արդյունքում նաև զարգանում է կրթական և մշակութային ոլորտները: Ըստ ՀՀ պետական ռեգիստրի տվյալների համայնքում գրանցված է 795 ձեռնարկություն, որոնց թիվը աճել է 20-ով: Համայնքում գործունեություն են ծավալում 11 ֆինանսական կազմակերպություններ, որոնց թիվը կտրուկ աճել է Ֆինանսների նախարարության ուսումնական կենտրոնի և Կենտրոնական բանկի մասնաճյուղի կառուցումից հետո համայնքում կար 2 բանկի մասնաճյուղ:

Համայնքում գործող կազմակերպությունները ունեն հետևյալ բաշխվածությունը՝

- 795 միկրո ձեռնարկություն
- 78 փոքր ձեռնարկություն
- 1 միջին ձեռնարկություն
- 3 խոշոր ձեռնարկություն

Խոշոր կազմակերպությունները հիմնականում գործում են ֆինանսական և կրթական ոլորտներում: Համայնքում 2013թ.-ից գործում է ՀՀ Կենտրոնական Բանկի ուսումնահետազոտական կենտրոնը, 2013թ. սեպտեմբերից՝ «Այբ» դպրոցների ընտանիքին պատկանող Դիլիջանի կենտրոնական դպրոցը, 2014թ.-ից՝ «Դիլիջանի ինտերնեյշնլ սքուլ օֆ Արմենիա» միջազգային դպրոցը: 2017թ.-ին համայնքում բացվեց Մոնթե Մելքոնյանի անվան ռազմամարզական վարժարանը: Վերը նշված կազմակերպություններում և համայնքում գործող ֆինանսական կազմակերպություններում աշխատում է մոտ 4,000 մարդ, որոնց 60%-ը չի հանդիսացել Դիլիջանի բնակիչ:

Համայնքում թույլ է զարգացած գյուղատնտեսության ոլորտը: Այստեղ գործում է ընդամենը 17 կազմակերպություն, որոնցից միայն մեկն է միջին չափի՝ «Դիլի» ՍՊԸ-ն, որն անասնապահական համալիր լինելուց բացի, զբաղվում է նաև պանրի արտադրությամբ: Այստեղ զբաղված է 16 մարդ:

Գյուղատնտեսությունը 2-րդ ամենախոստումնալից ոլորտն է զբոսաշրջությունից հետո: Իրականացվող ծրագրերի արդյունքում աճող մշտական բնակչության և զբոսաշրջիկների թվի աճին զուգահեռ, մեծանում է նաև գյուղատնտեսական արտադրանքի նկատմամբ պահանջարկը, ինչը ներկայումս ապահովվում է այլ շրջանների արտադրանքով:

Քաղաքի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առանձնանում է սննդամթերքի և ըմպելիքի արտադրությունը: Տարեկան համեմատաբար մեծ շրջանառությամբ աչքի են ընկնում «Դիլիջան» և «Դիլիջան Ֆրոլովա» հանքային ջրերի գործարանները, «Դիլիջան» գարեջրի գործարանը: Արդյունաբերության ոլորտում գործում է 88 կազմակերպություն:

Համայնքում գործում է մեկ բժշկական կենտրոն, որի կառավարումը հանձնվել է մասնավոր ընկերության: Բացի բժշկական կենտրոնից, համայնքում գործում են համայնքային ենթակայության 26 ընկերություններ՝ մանկապարտեզ, դպրոց, մշակույթի տուն և այլն: Համայնքապետարանում և նրա ենթակայության տակ գտնվող ընկերություններում աշխատում է 1700 մարդ, որը կազմում է ընդհանուր աշխատունակ բնակչության 21%-ը: Համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպության միջոցով, որն ունի ավելի քան 50 աշխատակից, համայնքում իրականացվում է աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքներ:

Համայնքում գործում են նաև մի շարք փոքր և միջին կազմակերպություններ՝ հանրային ծառայությունների մատուցում 568, տրանսպորտային ծառայություններ 12, անշարժ գույքի գործակալություններ 14, շինարարական 19, հանքարդյունաբերական և քարի վերամշակման 66 և այլն:

3.9.2 Արդյունաբերություն և առևտուր

Դիլիջանը հայտնի է իր բուժիչ հանքային ջրերով, որոնք արդեն իսկ 19-րդ դարի վերջից բազմաթիվ հանգստացողներ են գրավել դեպի քաղաքի առողջարանները: Ներկայումս այդ հանքային ջրերը շահագործվում են «Դիլիջան» հանքային ջրերի գործարանում, որը հիմնադրվել է 1947թ.-ին և հանդիսացել է ոչ միայն Հայաստանում, այլև ԽՍՀՄ ողջ տարածքում հանքային ջուր շահագործող ձեռնարկություններից առաջիններից մեկը: Գործարանը տարեկան արտադրում է ավելի քան 8 մլն. շիշ աղբյուրի հանքային ջուր:

3.9.3 Համայնքի զարգացման ծագիք

Ըստ ծրագրով սահմանված համայնքի զարգացման տեսլականի՝ Դիլիջան համայնքը միջազգային տուրիզմի և էկոտուրիզմի զարգացման կենտրոն է, բարձր կենսամակարդակ և զբաղվածություն ունեցող բնակչությամբ: Համայնքը տարածաշրջանային ֆինանսական, կրթական կենտրոն է, որտեղ մատուցվում են հանրային որակյալ ծառայություններ:

Այս տեսլականին հասնելու համար համայնքը ծրագրով սահմանել է հիմնական նպատակներ, այն է՝

1. Էկոտուրիզմի զարգացման ենթակառուցվածքների ստեղծում և նոր արդյունքների ձևավորում:
2. Աշխատուժի հմտությունների զարգացում և համապատասխանեցում շուկայի պահանջներին:
3. Զբոսաշրջային արդյունքների ներկայացում և առաջնորդում միջազգային հարթակներում:

Համայնքի տնտեսության հիմնական շարժիչ ուժը զբոսաշրջությունն է: Գեղեցիկ բնությունը և մեղմ կլիմայի շնորհիվ Դիլիջանը երկար ժամանակ համարվել է պասիվ հանգստի և առողջարանային կենտրոն, սակայն օտարերկրյա զբոսաշրջիկների աճին զուգահեռ սկսել է զարգանալ նաև արկածային, էկո և ագրո տուրիզմի ուղղությունները:

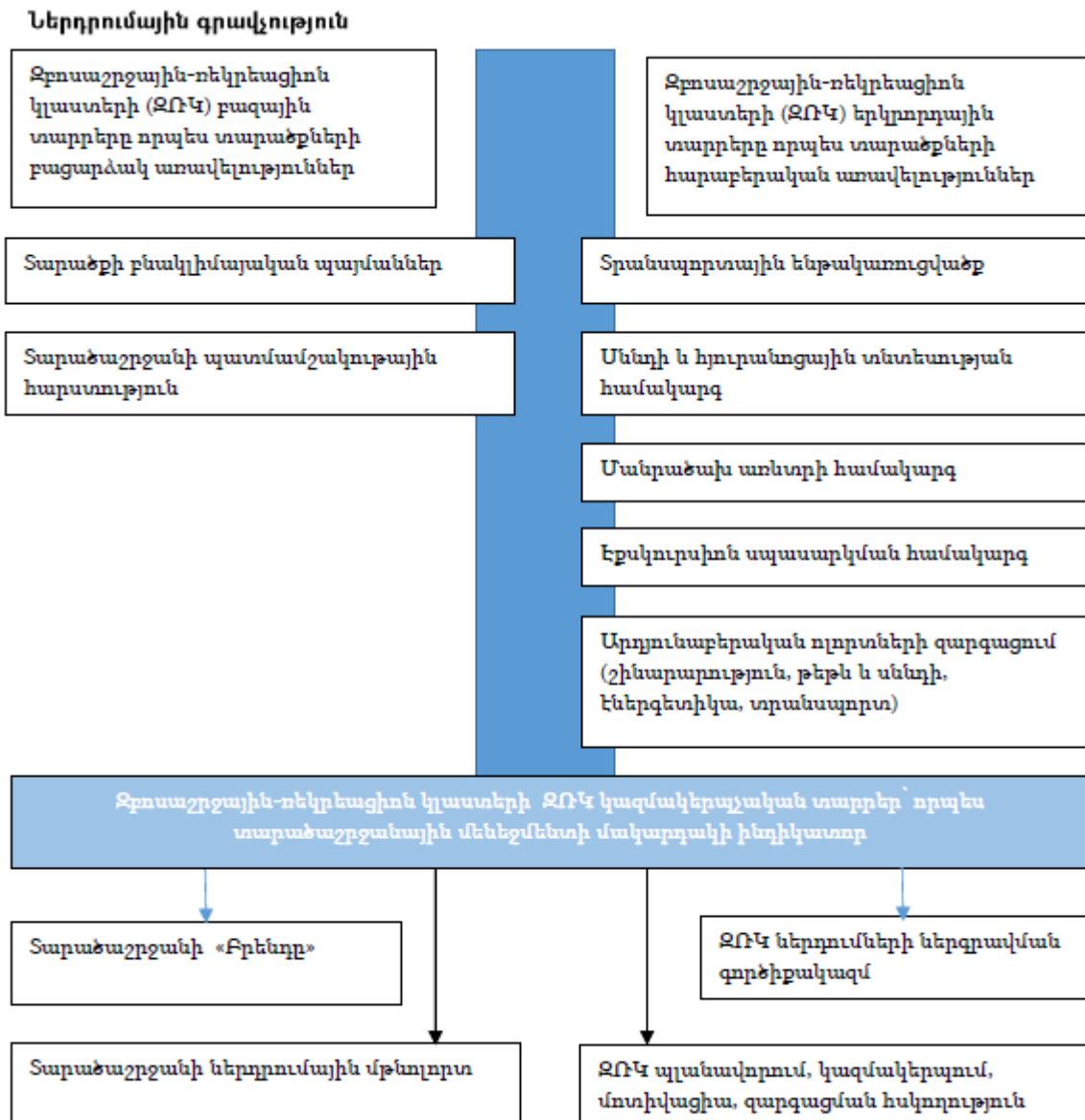
Գործողությունների, աշխատանքների ստեղծման և ներդրումային հնարավորությունների առումով Դիլիջանի տնտեսական ներուժի գնահատումը ցույց է տալիս քաղաքի զարգացման թույլ և ուժեղ կողմերի, հնարավորությունների և վտանգների ընդհանուր պատկերը՝ բացահայտելով քաղաքային ենթակառուցվածքների բացերը և կարիքները՝ բարձրացնելով նրա գրավչությունը, մասնավորապես տնտեսության և տուրիզմի զարգացման համար: Ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և վտանգների վերլուծությունը, հանգեցնում են հնարավոր գործողությունների բացահայտմանը: Հիմնվելով համայնքի տնտեսության վերլուծության վրա, ՏՏԶ պլանի նպատակն է բարելավել բնակչության ապրուստի պայմանները՝ խթանելով համայնքի տնտեսական և տուրիստական զարգացումը: Զարգացնել գյուղական բնակավայրերը, վերածելով գյուղական տուրիզմի կենտրոնների: ՏՏԶ պլանը առանձնացնում է ներդրումային հնարավորություններն այնպիսի ճյուղերում, ինչպիսիք են՝ տուրիզմը, կրթությունը, ինչը կարևոր խթան կհանդիսանա տեղական տնտեսության զարգացման հարցում: Այս տնտեսական ճյուղերին

ինստիտուցիոնալ աջակցությունը համարվում է համայնքի հիմնական զարգացման կայուն ռազմավարություն: Ընտրված ռազմավարական ենթակառուցվածքային ծրագրերի ընտրությունն ու իրագործումն անհրաժեշտ են՝ բարելավելու՝ տուրիզմի զարգացման համար:

3.9.4 Զբոսաշրջային ենթակառուցվածք

Համայնքների համաչափ կայուն զարգացմանը միտված և տարաբնակեցման համակարգի հավասարակշռման նպատակով առաջադրվող աճի բևեռների կլաստերի համար նախագծի շրջանակում առաջարկվում է նաև կլաստերի միջուկում/բաղկացուցիչներում նախատեսել զարգացման խթան՝ ճանապարհամերձ զբոսաշրջային համապարփակ մոդուլների ներդրում:

Վերջիններիս համար բաղադրիչների ընդհանրությունից բացի կլինի որոշակի «մասնագիտացվածության» տարբերություններ ևս, ելնելով տարածաշրջանների ընդհանուր տնտեսական ուղղվածությունից և գոյություն ունեցող և հեռանկարային կոնկրետ ռեսուրսային պոտենցիալից:

Ընտրված տիրույթներում տարածաշրջանային տնտեսական աճ

- Արձագանք տարածաշրջանային գործարար համայնքների կարիքներին
- Տեղական, ազգային և համայնքային ֆոնդերի (մասնավորապես՝ կառուցվածքային հիմնադրամների) մոբիլիզացում՝ սահմանված տարածաշրջանային «գործողությունների ծրագրեր»-ի իրականացնելու համար:

Զբոսաշրջությունը Դիլիջանում հիմնականում կրում է սեզոնային բնույթ: Քաղաքում զբոսաշրջային սեզոնը տևում է ապրիլի կեսից մինչև հոկտեմբերի կեսը, ընդ որում հունիս, հուլիս և օգոստոս ամիսները համարվում են պիկային: Զբոսաշրջությունն աշխուժանում է նաև ղեկավարների 30-ից հունվարի 9-ն ընկած երկշաբաթյա ժամանահատվածում՝ կապված ամանորյա տոների հետ:

Ներկայումս Դիլիջանը չունի զբոսաշրջային տեղեկատվական կենտրոն:

Քաղաքում առկա են տեսարժան և զբոսաշրջային հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք վայրեր.

- «Թուֆենկյան Հին Դիլիջան» համալիրը՝ վերակառուցված ու բարեկարգված պատմական թաղամասում: Ներկայումս գործում է որպես հյուրանոց՝ ռեստորանով և փոքր խանութով.
- «Դիլիջան» ազգային պարկը՝ 14 հետիոտն երթուղիներ (տես ազգային պարկին նվիրված գլուխը).
- Աղասի Խանջյանի ամառանոցը, կառուցվել է 1936թ.-ին, մասնավոր սեփականություն է, ներկայումս գտնվում է ավերված վիճակում.
- «Մատինովի աղբյուր» հուշաղբյուրը, կառուցվել է 1880թ.-ին գինեվաճառ Մատինովի կողմից.
- «Անտառի արքա» քանդակը, գտնվում է Ա. Խանջյանի ամառանոցի տարածքում: Քանդակագործ՝ Ա. Սարգսյան.
- Հայրենական մեծ պատերազմում զոհված դիլիջանցիների հիշատակին նվիրված հուշարձանը, ստեղծվել է 1975թ.-ին: Հեղինակներ՝ ճարտարապետ Խ. Վաթինյան, քանդակագործ Ս. Մեհրաբյան.
- Հայաստանի խորհրդայնացման 50-ամյակին նվիրված հուշարձանը, հեղինակներ՝ Խ. Վաթինյան, Ա. Թարխանյան, Ս. Ավետիսյան.
- Արցախյան ազատամարտում զոհված դիլիջանցիների հիշատակին նվիրված հուշարձանը, ստեղծվել է 2006թ.-ին Արմեն Աբգարյանի հովանավորությամբ:

3.10 Բնության հուշարձաններ

ՀՀ կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14 N967-ն որոշմամբ Տավուշի մարզի տարածքում հաստատվել են բնության ութ հուշարձաններ.

1.	Կովասարի փոխակերպարային թերթաքարեր	Տավուշի մարզ, Բերդ քաղաքից մոտ 20 կմ հարավ՝ Վարագաջուր (Հախում) գետի վերին հոսանքի ավազանում, Վարագաջուրի ձախ վտակ Կառնուտի և Վարագաջուր գետի աջ չոր վտակի հատման կետում, Կառնուտ վտակի հոսանքն է վեր գնացող գրունտային ավտոճանապարհի աջ կողմում
2.	«Կալաքար» լեռ	Տավուշի մարզ, Ծաղկավան գյուղից մոտ 6 կմ հարավ-արևմուտք, Վարագաջուր (Հախում) գետի ձախափնյա անտառապատ լանջին՝ գրունտային ճանապարհի աջ կողմում, 12-13 դարերի Շահմուրադ (Չիմուրադի, կամ Գետակիցք վանքի) վանքային համալիրից մոտ 150 մ դեպի հյուսիս-արևմուտք
3.	«Չինչինի անկյունային աններդաշնակություն»	Տավուշի մարզ, Չինչին գյուղի հվ-արլ եզրին
4.	«Չինչինի սանդղափուլ քարափներ»	Տավուշի մարզ, Չինչին գյուղից ուղիղ գծով 1.5կմ հարավ-արևելք, Հախում գետի աջակողմյան լանջին
5.	«Պլագիոգրանիտ-պորֆիրային դայք»	Տավուշի մարզ, Բերդ ավանից 6.5 կմ հվ-արմ, Տավուշ գետի ձախ ափին, գետից 5 մ բարձրության վրա
6.	«Քվարցային	Տավուշի մարզ, Հովք գյուղից 900 մ դեպի հս-ալ, Աղստև գետի ձախ ափին,
7.	պլագիոպորֆիրների սյունաձև անջատումներ»	Երևան- Իջևան ավտոմայրուղու ձախ կողմում
8.	«Փայտասար» քարանձավների համալիր	Տավուշի մարզ, Կոդբ գյուղից 4 կմ հարավ
9.	«Օձաքար» լեռ	Տավուշի մարզ, Պառավաքար գյուղից 3 կմ (ուղիղ գծով 1 կմ) հյուսիս-արևմուտք, Պառավաքար-Վազաշեն գրունտային ավտոճանապարհի աջ կողմում՝ Պառավաքար լեռնագագաթից 1,5 կմ հարավ-արևմուտք, Կաղնուտաթումբ լեռնագագաթից մոտ 3 կմ հյուսիս-արևելք

3.11 Կենսաբանական հուշարձաններ

1.	«Զորականի սոսի»	Տավուշի մարզ, Զորական գյուղական համայնքի վարչական սահմանում
2.	«Վարդան Սամիկոնյանի կաղնի»	Տավուշի մարզ, Ակնաղբյուր գյուղական համայնք
3.	«Սարի գյուղի սոսի»	Տավուշի մարզ, Սարիգյուղ գյուղական համայնք, Երևան-Նոյեմբերյան ճանապարհից աջ
4.	«Գետահովտի մամուռապատ ժայռ»	Տավուշի մարզ, Գետահովտի Գետահովտ գյուղից մոտ 1.8 կմ հյուսիս-արևմուտք՝ Սառնաջուր գետի ձախ ափին
5.	«Զիկատարի տանձուտ»	Տավուշի մարզ, «Զիկատար» ուսումնական կենտրոնից հարավ-արևմուտք, 600 մ. «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Նոյեմբերյանի անտառտնտեսության Զիկատարի անտառպետություն
6.	«Ոսկեպարի կենի»	Տավուշի մարզ, «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Նոյեմբերյանի անտառտնտեսության Զուջևանի անտառպետություն, Ոսկեպար համայնքից 6 կմ հարավ-արևմուտք
7.	«Զոնջովկուտ»	Տավուշի մարզ, «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Նոյեմբերյանի անտառտնտեսության Դովեղի անտառպետություն, Բարեկամավան համայնքից 1 կմ հարավ-արևմուտք

3.12

Բնական և մշակութային ժառանգություն

Բնական ժառանգության, որպես տուրիզմի և ռեկրեացիայի ռեսուրս, անկրկնելի օբյեկտներ են հանդիսանում Աղավնավանքի կենու պուրակը, Հաղարծնի հաճարկուտները, Խաչարձանի կաղնուտները, Պարզ և Գոշ լճերը:

«Դիլիջան» ազգային պարկի և դրա պահպանական գոտու տարածքներում, ըստ ՀՀ կառավարության 2004 թ. դեկտեմբերի 30-ի թիվ 1929-Ն որոշմամբ հաստատված պատմամշակութային հուշարձանների պետական ցուցակի, հաշվառված է 473 հուշարձան: Դիլիջան՝ ազգային պարկի կառավարման պլանի մշակման ընթացքում ցուցաբերվել է ընդհանրացված մոտեցում, որի դեպքում առանձին հուշարձաններ միավորվել են խմբերի մեջ: Այսպես, օրինակ՝ Դիլիջան քաղաքի վարչական տարածքում, ըստ վերը նշված ցուցակի, առկա է 72 ազգագրական բնակելի տուն, իսկ կառավարման պլանում դրանք խմբավորված են մեկ թաղամասում: Նույն մոտեցման արդյունքում 473 հաշվառված հուշարձանների փոխարեն ստացվել է 257, որը հուշարձանների պահպանության և շահագործման տեսակետից առավել կառավարելի է: Համաձայն այս մոտեցման Դիլիջան՝ ազգային պարկի և դրա պահպանական գոտու տարածքներում առկա պատմության և մշակույթի հուշարձանները, այդ թվում՝ բնական հուշարձանները, դասակարգվում են՝ 2 բնական հուշարձան, 3 քարեդարյան հնավայր, 9 քարայր կացարան, 8 քաղաքատեղի, 51 գյուղատեղի, 2 ազգագրական տների թաղամաս, 13 ամրոց, 4 կամուրջ, 1 մետաղագործական համալիր, 4 եկեղեցի, 4 վանական համալիր, 17 մատուռ, 23 խաչքարերի խումբ, 26 առանձին խաչքար, 4 աղբյուր հուշարձան, 2 երկրորդ համաշխարհայինի հերոսների հիշատակի հուշարձան, 2 դամբարանադաշտ, 48 գերազմանոց: Հուշարձանների ժամանակային բազմազանությունն ընդգրկում է մ.թ.ա. 60-50 հազարամյակից մինչև մ.թ. 20-րդ դարը ընկած ժամանակահատվածը, այսինքն՝ քարե դարի վաղ ժամանակներից մինչև մեր դարաշրջանը: Դրանք հավասարապես սփռված են ազգային պարկի ողջ տարածքով, իսկ ամենախիտ խմբավորումը գտնվում է Աղստև գետի ափերին և դրա վտակների միջին հոսանքում: Անշարժ հուշարձանների 99 %-ը գտնվում է ազգային պարկի բուն տարածքում և միայն 1 %-ը՝ դրա պահպանական գոտում: Ներկայացված հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների զգալի մասը կարևոր դեր է խաղացել հայ ժողովրդի զարգացման պատմական ընթացքում, հատկապես 12-13-րդ դարերում: Դրանց առկայությունը հնարավորություն է տալիս այստեղ կազմակերպել պատմամշակութային, ուսումնական ու գիտաճանաչողական (հնագիտական, երկրաբանական), էկոլոգիական, էթնոգրաֆիկ և տուրիզմի այլ ձևեր:

Տավուշի մարզի Դիլիջան քաղաքի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը, որը 2002 թ. հաստատվել է Հայաստանի կառավարության կողմից: Ցանկում ներառված է ընդամենը 303 հուշարձան (146 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Ամրոց , Բերդի դաշտ	Ք.ա. 21 հզ. միջնադար	Հաղարծնի վանքից 2 կմ ամ, երկու ձորերի միջև, բլրի վրա, , Բոխուտ թումբէ վայրում	10.3/1	Հ	ավերված, պահպանվել են պարիսպների հիմքերը
Բնակատեղի	Ք.ա. 21 հզ	ամրոցիվ հվ և ան	10.3/1.1	Հ	
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	բնակատեղիի մոտ	10.3/1.2	Հ	ավերված
Բնակատեղի	Ք.ա. 21 հզ.	Գոլովինո թաղամասից հս, ԴՕՍԱԱՖ-ի շենքից 15 կմ հեռու, բլրի հվ-ան հարթակում	10.3/2	Հ	ավերված
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	բնակատեղիի տարածքում և մերձակայքում	10.3/2.1	Հ	ավերված
Բնակելի տուն	1911 թ.	Աղայան փող. 2	10.3/3	Հ	երկհարկ, կառուցել է Մ. Սաղաթեյանը
Բնակելի տուն	1882 թ.	Աղայան փող. 3	10.3/4	Հ	երկհարկ, կառուցել է հյուսն Ա. Պետրոսյանը
Բնակելի տուն	19 դ. վերջ	Կալինինի փող. 5	10.3/5	Հ	եղել է իշխանուհի Մարիամ Թումանյանի ամառանոցը, 197- ից՝ ժողովրդական արվեստի թանգարանի Դիլիջանի մասնաճյուղի շենք
Բնակելի տուն	1945 թ.	Կալինինի փող. 6	10.3/6	Հ	
Բնակելի տուն	1940 թ.	Կալինինի փող. 7	10.3/7	Հ	
Բնակելի տուն	1934 թ.	Կալինինի փող. 8	10.3/8	Հ	
Բնակելի տուն	1925-1930 թթ.	Կալինինի փող. 10	10.3/9	Հ	երկհարկ
Բնակելի տուն	19 դ. վերջ	Կալինինի փող. 11	10.3/10	Տ	
Բնակելի տուն	1908 թ.	Կալինինի փող. 12	10.3/11	Հ	երկհարկ
Բնակելի տուն	1897 թ.	Կալինինի փող. 15	10.3/12	Տ	
Բնակելի տուն	1927 թ.	Կալինինի փող. 18	10.3/13	Հ	երկհարկ
Բնակելի տուն	1920 թ.	Կալինինի փող. 19	10.3/14	Տ	
Բնակելի տուն	1957 թ.	Կալինինի փող. 20	10.3/15	Հ	
Բնակելի տուն	1918 թ., 1960 թ.	Կալինինի փող. 22	10.3/16	Հ	երկհարկ
Բնակելի տուն	1919 թ.	Կալինինի փող. 25	10.3/17	Տ	
Բնակելի տուն	1796 թ.	Կալինինի փող. 26	10.3/18	Տ	
Բնակելի տուն	19 դ. սկիզբ	Կալինինի փող. 28	10.3/19	Հ	երկհարկ

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Բնակելի տուն	1832 թ.	Կալինինի փող. 34	10.3/20	Հ	Երկհարկ
Բնակելի տուն	19 դ. 1ին կես	Կալինինի փող. 37	10.3/21	S	
Բնակելի տուն	19 դ. 1ին կես	Կալինինի փող. 41	10.3/22	S	
Բնակելի տուն	1842 թ.	Կալինինի փող. 42	10.3/23	S	
Բնակելի տուն	1830 թ.	Կալինինի փող. 43	10.3/24	S	
Բնակելի տուն	1893 թ.	Կալինինի փող. 45	10.3/25	S	
Բնակելի տուն	1850-ական թթ.	Կալինինի փող. 48	10.3/26	S	
Բնակելի տուն	19 դ. 2րդ կես	Կալինինի փող. 52ա	10.3/27	S	
Բնակելի տուն	1830-ական թթ.	Կալինինի փող. 53	10.3/28	S	
Բնակելի տուն	1880-ական թթ.	Կալինինի փող. 56	10.3/29	S	
Բնակելի տուն	1880 թ.	Կալինինի փող. 60	10.3/30	S	
Բնակելի տուն	18 դ. վերջ	Կալինինի փող. 66	10.3/31	S	
Բնակելի տուն	1905 թ.	Կալինինի փող. 72	10.3/32	S	
Բնակելի տուն	1860 թ.	Կալինինի փող. 78	10.3/33	S	
Բնակելի տուն	1930-ական թթ.	Կալինինի փող. 88	10.3/34	S	
Բնակելի տուն	1870 թ	Կալինինի փող. 98	10.3/35	Հ	Երկհարկ
Բնակելի տուն	1872 թ.	Կալինինի փող. 110	10.3/36	Հ	Երկհարկ
Բնակելի տուն	1901 թ.	Կալինինի փող. 126	10.3/37	Հ	Երկհարկ
Բնակելի տուն	1937 թ.	Կալինինի փող. 135	10.3/38	Հ	
Բնակելի տուն	19 դ. 50ական թթ.	Կալինինի փող. 162	10.3/39	S	
Բնակելի տուն	20 դ. սկիզբ	Կալինինի փող. 168	10.3/40	S	
Բնակելի տուն	1880-ական թթ.	Կալինինի փող. 170	10.3/41	S	
Բնակելի տուն	1890 թ.	Կալինինի փող. 184	10.3/42	S	
Բնակելի տուն	19 դ. 1ին կես	Կալինինի փող. 188	10.3/43	S	
Բնակելի տուն	1910 թ.	Հակոբջանյան փող. 15	10.3/44	Հ	Երկհարկ, կառուցել է Ն. Պողոսյանը
Բնակելի տուն	1910 թ.	Հակոբջանյան փող. 19	10.3/45	S	
Բնակելի տուն	1917 թ.	Հակոբջանյան փող. 21ա	10.3/46	Հ	Ֆրանգուլյանների տունը
Բնակելի տուն	1908 թ., 1959 թ.	Հակոբջանյան փող. 23	10.3/47	Հ	Երկհարկ, կառուցել է Ա. Միմոնյանը
Բնակելի տուն	1920 թ.	Հակոբջանյան փող. 28	10.3/48	S	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Բնակելի տուն	1926 թ.	Հակոբջանյան փող. 31	10.3/49	Հ	միահարկ, կառուցել է հյուսն Ե. Սիմոնյանը
Բնակելի տուն	1882 թ.	Հակոբջանյան փող. 32	10.3/50	Հ	երկհարկ, կառուցել է Բ. Ֆրանգուլյանը
Բնակելի տուն	1890-ական թթ.	Հակոբջանյան փող. 34	10.3/51	Տ	
Բնակելի տուն	1916 թ.	Հակոբջանյան փող. 36	10.3/52	Տ	երկհարկ, կառուցել է Բ. Ֆրանգուլյանը
Բնակելի տուն	1912 թ.	Հակոբջանյան փող. 52	10.3/53	Հ	
Բնակելի տուն	1882 թ.	Մանթաշյան փող. 3գ	10.3/54	Հ	երկհարկ, կառուցել է Դիլիջանի տանուտեր Մովսես Հովհաննիսյանը
Բնակելի տուն	1860 թ.	Մանթաշյան փող. 4	10.3/55	Տ	
Բնակելի տուն	1894 թ.	Մանթաշյան փող. 6	10.3/56	Հ	երկհարկ, կառուցել է սայլագործ Հ. Հակոբյանը
Բնակելի տուն	1890 թ.	Սյասնիկյան փող. 32	10.3/57	Հ	երկհարկ, կառուցել է Տ. Բադալյանը
Բնակելի տուն	1890 թ.	Սյասնիկյան փող. 34	10.3/58	Հ	երկհարկ, կառուցել է Դ. Ուլիխանյանը
Բնակելի տուն	1870-ական թթ.	Սյասնիկյան փող. 38	10.3/59	Հ	երկհարկ, վաճառական Ասլանովների տունը
Բնակելի տուն	1895-1897 թթ.	Սյասնիկյան փող. 50	10.3/60	Հ	եղել է ցարական դատարանի շենքը
Բնակելի տուն (, Դավաթի տուն)	19 դ. վերջ	Սյասնիկյան փող. 54	10.3/61	Հ	երկհարկ, կառուցել է սափրիչ Սիմոնը, առաջին հարկում եղել է վարսավիրանոց
Բնակելի տուն	19 դ. վերջ	Սյասնիկյան փող. 56	10.3/62	Հ	երկհարկ
Բնակելի տուն (, Լեզգու կամ	19 դ. կես	Սյասնիկյան փող. 58	10.3/63	Հ	երկհարկ

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
փոնչոց տուն					
Բնակելի տուն	1850-1860- ական թթ.	Մյասնիկյան փող. 82	10.3/64	Հ	երկհարկ
Բնակելի տուն	1894 թ.	Մյասնիկյան փող. 86	10.3/65	Հ	երկհարկ
Բնակելի տուն	1910 թ.	Մյասնիկյան փող. 88	10.3/66	Տ	
Բնակելի տուն	1930 թ.	Մյասնիկյան փող. 102	10.3/67	Հ	երկհարկ, կառուցել են Պողոսյանները
Բնակելի տուն	1925 թ.	Մյասնիկյան փող. 102ա	10.3/68	Հ	երկհարկ, կառուցել են Պողոսյանները
Բնակելի տուն	1930 թ.	Մյասնիկյան փող. 102	10.3/69	Հ	երկհարկ, կառուցել են Պողոսյանները
Բնակելի տուն	1925 թ.	Մյասնիկյան փող. 104	10.3/70	Հ	երկհարկ, նկուղային մասը կառուցվել է 1873 թ.
Բնակելի տուն	20 դ. սկիզբ	Մյասնիկյան փող. 110	10.3/71	Տ	
Բնակելի տուն	1933 թ.	Մյասնիկյան փող. 112	10.3/72	Տ	
Բնակելի տուն	1948 թ.	Մյասնիկյան փող. 118	10.3/73	Հ	
Բնակելի տուն	1880 թ., 1900 թ.	Օրջոնոկիձեի փող. 1	10.3/74	Հ	երկհարկ, կառուցել են Ալիխանյանները
Գերեզմանոց	19-20 դդ.	Մանթաշյան փող.	10.3/75	Տ	
Գյուղատեղի	7-13 դդ.	քաղաքից 7կմ աե, Աղստևի աջ ափին, Պարզ լիճ տանող ճանապարհի ձախ կողմում, , Բոյնի դարձ վայրում	10.3/76	Հ	ավերված է, տարածքի մի մասի վրա կառուցվել է կինոգործիչների հանգստյան տունը
Գերեզմանոց	7-13 դդ.	գյուղատեղիի աե եզրին	10.3/76.1	Հ	ավերված է, խաչքարերից մի քանիսը տեղափոխել են նույն հանգստյան տան տարածք
Եկեղեցի	12-13 դդ.	գյուղատեղիի կենտրոնական մասում	10.3/76.2	Տ	պահպանվել են հիմքերը
Գյուղատեղի	7-15 դդ.	քաղաքից 3կմ հվ-աե, Աղստևի աջ ափին, անտառում, , Բախտիարձ գյուղատեղիից մոտ 2կմ	10.3/77	Հ	ավերված

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
		ամ, , Ղալուխէ վայրում			
Գերեզմանոց	7-10 դդ.	գյուղատեղիի հվ-ամ եզրին	10.3/77.1	Հ	
Գերեզմանոց	7-13 դդ.	գյուղատեղիի աե մասում	10.3/77.2	Հ	
Խաչքար թևավոր	12-13 դդ.		10.3/77.2.1	Հ	տեղահանված է, հենած ծառին
Գյուղատեղի	7-20 դդ.	քաղաքի ամ մասում, Երևան-Դիլիջան մայրուղուց աջ, , Խրտանոցէ վայրում	10.3/78	Հ	ավերված
Խաչքար թևավոր	13 դ.		10.3/78.1	Հ	արձանագիր է, կոտրված է վերին խաչաթևը
Գյուղատեղի	10-14 դդ.	քաղաքից 5կմ հս-աե, Դիլիջան-Իջևան մայրուղուց ձախ, , Փիշիկէ և , Գոմաձորէ տանող ճանապարհի վրա	10.3/79	S	տարածքն ընկած է կառուցապատման տակ
Գյուղատեղի	10-15 դդ.	քաղաքից 4կմ հս-աե, , Փիշիկէ գյուղատեղիից 1 կմ հվ-ամ, , Գոմաձորէ տանող ճանապարհին	10.3/80	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	10-15 դդ.		10.3/80.1	Հ	ավերված
Խաչքար	11 դ.		10.3/80.1.1	Հ	ընկած
Խաչքար	12 դ.		10.3/80.1.2	Հ	վերնամասը բացակայում է
Խաչքար	13 դ.		10.3/80.1.3	Հ	
Խաչքար	13 դ.		10.3/80.1.4	Հ	արձանագիր, ստորին մասը կոտրված
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/80.1.5	Հ	
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/80.1.6	Հ	
Խաչքար	14-15 դդ.		10.3/80.1.7	Հ	
Խաչքար	14-15 դդ.		10.3/80.1.8	Հ	
Գյուղատեղի	10-15 դդ.	քաղաքից 6կմ հս-աե, , Փիշիկէ գյուղատեղիից 1 կմ հս-ամ, , Գոմաձորէ տանող ճանապարհի երկու կողմում	10.3/81	Հ	ավերված

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Գյուղատեղի	10-18 դդ.	Պարզ լճից 300 հս, , Ղազար բեկ՝ վայրում	10.3/82	Հ	
Գերեզմանոց	12-14 դդ.	Բլրալանջին	10.3/82.1	Հ	ավերված
Խաչքար	12-13 դդ.		10.3/82.1.1	Հ	տեղափոխել են լճափնյա ռեստորանի մոտ. ստորին մասը բացակայում է
Խաչքար	12-13 դդ.		10.3/82.1.2	Հ	վերնամասը բացակայում է
Խաչքար	12-13 դդ.		10.3/82.1.3	Հ	վերնամասը բացակայում է
Խաչքար	13 դ.		10.3/82.1.4	Հ	
Խաչքար	13 դ.		10.3/82.1.5	Հ	
Խաչքար	13 դ.		10.3/82.1.6	Հ	երկատված
Խաչքար	13 դ.		10.3/82.1.7	Հ	երկատված
Խաչքար	13 դ.		10.3/82.1.8	Հ	
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/82.1.9	Հ	
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/82.1.10	Հ	վերնամասը բացակայում է
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/82.1.11	Հ	ստորին կեսը կոտրված է
Եկեղեցի	13 դ.	գերեզմանոցի ամ մասում	10.3/82.2	Հ	պահպանվել են պատերը՝ 150մ բարձրությամբ
Գյուղատեղի	12-14 դդ.	քաղաքից 3կմ հվ-ան, , Իմպուլս գործարանի հանգստյան տնից 1կմ հվ, անտառի բացատում, Աղստնի աջ ափին, Բլրակի վրա, , Բախտիար՝ վայրում	10.3/83	Հ	
Գերեզմանոց	12-14 դդ.		10.3/83.1	Հ	1986 թ. տեղի խաչքարերից երկուսը տեղափոխել ու ագուցել են հանգստյան տան ամ պատին

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Խաչքար	13 դ.		10.3/83.1. 1	Հ	
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/83.1. 2	Հ	
Եկեղեցի	12-13 դդ.		10.3/83.2	S	ավերված
Ճանապարհ	12-15 դդ.	ձգվում է , Բախտիարէ և , Ղալուխէ գյուղատեղիների միջև՝ 2 կմ երկարությամբ	10.3/83.3	Հ	ավերվել են եզրապատերը
Գյուղատեղի	12-14 դդ.	քաղաքից 8 կմ հվ-աե, անտառի բացատում, աե- ից ձորակով եզերված , Սմրդանի յալէ տեղանքում	10.3/84	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	12-14 դդ.		10.3/84.1	Հ	ավերված
Խաչքար Հոգեդեղի	1254 թ.		10.3/84.1. 1	Հ	ստորին մասը կոտրված
Խաչքար	13 դ.		10.3/84.1. 2	Հ	ստորին մասը կոտրված
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/84.1. 3	Հ	ստորին մասը կոտրված
Գյուղատեղի	12-17 դդ.	քաղաքից 5 կմ ամ, , Ռուսկի բալկաէ ձորակում, , Ցերկով թալայիցէ 1 կմ հս	10.3/85	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	12-17 դդ.	գյուղատեղիի հս մասում	10.3/85.1	Հ	
Խաչքար	13 դ.		10.3/85.1. 1	Հ	
Մատուռ	12-13 դդ.	գյուղատեղիի հս մասում	10.3/85.2	Հ	թաղը և ամ պատի որոշ հատվածներ փլված են
Գյուղատեղի	12-17 դդ.	քաղաքից 05 կմ ամ, Գոլովինո թաղամասում, , Ցերկով թալաէ վայրում, երգահանների հանգստյան տուն տանող ճանապարհին	10.3/86	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	12-17 դդ.		10.3/86.1	Հ	միակ խաչքարը (13դ.) Գոշ է տեղափոխել Ա. Հովսեփյանը, 198 ական թթ.
Եկեղեցի	12-13 դդ.		10.3/86.2	Հ	ավերված
Գյուղատեղի	13-15 դդ.	քաղաքից 6 կմ աե,	10.3/87	Հ	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
		կինոգործիչների հանգստյան տուն և Պարզ լիճ տանող ճանապարհին, , Մոլոկանի տանձուտե (, Տանձուտի թաղաէ) բացատում			
Գերեզմանոց	13-15 դդ.	գյուղատեղիի հվ մասում	10.3/87.1	Հ	ավերված
Խաչքար	13 դ.		10.3/87.1. 1	S	գյուղատեղիի միակ քանդակագարդ բեկորն է (վերնամաս)
Գյուղատեղի	13-17 դդ.	քաղաքից 8կմ աե, Կինոգործիչների հանգստյան տնից 1կմ աե, Պարզ լիճ տանող ճանապարհին, , Մորմոջի յալէ վայրում	10.3/88	S	ավերված
Գերեզմանոց	13-17 դդ.		10.3/88.1	S	պահպանվել են հատ ու կենտ տապանաքարեր
Գյուղատեղի	14-18 դդ.	քաղաքից 1կմ հվ, , Խզակի թաղաէ (, Խաչի փոսէ) վայրում	10.3/89	S	ավերված
Գերեզմանոց	14-18 դդ.	գյուղատեղիի ամ մասում	10.3/89.1	S	ավերված
Եկեղեցի	17-18 դդ.	գերեզմանոցում	10.3/89.2	S	ավերված
Գյուղատեղի	15-19 դդ.	քաղաքից 35կմ աե, , Շիրկուտիէ անտառում, , Ղափարաէ հանդամասում	10.3/90	S	ավերված
Գերեզմանոց	15-19 դդ.		10.3/90.1	S	
Գյուղատեղի	17-18 դդ.	քաղաքային շուկայից 500մ հվ-աե, , Ալոյի թաղայումէ՝ եղնինների բացատում	10.3/91	S	ավերված
Գյուղատեղի	17-18 դդ.	քաղաքից 6կմ հս-ամ, Աղստն գետի ձախ ափին, Դիլիջան-Վանաձոր խճուղուց 1կմ ձախ, , Գերեզմանուտի յալէ բացատում	10.3/92	S	ավերված
Գերեզմանոց	17-18 դդ.	գյուղատեղիի հս եզրին	10.3/92.1	S	
Գյուղատեղի	17-18 դդ.	քաղաքից 8կմ հվ-աե, , Ժանգոտ գյուղէ լճակի մոտ, , Օրդաքլվիէ բացատում	10.3/93	S	ավերված

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Գյուղատեղի	17-18 դդ.	քաղաքից 10 կմ հս-ամ, , Շիրակուտի ձորէ վայրում, Դիլիջան-Վանաձոր ճանապարհից 56 կմ աջ, անտառի մեջ, , Նովոկէ աղբյուրի մոտ	10.3/94	S	
Գերեզմանոց	ուշ միջնադար		10.3/94.1	S	
Գյուղատեղի , Աչաջրի թաղաէ	10-13 դդ.	քաղաքից 4 կմ հվ-աէ	10.3/95	Հ	
Գյուղատեղի , Արաղանց տեղերէ	7-13 դդ.	քաղաքի աէ եզրին, Աղստնի աջ ափի և Սյասնիկյան փողոցի միջև ընկած տարածքում, Պարզ լիճ տանող ճանապարհի վրա	10.3/96	Հ	ավերվել է 1950 ական թթ. քաղաքի ընդարձակման հետևանքով
Գերեզմանոց	7-13 դդ.		10.3/96.1	Հ	ավերված է, գյուղատեղիի կառուցապատմա ն ժամանակ խաչքարերը տեղափոխել են Սյասնիկյան փող. N 143-ի տան բակ
Խաչքար	12 դ.	Սյասնիկյան փող. N 143 տան բակում	10.3/96.1. 1	S	
Խաչքար	12 դ.	նույն տեղում	10.3/96.1. 2	S	
Խաչքար	13 դ.	նույն տեղում	10.3/96.1. 3	Հ	
Խաչքար , Մեսրոպ Մաշտոցէ	7 դ.	նույն տեղում	10.3/96.1. 4	Հ	ամրացված է պատվանդանին
Գյուղատեղի , Գեղատեղէ	13-17 դդ.	քաղաքից 7 կմ ամ, Ղազախ-Երևան գազատարի անտառամիջյան ճանապարհի երկու կողմում	10.3/97	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	13-17 դդ.		10.3/97.1	Հ	կիսավեր
Եկեղեցի	13-14 դդ.		10.3/97.2	S	պահպանվել են հիմքերը
Գյուղատեղի , Գեղատեղէ	13-17 դդ.	քաղաքից 10 կմ հվ-աէ, Աղստնի աջ ափին, Պարզ լիճ տանող ճանապարհից 2 կմ ձախ, կինոգործիչների հանգստյան տնից 3 կմ հվ-	10.3/98	S	ավերված

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
		աե, , Ղազախ բեկ՝ վայրում			
Գերեզմանոց	13-17 դդ.	գյուղատեղիի հս եզրին, սարալանջին	10.3/98.1	S	ավերված
Եկեղեցի	13-14 դդ.	գերեզմանոցի մոտ	10.3/98.2	S	պահպանվել են հիմքերը, ներսը լցված է շարվածքի քարերով
Գյուղատեղի , Գոմաձորէ	5-17 դդ.	քաղաքի Թեղուտ թաղամասից 5 կմ հս-աե, Աղստի աջ ափին, , Փիշիկէ գյուղատեղիից 23 կմ հս-ամ, անտառում	10.3/99	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	5-17 դդ.	գյուղատեղիի հս մասում	10.3/99.1	Հ	
Խաչքար	7 դ.		10.3/99.1. 1	S	
Խաչքար	9-10 դդ.		10.3/99.1. 2	S	
Խաչքար	9-10 դդ.		10.3/99.1. 3	S	խրված է գետնի մեջ
Խաչքար	9-10 դդ.		10.3/99.1. 4	S	
Խաչքար	9-10 դդ.		10.3/99.1. 5	S	ընկած
Խաչքար	11-12 դդ.	եկեղեցու ամ կողմում	10.3/99.1. 6	Հ	ընկած
Խաչքար	11-12 դդ.	եկեղեցու աե կողմում	10.3/99.1. 7	Հ	
Խաչքար	12 դ.		10.3/99.1. 8	Հ	ընկած
Խաչքար	12 դ.		10.3/99.1. 9	Հ	ընկած
Խաչքար	12 դ.		10.3/99.1. 10	Հ	
Խաչքար	12 դ.		10.3/99.1. 11	Հ	
Խաչքար	12 դ.		10.3/99.1. 12	Հ	
Խաչքար	13 դ.		10.3/99.1. 13	Հ	երկատված
Խաչքար	13 դ.		10.3/99.1. 14	Հ	երկատված
Խաչքար	13 դ.	եկեղեցու ամ կողմում	10.3/99.1. 15	Հ	ընկած
Խաչքար	13 դ.	եկեղեցու ամ կողմում	10.3/99.1.	Հ	ստորին մասը

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
			16		բացակայում
Խաչքար	13 դ.	Եկեղեցու հս կողմում	10.3/99.1. 17	Հ	Երկատված
Խաչքար	13 դ.	մատուռի ամ կողմում	10.3/99.1. 18	Հ	ընկած
Խաչքար	13 դ.	մատուռի հս-ամ կողմում	10.3/99.1. 19	Հ	ընկած
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/99.1. 20	Հ	ընկած
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/99.1. 21	Հ	Երկատված, ընկած
Խաչքար	13 դ.		10.3/99.1. 22	Հ	ընկած
Խաչքար Սարգսի և այլոց	13 դ.		10.3/99.1. 23	Հ	Երկատված, ընկած
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/99.1. 24	Հ	ընկած
Խաչքար	13-14 դդ.		10.3/99.1. 25	Հ	հենած է քարերին
Խաչքար	14-15 դդ.		10.3/99.1. 26	Տ	հենած է քարերին
Խաչքար	16-17 դդ.		10.3/99.1. 27	Հ	
Եկեղեցի	5-6 դդ.		10.3/99.2	Հ	պահպանվել են հիմնապատերը
Մատուռ	5-6 դդ.		10.3/99.3	Հ	պահպանվել են հիմնապատերը
Գյուղատեղի , Խաչքողագէ	14-17 դդ.	Թեղուտ թաղամասից 15 կմ հվ-աե, Աղստևի աջ ափին, անտառում	10.3/100	Տ	ավերված
Գերեզմանոց	14-17 դդ.		10.3/100.1	Տ	
Գյուղատեղի , Խաչի հողերէ	12-15 դդ.	Շամախյան թաղամասի , Խաչի հողերէ վայրում	10.3/101	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	12-15 դդ.		10.3/101.1	Հ	
Խաչքար թևավոր	8-9 դդ.	ընկած է մատուռի հս-ամ անկյան մոտ	10.3/101.1 .1	Հ	աջ հորիզոնական խաչաթևեր կոտրված
Ձիթհան	13-15 դդ.	մատուռից 100 հվ-ամ	10.3/101. 2	Հ	ավերված, ուրվագծվում են հիմքերը
Մատուռ	վերակառ. 19դ.		10.3/101.3	Տ	
Խաչքար	15-16 դդ.	ազուցված է մատուռի հվ պատին, մուտքից վերև	10.3/101.3 .1	Հ	ազուցվել է վերակառուցման

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
					Ժամանակ, հորիզոնական դիրքով
«Գյուղատեղի Խաչուտ թալաւ	12-13 դդ	քաղաքից 101 կմ ամ, Բլղան գետի վերին հոսանքի շրջանում	10.3/102	Հ	
Խաչքար	12-13 դդ.		10.3/102.1	Հ	արձանագիր, ջարդված
Խաչքար թևավոր	12-13 դդ.		10.3/102.2	Հ	
Գյուղատեղի , Կակոսիւ	ուշ միջնադար	քաղաքից 56 կմ ամ, Վանաձոր տանող խճուղուց 500 մ ձախ, Աղստնի աջ ափին, երկու ձորակների միջակայքում	10.3/103	S	ավերված
Գերեզմանոց	13-17 դդ.	գյուղատեղիի աե եզրին	10.3/103.1	S	
Խաչքար	13 դ.		10.3/103.1 .1	Հ	երկատված, ընկած
Մատուռ	17-18 դդ.		10.3/103.2	S	հիմնավեր
Գյուղատեղի , Մեծ թալաւ (, Ուռուտի թալաւ)	17-18 դդ.	քաղաքից 3 կմ հվ, նույնանուն բացատում	10.3/104	S	ավերված
Գերեզմանոց	8-13 դդ.		10.3/104.1	S	ավերված
Գյուղատեղի , Պակատեղեր	13-17 դդ.	քաղաքից 4 կմ ամ, անտառի բացատում	10.3/105	S	ավերված
Գյուղատեղի , Փիշիկ	12-14 դդ.	քաղաքից 5 կմ հս-աե, Աղստն գետի ձախ ափին, Տուբերկույոզային դիսպանսերի տարածքում, անտառի մեջ	10.3/106	Հ	ավերվել է դիսպանսերի կառուցման Ժամանակ
Գերեզմանոց	12-14 դդ.		10.3/106.1	Հ	ավերված
Խաչքար	13-14 դդ.	մատուռից 10 մ ամ	10.3/106.1 .1	Հ	
Խաչքար	13-14 դդ.	նախորդի մոտ	10.3/106.1 .2	Հ	երկատված
Մատուռ	12-13 դդ.		10.3/106.2	Հ	ավերված
Գյուղատեղի , Փոքր Դիլի (, Պուճուր Դիլի)	7-18 դդ.	քաղաքից (, Իմպուլսե գործարանից) 2 կմ հվ-աե, Աղստն գետի աջ ափին, անտառի բացատում	10.3/107	Հ	ավերված
Գերեզմանոց	7-17 դդ.	գյուղատեղիի հվ մասում	10.3/107.1	Հ	կիսավեր
Խաչքար	7 դ.		10.3/107.1 .1	Հ	
Խաչքար	12-13 դդ.		10.3/107.1	Հ	գլխիվայր դրված է

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
			.2		1213 դ. մեկ այլ խաչքարի վրա
Խաչքար	12-13 դդ.		10.3/107.1 .3	Հ	
Խաչքար	14-15 դդ.		10.3/107.1 .4	Տ	պարզունակ
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	Կալինինի փող.	10.3/108	Հ	հայտնաբերվել է 2008թ.
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	քաղաքի հվ մասում, Գոլովինո թաղամասից հս, , Խրտանոց՝ վայրում	10.3/109	Հ	ավերվել է Դիլիջան-Երևան մայրուղու կառուցման հետևանքով
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	Թեղուտ թաղամասից 15 կմ հս-աե, , Տախտե (, Թաղթաե) տեղամասում	10.3/110	Հ	տարածքի մի մասը մեկնորացված
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	քաղաքից 3 կմ հս-աե, Աղստն գետի աջ ափին, Գոմաձոր տանող ճանապարհի եզրին	10.3/111	Տ	տարածքի մի մասը մնացել է վարելահողերի տակ
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	քաղաքից 3 կմ հվ, , Մեծ թալա՝ գյուղատեղիի տարածքում	10.3/112	Հ	տարածքի մի մասը վերածվել է վարելահողերի
Դամբարանադաշտ	Ք.ա. 21 հզ	քաղաքից 8 կմ հս-ամ, , Շիրկուտե տանող ճանապարհին	10.3/113	Հ	կիսավեր
Դամբարանադաշտ , Ռեդկին-լագերե	Ք.ա. 138 դդ.	քաղաքից 6 կմ հս-աե, Դիլիջան-Իջևան մայրուղուց 5 կմ հվ-աե, Պարզ լիճ տանող ճանապարհի 1-ին կմ-ի վրա	10.3/114	Հ	ավերված
Եկեղեցի	17-18 դդ.	Շամախյան թաղամասում	10.3/115	Տ	
Խաչքար	12-13 դդ.	հենած է եկեղեցու հվ պատին	10.3/115.1	Հ	
Խաչքար	1221 թ.	ագուցված է եկեղեցու հվ պատին	10.3/115.2	Հ	
Խաչքար	13 դ.	հենած է եկեղեցու ամ պատին	10.3/115.3	Հ	
Խաչքար	11-12 դդ.	ագուցված է , Իմպուլսե գործարանի հանգստյան տան ամ պատին, արտաքուստ	10.3/116	Հ	1986 թ. տեղափոխել են , Բախտիարե գյուղատեղիի գերեզմանոցից

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Խաչքար	13 դ.	նախորդի կողքին	10.3/117	Հ	1986 թ. տեղափոխել են , Բախտիարե գյուղատեղիի գերեզմանոցից
Խաչքար	13-14 դդ.	«Դիլիջան» հանքային ջրերի գործարանից 200 հեռու, գետի աջ ափին, աղբյուրի մոտ	10.3/118	Հ	
Կամուրջ	19 դ.	քաղաքից 4կմ աե, Գոշ գյուղ տանող նախկին ճանապարհին, Աղստև գետի վրա	10.3/119	Տ	միաթռիչք
Հուշաղբյուր	1935 թ.	քաղաքի մեջ, Գորկու փող. վրա՝ Գոլովինո տանող ճանապարհի աջ կողմում	10.3/120	Տ	
Հուշաղբյուր	1948-1949 թթ.	քաղաքի մեջ, Դիլիջան- Տաշիր ճանապարհի աջ կողմում	10.3/121	Հ	
Հուշաղբյուր Մատինովի	1880 թ., վերակառ. 1936	Մյասնիկյան փող.	10.3/122	Տ	կառ.՝ գինեվաճառ Մատինով
Հուշաղբյուր , Ոսկի աղբյուր	19 դ.	Հակոբջանյան փող.	10.3/123	Տ	Դիլիջանի ամենահին աղբյուրն է, կառուցել են Գյուլզադյանները
Հուշարձան Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածներին	1975 թ.	քաղաքի ամ կողմում, Բլրի գազաթին	10.3/124	Տ	հեղ.՝ Ս. Մեհրաբյան, Խ. Վաթինյան
Հուշարձան Հայաստանում խորհրդային իշխանության հաստատման 50 ամյակին	1970 թ.	քաղաքի մեջ, Իջևան- Թբիլիսի և Դիլիջան- Վանաձոր ավտոճանապարհների խաչմերուկում, բարձունքի վրա	10.3/125	Հ	հեղ.՝ Խ. Վաթինյան, Ա. Թարխանյան, Ս. Ավետիսյան
Հուշարձան Մայիսյան ապստամբության մասնակիցներին	1982 թ.	Մյասնիկյան փող.	10.3/126	Տ	հեղ.՝ Ս. Ավետիսյան, Ա. Փարսյան
Մատուռ	10-12 դդ.	քաղաքի Գոլովինո թաղամասում, , Միկիտանի թալա վայրում	10.3/127	Տ	պահպանվել են խորանի հատվածը, հս և ամ պատերը

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Գերեզմանոց	10-15 դդ.	մատուռի մոտ	10.3/127.1	S	
Խաչքար Մամախաթունի	13-14 դդ.	մատուռի ամ կողմում	10.3/127.1 .1	Հ	
Խաչքար	15 դ.	նախորդի մոտ	10.3/127.1 .2	S	
Մատուռ	19 դ.	քաղաքից 7 կմ հս-աե, Շամախյան թաղամասի Ֆերմաների մոտ	10.3/128	S	
Մատուռ Սբ. Սարգիս	18-19 դդ.	Շամախյան թաղամասի հվ-աե եզրին, բարձունքի վրա	10.3/129	S	կիսավեր
Գերեզմանոց	19-20 դդ.		10.3/129.1	S	
Խաչքար	11 դ.	ազուցված է մատուռի աե պատին, ներքուստ	10.3/129.2	Հ	արձանագիր
Խաչքար	11 դ.	մատուռում	10.3/129.3	Հ	
Խաչքար	13-14 դդ.	մատուռում	10.3/129.4	Հ	արձանագիր
Շենք Աղասի Խանջանի ամառանոցի	1936 թ.	Մ. Գորկու փող. 15ա	10.3/130	Հ	վթարային, փլուզվել է 2018
Շենք Գրադարանի	1974 թ.	Սյասնիկյան փող. 61	10.3/131	S	
Հուշարձան Խ. Աբովյանին	1976 թ.	գրադարանի մուտքի մոտ	10.3/131.1	S	
Հուշարձան Ղ. Աղայանին	1976 թ.	գրադարանի մուտքի մոտ	10.3/131.2	S	
Շենք , Դիլիջանե առողջարանի	1977 թ.	Գետափնյա փող 7	10.3/132	Հ	նախկինում՝ , Պապանինոե առողջարան
Շենք , Դիլիջանե հանքային ջրերի գործարանի	1949 թ.	քաղաքից մոտ 5 կմ հվ	10.3/133	Հ	
Շենք Երկրագիտական թանգարանի	1952 թ.	քաղաքի կենտրոնում	10.3/134	Հ	
Խաչքար	13 դ.	թանգարանում	10.3/134.1	S	բերվել է , Տախտե հանդամասից
Խաչքար Լույսի և Կիրակոսի	13-14 դդ.	թանգարանում	10.3/134.2	S	բերվել է , Տախտե հանդամասից
Շենք «Լեռնային Հայաստանե առողջարանի	1959 թ.	Կամոյի փող. 14 ք	10.3/135	Հ	
Շենք Կինոգործիչների	1981 թ.	քաղաքից 2 կմ հեռավորության վրա,	10.3/136	Հ	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
հանգստյան տան		Պարզ լիճ տանող ճանապարհին			
Շենք Կոմպոզիտորների ստեղծագործական տան	1975 թ.	քաղաքից 8կմ հեռու, Դիլիջան-Երևան մայրուղու վրա, , Հաղարծին- ռեստորանի դիմաց	10.3/137	Հ	
Շենք Հակատուբերկույոզ ային հիվանդանոցի (Գյանջեյանի անվան)	1921-22 թթ.	քաղաքի ամ մասում, Դիլիջան-Իջևան մայրուղու ձախ կողմում	10.3/138	Հ	
Շենք Մանկական առողջարանի	1975 թ.	քաղաքից 2կմ հս, , Թախտա- վայրում	10.3/139	Հ	
Շենք Մշակույթի տան	1972 թ.	Սյասնիկյան փող. 53	10.3/140	S	
Շենք Ռեդկինի ճամբարի	1890-ական թթ.	քաղաքի հս մասում, Դիլիջան-Իջևան հին ճանապարհի աջ կողմում	10.3/141	Հ	Դիլիջանի լեռնանցքի ճանապարհա- շինարար Ռեդկինի ճամբարի գլխավոր մասնաշենքն է
Շենք Տուբերկույոզային հանրապետական հիվանդանոցի (Գ. Սադյանի անվան)	1927 թ.	քաղաքի ամ մասում, Դիլիջան-Իջևան մայրուղու ձախ կողմում	10.3/142	Հ	
Շենք Տուրիստական հանգրվանի	1969 թ.	Գետափնյա փող. 9	10.3/143	Հ	
Շենք Քաղաքապետարան ի	1975 թ.	Սյասնիկյան փող. 55	10.3/144	S	
Վանական համալիր Մաթոսավանք	13 դ.	քաղաքից 35կմ ամ, գետի աջափնյա անտառածածկ սարահարթի վրա, Զուխտակ վանքի դիմացի լեռնալանջին	10.3/145	Հ	կառ.՝ Հորդանան
Գավիթ	13 դ.	կից է եկեղեցուն ամ-ից	10.3/145.1	Հ	
Խաչքար	13 դ.	ագուցված է գավթի աե պատին	10.3/145.1 .1	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/145.1 .2	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/145.1	Հ	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
			.3		
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/145.1 .4	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/145.1 .5	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/145.1 .6	Հ	
Գերեզմանոց	միջնադար	համալիրի տարածքում	10.3/145.2	Հ	
Խաչքար Մխիթարի	1251 թ.	Եկեղեցու հս պատի տակ, արտաքուստ	10.3/145.2 .1	Հ	
Գրատուն	13 դ.	կից է գավթի հվ պատին	10.3/145.3	Հ	կիսավեր
Խաչքար	13 դ.	ազուցված է գրատան աե պատին, մուտքից հս	10.3/145.3 .1	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նույն պատին, մուտքից վերև	10.3/145.3 .2	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նախորդի մոտ	10.3/145.3 .3	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նույն պատին, մուտքից հվ	10.3/145.3 .4	Հ	
Խաչքար	13 դ.	ազուցված է գրատան հվ պատին	10.3/145.3 .5	Հ	
Խաչքար	13 դ.	ազուցված է հվ պատին, խորշի մեջ	10.3/145.3 .6	Հ	
Խաչքար	13 դ.	նույն պատին, խորշից վերև	10.3/145.3 .7	Հ	
Եկեղեցի Սբ. Աստվածածին	1247 թ.		10.3/145.4	Հ	փոքր, թաղածածկ
Խաչքար Սանասարի	13 դ.	ազուցված է եկեղեցու ամ պատին, մուտքից հս (գավթի աե պատնե)	10.3/145.4 .1	Հ	
Վանական համալիր Զուխտակ (Գիշերավանք, Պետրոսի վանք)	12-13 դդ.	Դիլիջանից 3 կմ հս-ամ, Խալ-Խալլու լեռան հվ անտառապատ լանջին, , Թթուջուրէ աղբյուրից ոչ հեռու	10.3/146	Հ	
Գերեզմանոց	13-17 դդ.	համալիրի տարածքում	10.3/146.1	Հ	
Տապանաքար Խաչատուր վարդապետի	1250 թ.		10.3/146.1 .1	Հ	հարթ
Տապանաքար Պողոսի	1610 թ.		10.3/146.1 .2	Հ	օրորոցաձև
Եկեղեցի Սբ. Աստվածածին	1201 թ.		10.3/146.2	Հ	թաղածածկ, կառուցել է վանքի

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	համարա նիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
					առաջնորդ Հայրապետը, ճարտ.՝ Սարգիս վարդպետ
Խաչքար	12 դ.	Եկեղեցու ամ պատի մոտ, մուտքից հվ	10.3/146.2 .1	Հ	ընդհանուր պատվանդանի վրա, երկատված
Խաչքար	13 դ.	Նախորդից հվ	10.3/146.2 .2	Հ	ընդհանուր պատվանդանի վրա
Խաչքար	13 դ.	Եկեղեցու հվ-ամ անկյան մոտ	10.3/146.2 .3	Հ	ընդհանուր պատվանդանի վրա
Խաչքար	13 դ.	Եկեղեցու ամ պատի մոտ, մուտքից հս	10.3/146.2 .4	Հ	ընդհանուր պատվանդանի վրա, երկատված
Խաչքար	13 դ.	Նախորդից հս	10.3/146.2 .5	Հ	
Եկեղեցի Սբ. Գրիգոր	12 դ. վերջ	Սբ. Աստվածածին Եկեղեցուց 20մ աե	10.3/146.3	Հ	կենտրոնագմբեթ
Խաչքար	13 դ.	Եկեղեցու խորանում	10.3/146.3 .1	Հ	ծառայում է իբրև վեմքար

4 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

Շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետ. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները: Բոլոր տիպի թաքնված աշխատանքների համար պետք է կազմել թաքնված աշխատանքների ակտ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից հաստատված:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

Նախատեսվող բնակելի համալիրի կառուցման համար հայցվող տարածքը սահմանակից է «Դիլիջան» ազգային պարկի տարածքին, հետևաբար անհրաժեշտ է հաշվի առնել «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի պահանջները:

4.1 Ռիսկերի գնահատում

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- փորման բեռնման աշխատանքների,
- հողային զանգվածների տեղափոխման,
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման,
- ջրամեկուսացման համար օգտագործվող նյութերի օգտագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

4.2 Արտանետումների աղբյուրները

Ներկայացվող աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնական ռիսկերը կապված են արտանետումների հետ, որոնց ցանկը բերված է ստորև՝

- փոշու արտանետումներ հիմքերի փորման ընթացքում
- դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ:

4.3 Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն

4.3.1 Մթնոլորտային օդ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել
- շինությունների ծածկում անթափանց թաղանփով, համապատասխան բարձրության
- շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,
- պարբերաար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:
- «Դիլիջան» Ազգային պարկի տարածքով շինարարական տեխնիկայի հնարավոր տեղափոխման ժամանակ օգտվել միայն գոյություն ունեցող ճանապարհներով:
- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.
- իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:

4.3.2 Ջրային ռեսուրսներ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,
- տարածքի հոսքերը կմիավորվեն մեկ բակային ցանցում և կմիացվեն սելավային ջրացանցին:
- անձրևների ժամանակ առաջացող շինարարական հոսքաջրերը կուղորդվեն պարզարան: Անձրևաջրերի նստեցման պարզարանը գտնվում է շինարարական հրապարակին կից, իրենից ներկայացնում է պլաստմասե 25իմ ծավալով տարողություն, որի ծավալը ընտրվել է հաշվի առնելով, որ շինարարական աշխատանքները միաժամանակ կիրականացվեն 500քմ մակերեսով տարածքի վրա: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինադր:
- Կանաչապատ տարածքների ոռոգումը կիրականացվի ավտոցիստեռներով, պայմանագրային հիմունքներով:

Կառուցապատման ենթակա տարածքի հեռավորությունը Ադստն գետից կազմում է 51 մ:
Կառուցապատողի կողմից 6 գլխում նշված մեղմացման միջոցառումների իրականացման դեփքում Ադստն գետի վրա որևէ ազդեցություն տեղի չի ունենա:

4.3.3 Հողային ռեսուրսներ

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն բետոնապատ մակերեսի վրա,
- Հողի բերրի շերտը պահպանելու նպատակով նախատեսվում է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ.-ի թիվ 1396-Ն որոշմամբ հաստատված Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգով և 02.12.2017թ.-ի թիվ N1404 որոշմամբ, մասնավորապես նախատեսել հետևյալ միջոցառումները.
  - Հողի բերրի շերտը հանել և պահպանել ծածկված վիճակում՝ բացառելով շինարարական աշխատանքների հետևանքով դրա աղտոտումը:
  - Հողային աշխատանքների կատարման ընթացքում չօգտագործված հողի հանված բերրի շերտն անմիջապես դարսվում է լայնակույտերով:
  - Լայնակույտերի բարձրությունը և ձևը պետք է բացառի հողատարման գործընթացների զարգացումը:
  - Եթե հողի հանված բերրի շերտը նախատեսվում է պահել 2 տարին գերազանցող ժամկետով, ապա, ողողումը և հողմատարումը կանխելու համար, լայնակույտերի մակերևույթն ու թեքությունները ամրացվում են խոտացանքով կամ այլ եղանակներով: Թույլատրվում է լայնակույտի թեքությունների վրա ցանքսը կատարել հիդրոեղանակներով:
  - Հողի հանված բերրի շերտը լայնակույտերում կարող է պահվել մինչև 20 տարի:
  - Լայնակույտերը տեղադրվում են գյուղատնտեսության համար ոչ պիտանի տեղամասերում կամ ցածր արդյունավետություն ունեցող հանդակներում՝ բացառելով լայնակույտերի ջրածածկումը, աղակալումը, արդյունաբերական թափոններով և կոշտ առարկաներով, քարերով, խճով, ճալաքարով ու շինարարական աղբով աղտոտումը:
- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար պետք է տեղադրել ավագ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փոված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինաղբից:

4.3.4 Կենսաբազմազանություն

Տարածքում ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում գրանցված տեսակներ, ինչպես նաև կենդանիների բնադրավայրեր չեն հայտնաբերվել:

ԱՊ-ի բուսական աշխարհի պահպանման նպատակով նախատեսվելու է.

- գործունեության տարածքում ընկերության կողմից պարբերաբար կատարվելու է մոնիթորինգ առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվ բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից,
- գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում՝ դրանց պահպանության նպատակով, ընկերությունը տեղեկացնելու է «Դիլիջան»ԱՊ-ին,
- բուսատեսակները տեղափոխելու և վերատնկելու համար առանձնացվելու է հատուկ պահպանման գոտի՝ ԱՊ-ի համաձայնությամբ,
- կանաչապատված տարածքի խոտածածկի պահպանման և բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար իրականացվելու են մշտադիտարկումներ,
- բացառվելու են վնասատուների դեմ պայքարի նպատակով թունանյութերի և այն քիմիական նյութերի օգտագործումը, որոնք ամրագրված են Կառավարության 2005 թ.-ի մարտի 17-ին կայացրած N-293 որոշման մեջ,
- բացառվելու են ծառահատումները, բնական ռելիեֆի արհեստական փոփոխությունը:

4.3.5 Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

- Հրդեհի առաջացումը
- Հեղուկ նյութերի արտահոսքը
- Աշխատողների վնասվածքները
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը ոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հազեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:

- Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

- Բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժօգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովվելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

4.3.6 Հակահրդեհային միջոցառումներ

ա) մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջոցառումությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջոցառումությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,

բ) հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,

գ) շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:

դ) անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների ժամանակ թույլ չտալ շինարարական տեխնիկայի գերբեռնված աշխատանք, խստորեն հետևել տեխնոլոգիայի ընթացակարգին, անդորրի պայմաններում դադարեցնել շինարարական տեխնիկայի աշխատանքը:

4.3.7 Աղմուկ և թրթռում

Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափազորումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բոլորքի դեպքում:

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

- խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;

- Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:
- պարբերաար ստուգել և կարգադրել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:
- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:

4.3.8 Թափոնների կառավարում

Բնակելի համալիրի կառուցման ընթացքում թափոնների ճիշտ կառավարման համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- շինարարական աշխատանքների ժամանակ շրջակա միջավայրը և գործունեության տարածքը զերծ պահելու թափոնների կուտակումներից
- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:
- Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից
- Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել
- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;
- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;
- Վտանգավոր արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը
- բացառել տարածքում թափոնների բաց այրումը

Բնակելի համալիրի կառուցման ընթացքում առաջացող շինարարական աղբն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

4.3.9 Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում

Նախագծով նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կառուցապատումից ազատ տարածքը բարեկարգել և կանաչապատել:

Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018թ. N108-Ն որոշման համապատասխան:

Կանաչապատ տարածքների ոռոգումն ջրի կմատակարարվի ավտոցիստերով, պայմանագրային հիմունքներով: Ծառատեսակների համար կնախատեսվի կաթիլային ոռոգման համակարգ:

Այն տեղամասերում, որոնք ենթակա են հնարավոր ազդեցության, տնկված ծառափուտային բուսականության բարձր աճը և կպչողականությունն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել մոնիթորինգ:

Բոլոր բնապահպանական միջոցառումները ներառված են շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվեն շինարարական կազմակերպության կողմից:

4.3.10 Էներգախնայողության միջոցառումներ

Էներգախնայողության նպատակով շենքում նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները

- Ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով խողովակաշարերի և օդատարների համար կիրառվում են բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչներ
- Արտաքին կոնստրուկցիաների ջերմամեկուսացում.
- Օդատարների ջերմամեկուսացում ժամանակակից ջերմամեկուսիչ նյութերով.
- Ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով կիրառվում են բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչներ /пеноплекс/:
- Օդափոխության համակարգում բարձր արդյունավետությամբ ղեկավարվող ջերմափոխանակիչների կիրառում:

5 ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

Բնակելի համալիրի շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման/մեղմացման ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx և այլն) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, ամիսը մեկ անգամ հաճախականությամբ:
2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2-3 անգամ:

3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ ամիսը մեկ անգամ հաճախականությամբ
5. Կենսաբազմազանության մշտադիտարկումներ՝ տարեկան մեկ անգամ

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 350 հազ. դրամ, ամբողջ շինարարության ընթացքում 1050 հազ. դրամ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կիրականացվեն մշտադիտարկումներ ուղղված շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախագգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախագգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ (b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել (c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա: (d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ) (e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	(a) Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում հատուկ տարողություններ կկիրառվեն շինարարական աղբի հեռացման համար՝ Նշված տարողությունները պետք է պահպանվեն տարածքում և անընդհատ ցողվեն ջրով՝ թափոններից գոյացած փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով (b) Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով (c) Շինարարական տրանսպորտային միջոցների պարապուրդ շինհրապարակում չի թույլատրվի:
	Աղմուկ	(a) Շինարարական աշխատանքներից գոյացած աղմուկը կսամանափակվի թույլատրված ժամերի միջակայքում (b) Շինարարական աշխատանքների ընթացքում շարժիչների, օդի կոմպրեսորների և էլեկտրականությամբ սնվող սարքերը պետք է ծածկվեն:
	Թափոնների կառավարում	(a) Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար: (b) Շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր: (c) Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից (d) Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն (e) Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները բազմանվազ օգտագործել
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	(a) Շինարարական անձնակազմը կօգտվի գոյություն ունեցող կենցաղային միջոցներից, կոյուղաջրերի հեռացումը շինհրապարակից պետք է իրականացվի ընդհանուր կոյուղու համակարգի միջոցով,

		(b) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում:
Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն	Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ	(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով. ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության զոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, եթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում - կատարել կանաչապատ-ման/բարեկարգման աշխատանքները՝ համաձայն նախագծի բարեկարգման պլանների; - ձեռնարկել տնկված թփերի և խոտածածկի պահպանումը և մոնիտորինգը՝ բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար - Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակներիչափազորումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում - Անհրաժեշտ է խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը, - Աղմկահարույց աշխատանքները անհրաժեշտ է հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին, - Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով: - Անհրաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը;
Տարածքի բարեկարգում/ կանաչապատում		
Աղմուկի և թրթռումների կառավարում		

թափոնների կառավարում	Շին աղբի տեղադրում անհամապատասխան վայրերում; Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ	- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար: - շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր: - Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից - Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն - Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել - Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում; - Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար; - շինարարության ընթացքում տարածքի բուսահողը հանվելու և կույտավորվելու է պաշտպանված վայրերում, հետագայում այն օգտագործվելու է տեղանքի բարեկարգման համար, - շինարարական տեխնիկայի տեխաշարժը իրականացնել միայն գոյություն ունեցող ճանապարհներով, - կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանցապատել, փոշու արտանետումները կանխելու և հարակից տարածքների բուսական տեսակների վրա ազդեցությունը մեղմելու նպատակով - նվազեցնել ազդեցությունը բույսերի վրա՝ հողային աշխատանքների հիմնական մասը պլանավորելով և իրականացնելով վեգետացիոն ոչ ակտիվ ժամանակաշրջանում. - ապահովելու են անհրաժեշտ պայմաններ, որպեսզի հանված բուսահողը չխառնվի գրունտի հետ և չաղտոտվի , - ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկվում են

		խոտաբույսերով կամ իրականացվում են այլ միջոցառումներ՝ հողաթմբերի ամրացում, ծածկում և այլն: - բուսահողի պահեստավորման համար ընտրվելու է շինարարական հրապարակից դուրս տեղակայված վայր: - շինարարության ավարտից հետո հանված բուսահողը օգտագործվելու է տարածքի կանաչապատման նպատակով: - կառուցապատումից ազատ տարածքում նախատեսվում է իրականացնել կանաչապատում համաձայն կանաչապատման նախագծի: - Կանաչապատումը կիրականացվի առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2018թ փետրվարի 8-ի N 108-Ն որոշման դրույթներով: Կենդանական աշխարհի վրա հնարավոր ազդեցությունը նվազագույնի հասցնելու նպատակով ամենախնտենսիվ շինարարական աշխատանքները կիրականացվեն ձվադրման և բնադրման ժամանակաշրջանից (ապրիլ-մայիս) դուրս: Կենդանական աշխարհի վրա ազդեցությունը մեղմացնելու նպատակով բացառել՝ - գիշերային ժամերին մեքենամեխանիզմների լուսավորությամբ կամ այլ լուսավորության կիրառմամբ աշխատանքները - տրանսպորտային շարժն ԱՊ-ում՝ հատկապես Պարկի պահպանության օբյեկտ հանդիսացող կարևոր կենդանատեսակների բազմացման շրջանում - շինարարական աշխատանքները ԱՊ-ի պահպանման գոտու այն տեղամասերում, որոնք հանդիսանում են կարևոր կենդանատեսակների բնադրավայրեր կամ միգրացիոն ուղիներ

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	- Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում - հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում	- Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	Կապալառու
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	- Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում	Մասնագիտացված կետ	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	- Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	Կապալառու

Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթացների ստուգում	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին զննում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողություն
Աշխատանքի անվտանգություն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն	Շինհրապարակ	Ստուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
Տարածքի Կանաչապատում, բարեկարգում Վտանգավոր նյութերի և թափոնների կառավարում	Տեղանքին բնորոշ ծառաթփային բուսականության Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Կառուցապատվող հողամաս Շինհրապարակ	Կանաչապատման բոլոր տեղամասերը Արտաքին զննում Արտաքին զննում	Շինարարության Ավարտին Շինարարության ընթացքում	Կապալառու, Կապալառու,

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մթնոլորտային արտանետումների գույքագրման ձեռնարկ, ЕМЕР/ЕЕА, 2009:
2. СН 245-71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
6. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.
7. Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности, Стройиздат, Москва, 1982г.
8. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР, Москва 1984г.
9. Нормы расхода топлив и смазочных материалов на автомобильном транспорте.
10. Нормы расхода жидкого топлива для машин, эксплуатирующихся в предприятиях уборки городских территорий, санитарной очистки и ремонтно-строительном производстве.
11. "Բնապահպանական վճարների դրույքաչափերի մասին" ՀՀ օրենքը, ընդունված 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:
12. ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի "նակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշում:
- 13 Հայաստանի բույսերի Կարմիր Գիրք.– 2010թ.
- 14 Հայաստանի կենդանիների Կարմիր Գիրք.– 2010թ.
- 15 29.01.2010թ. «ՀՀ կենդանիների կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» թիվ 71–Ն և
Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումն
- 16 29.01.2010թ. «ՀՀ բույսերի կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» թիվ 72–Ն որոշումն

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Ձև N 1-2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶ, ԴԻԼԻՋԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔ
(մարզը, համայնքը)
ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾՄԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ)
N Ա1-82 « 07 » հուլիս 2022թ.

Օբյեկտ ԲՆԱԿԵԼԻ ՀԱՄԱԼԻՐԻ ԿԱՌՈՒՅԱՊԱՏՄԱՆ
(օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում, գործարանական նշանակության փոփոխություն)
/բարձր ռիսկայնության աստիճան՝ IV կատեգորիա/
(հակիրճ բնորոշումը, հզորությունը)
2 փուլով՝ ՆԱԽԱԳԻԾ և ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար:
Ռիսկայնության աստիճանը (կատեգորիան), նախագծման փուլերը և այլն)
Գտնվելու վայրը Ք. ԴԻԼԻՋԱՆ, ԱՂԲՅՈՒՐ ՄԵՐՈՒՐ ՓՈՂՈՅ, ԹԻՎ 5, 11-003-0711-0024
(մարզի, համայնքի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)
Կառուցապատող ՌՈՒԲԵՆ ԴԵՐԴԵՅԱՆ, Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ 4/6, ԲՆ. 66
(կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)
Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը ՄԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ՝ ԹԻՎ 16062022-11-0035
(կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)
Առաջադրանքի գործողության ժամկետը Նախագիծը ներկայացնել համաձայնեցման Դիլիջանի համայնքապետարան մինչև 2024 թվականի հուլիսի 07-ը:
(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

- ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ**
- (աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)
- Հողամասը գտնվում է բնակավայրերի հասարակական կառուցապատման հողերի կազմում:
Նախատեսվում է փոխադրել բնակելի կառուցապատման հողերի կազմ:
(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակային և գործարանական նշանակությունը)
  - (*) Հողամասի չափերը 1.028 հա
(հողամասի սահմանները՝ կոորդինատային նշահարմար, մակերեսը (հա))
  - Հողամասի առկա վիճակը Հողամասը կառուցապատված չէ
(ոեյլեֆի բնութագիրը, շենքերի (այդ թվում՝ քանդման ենթակա) առկայությունը (օգտագործումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական նյութերը և այլն), կանաչապատումը, բարեկարգումը և այլն)
  - (*) Տրանսպորտային պայմանները Հողամասի տրանսպորտային մոտեցումը ապահովված է
(ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)
  - (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (ջրամատակարարման, էլեկտրաէներգիայի, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր) Հողամասը ապահովված չէ ինժեներական կոմունիկացիաներով՝ ջրատար, էլեկտրատար, գազատար և էլեկտրամատակարարման գծեր:
(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)
  - (*) Կից հողամասեր Արևմտյան կողմից կառուցապատողին պատկանող տարածք է, հյուսիսից՝ այլ անձի պատկանող հողամաս, հյուսիս-արևելքից՝ Ազգային պարկի տարածք, արևելքից՝ Ճանապարհ, հարավից՝ համայնքային հող:
(կից հողօգտագործումների անվանումը և դրանց սահմանները՝ համաձայն ներկայացված սխեմայի)
  - Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ) չկան
(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)
  - (*) Հատակագծային սահմանափակումներ չկան
(սահմանափակումների անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ Նախագիծն իրականացնել ՀՀ քաղաքաշինության գործող նորմատիվ պահանջներին համապատասխան: Նախքան նախագծային աշխատանքներն իրականացնել տարածքի երկրաբանական հետազոտություն: Անհրաժեշտության դեպքում նախատեսել մակերևութային և ստորգետնյա ջրերի հետազոտական ցանցեր: Կառուցապատողի տեխնիկական առաջադրանքով նախատեսվում է տարածքում կառուցել բնակելի համալիր, որը բաղկացած կլինի թվով 5 բնակելի մասնաշենքերից, որոնք նախատեսվում են 3-5 հարկայնությամբ և ռեստորանային մասնաշենքից՝ 6 հարկ, իրականացնել բարեկարգման աշխատանքներ: Առաջարկվում է տարածքում նախատեսել մանկական խաղահրապարակ, մարզահրապարակ, հանգստի գոտի, կանաչապատ տարածքներ: Թույլատրվում է կառուցել նաև այլ օժանդակ շինություններ և բակային կառույցներ: Ճարտարապետական լուծումներում հաշվի առնել տարածքի բնական լանդշաֆտի և Դիլիջանի բնորոշ քաղաքաշինական ոճային առանձնահատկությունները: Նախագծով ներկայացնել արտաքին հարդարման և ձևավորման բոլոր նյութերի տեսակները:
- (Ելնելով ՀՀ օրենսդրության և նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներից, առկա քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներից կամ դրանց բացակայության դեպքում՝ կազմավորված (կազմավորվող) քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններից, առաջարկություններ ճակատների ձևավորման, տանիքների, արտաքին դռների, պատուհանների համամասնությունների և գունային լուծումների վերաբերյալ)
- 9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր) օբյեկտի փողոցին նայող ճակատը գոլգահեռ հետ քաշել հողամասի սահմանագծից առնվազն 3.0մ
- 9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր) ապահովել հակահրդեհային և ինսուլացիոն նորմատիվ պահանջները
- 9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր) առավելագույնը՝ 12մ
/փոփոխելու դեպքում ստանալ ՀՀ Քաղաքաշինության կոմիտեի եզրակացությունը/
- 9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառույցի (կառույցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին) 0,8
- 9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%) կառույցների համար՝ 40%
բարեկարգման համար՝ 30%
- 9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%) ներառյալ բնական լանդշաֆտը/ 30%
- 9.7. այլ պահանջներ _____
10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը _____
11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները չի սահմանափակվում
12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ
(Պահանջներ՝ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու ցանցերի նկատմամբ)
- 12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում կցվում է
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
- 12.2. (*) էլեկտրամատակարարում կցվում է
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
- 12.3. (*) գազամատակարարում կցվում է
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
- 12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրքը _____
(համաձայն N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված էլակետային տվյալների)
- 12.5. թույլ հոսանքներ _____
- 12.6. աղբահանություն _____
13. Տարածքի հնձեռնարկային հատկություններ _____

14. Բարեկարգում նախատեսել
(լանդշաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փոքր ձևեր, ցանկապատում, գովազդ և այլն)
15. Շինարարական նյութեր Արտաքին ղեկավարում առաջարկվում է օգտագործել փայտ, բնական ջարդված քարի շարվածք, աղյուս և այլն:
(շինարարական նյութերի օգտագործման առաջարկությունները տանիքների, ճակատների լուծումների, արտաքին դռների, պատուհանների վերաբերյալ)
16. Պաշտպանական կառույցներ առաջնորդվել օրենքով սահմանված նորմատիվ-տեխնիկական պահանջներով
(արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)
17. Հակահրդեհային պահանջներ ապահովել ՀՀՇՆ 21-01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության նորմերի պահանջները
(հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)
18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ ապահովել ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 (ՄՄՆ 3.02-05-2003) «Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար» շինարարական նորմերի պահանջները
19. Շրջակա միջավայրի պահպանում օրենքով սահմանված կարգով
(շրջակա միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունից բացառելու միջոցառումները)
20. Շինարարության կազմակերպում Շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում շրջակա միջավայրը գերծ պահել շինադրի կուտակումից: Հողային հանույթներից առաջացած բնահողը կուտակել համայնքապետարանի կողմից առաջադրված տարածքում՝ հետագայում օգտագործելու նպատակով:
(առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քաղաքային տնտեսության և տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)
21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը մինչև 2024 թվականի հուլիսի 07-ը, Նախագիծ և Աշխատանքային փաստաթղթեր
(նշվում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ ՀՀ կառավարության 19.03.2015թ. թիվ 596-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով
(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծողի երաշխավորագիրը՝ հղում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)
23. Միջանկյալ համաձայնեցում Նախագիծը ենթակա է համաձայնեցման ՀՀ գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:
(իրավասու մարմին կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ եսթիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջադրանքի փոփոխման հնարավորությունը՝ N 1 հավելվածի 87-րդ կետով նախատեսված դեպքում)
24. Հասարակական քննարկումներ Առկա է Դիլիջանի համայնքի ղեկավարին կից հասարակական հիմունքներով մշտապես գործող Դիլիջանի քաղաքաշինական և ներդրումների խրախուսման խորհրդի դրական եզրակացությունը:
(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)
25. Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների ստացում Նախագծային փաստաթղթերը ենթակա են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության
(նշվում են տվյալ օբյեկտի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)
26. Փոստային բաժանորդային պահպանումների տեղադրում _____
27. Այլ պայմաններ Նախագծային փաստաթղթերի համաձայնեցման և շինարարության թույլտվություն ստանալու նպատակով դիմել Դիլիջանի համայնքապետարան մինչև սույն առաջադրանքի գործողության ժամկետի ավարտը:
Շինարարության ավարտի ժամկետը կնախատեսվի շին.թույլտվությամբ:

Կ. Տ.

ԴԻԼԻՋԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

(ստորագրությունը,

Դ.ՄԱՐԳՍՅԱՆ

անունը, ազգանունը)

26 N 1-2

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶ, ԴԻԼԻՋԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔ**

(մարզը, համայնքը)

**ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾՄԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ)**

N Ա1-82 « 07 » հուլիս 2022թ. /ըրաւշակված՝ 24.03.2023թ./

Օբյեկտ **ԲԱԶՄԱՅՈՒՆՎՅՔՈՆԱԼ ՀԱՄԱԼԻՐԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ**
(օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում, գործառնական նշանակության փոփոխություն)
/բարձր ռիսկայնության ատոհման՝ IV կատեգորիա/
(հավերժ բնորոշումը, հզորությունը)
2 փուլով՝ ՆԱԽԱԳԻԾ և ՍՇՆԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար:
ռիսկայնության ատոհմանը (կատեգորիան), նախագծման փուլերը և այլն)
Գտնվելու վայրը **Ք. ԴԻԼԻՋԱՆ, ԱՂԹՈՒՐ ՍԵՐՈՒՐ ՓՈՂՈՅ, ԹԻՎ 5, 11-003-0711-0025**
(մարզի, համայնքի, փառքի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)
Կառուցապատող **ՈՌԻԲԵԼ ԴԻՇԻԵՅԱՆ, Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ 4/6, ԲՆ. 66**
(կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի տնունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)
Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը **ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ՝ ԹԻՎ 04012023-11-0018**
(կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հողամասի տրամադրման, անջարձ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)
Առաջադրանքի գործողության ժամկետը **Նախագիծը ներկայացնել համաձայնեցման Դիլիջանի համայնքապետարան մինչև 2024 թվականի հուլիսի 07-ը:**
(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է **բնակավայրերի հողերի խառը կառուցապատման հողերի կազմում:**
(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա եպատակային և գործառնական նշանակությունը)
2. (*) Հողամասի չափերը **1.5781 հա**
(հողամասի սահմանները՝ կոորդինատային նշանարմամբ, մակերեսը (հա))
3. Հողամասի առկա վիճակը **Հողամասը կառուցապատված չէ**
(ոեյիների բնագրային, շենքերի (այդ թվում՝ բանդման ենթակա) առկայությունը (օգտագործումը, եղանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական նյութերը և այլն), կանաչապատումը, բարեկարգումը և այլն)
4. (*) Տրանսպորտային պայմանները **Հողամասի տրանսպորտային մոտեցումն ապահովված է**
(ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)
5. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր) **Հողամասը ապահովված չէ ինժեներական կոմունիկացիաներով՝ ջրատար, կոյուղատար, գազատար և էլեկտրամատակարարման գծեր:**
(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)
6. (*) Կից հողամասեր **հյուսիսից աղ անձի պատկանող հողամաս է, հյուսիս-արևելքից՝ Ազգային պարկի տարածք, արևելքից՝ ճանապարհ, հարավից և արևմուտքից՝ համայնքային հողեր**
(կից հողօգտագործումների անվանումը և դրանց սահմանները՝ համաձայն ներկայացված սխեմայի)
7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ) **չկան**
(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)
8. (*) Հատակագծային սահմանափակումներ **չկան**
(տեղանքում գործող արտադրական, պաշտպանվող օբյեկտների, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

ՆԱԽԱԳԾԱՑԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

(առտղանիշով) (*) Նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ Նախագիծն իրականացնել 22 քաղաքաշինության գործող նորմատիվ պահանջներին համապատասխան: Նախքան նախագծային աշխատանքներն իրականացնել տարածքի երկրաբանական հետազոտություն: Անհրաժեշտության դեպքում նախատեսել մակերևութային և ստորգետնյա ջրերի հետազոտական ցանցեր: Կառուցապատողի տեխնիկական առաջադրանքով նախատեսվում է տարածքում կառուցել բազմաֆունկցիոնալ համալիր, որը բաղկացած կլինի թվով 5 բնակելի մասնաշենքերից /ներառում են նաև հասարակական նշանակության հատվածներ/, որոնք նախատեսվում են 3-5 հարկայնությամբ և ռեստորանային մասնաշենքից՝ 6 հարկ, իրականացնել բարեկարգման աշխատանքներ: Առաջարկվում է տարածքում նախատեսել մանկական խաղահրապարակ, մարզահրապարակ, հանգստի գոտի, կանաչապատ տարածքներ: Ճարտարապետական լուծումներում հաշվի առնել տարածքի բնական լանդշաֆտի և Դիլիջանի բնորոշ քաղաքաշինական ոճային առանձնահատկությունները: Նախագծով ներկայացնել արտաքին հարդարման և ձևավորման բոլոր նյութերի տեսակները:

(Ելևելով 22 օրենսդրության և նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներից, առկա քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներից կամ դրանց բացակայության դեպքում՝ կազմավորված (կազմավորվող) քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններից, առաջարկություններ, ճակատների ձևավորման, տանիքների, արտաքին դռների, պատուհանների համամասնությունների և գունային լուծումների վերաբերյալ)

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր) օբյեկտի փողոցին նայող ճակատը զուգահեռ հետ քաշել հողամասի սահմանագծից առնվազն 3.0մ

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր) ապահովել հակահրդեհային և ինսուլացիոն նորմատիվ պահանջները համաձայն ներկայացված էսքիզի

9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր) _____

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառույցի (կառույցների) _____

բնդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին) 1.2

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) կառույցների համար՝ 40%

տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%) բարեկարգման համար՝ 30%

9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի ներառյալ բնական լանդշաֆտը/ 30%

հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%) _____

9.7. այլ պահանջներ _____

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների _____

հերթականությունը _____

11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների _____

օգտագործման պայմանները չի սահմանափակվում

12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ _____

(Պահանջներ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու ցանցերի նկատմամբ)

12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք կցվում է

ջրի մատակարարում (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.2. (*) էլեկտրամատակարարում կցվում է

(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.3. (*) գազամատակարարում կցվում է

(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության _____

մալուխատար կոյուղու (ներառյալ (համաձայն N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով

դիտահորը) տեղադիրքը սահմանված ելակետային տվյալների)

12.5. թույլ հոսանքներ _____

12.6. աղբահանություն _____

13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում նախատեսել

(ռելիեֆի, կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)

14. Բարեկարգում նախատեսել
(լանդշաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փոքր ձևեր, ցանկապատում, գովազդ և այլն)
15. Շինարարական նյութեր Արտաքին ղիգայնում առաջարկվում է օգտագործել փայտ, բնական ջարդված քարի շարվածք, աղյուս և այլն:
(շինարարական նյութերի օգտագործման առաջարկությունները տանիքների, ձակատների լուծումների, արտաքին դռների, պատուհանների վերաբերյալ)
16. Պաշտպանական կառույցներ առաջնորդվել օրենքով սահմանված նորմատիվ-տեխնիկական պահանջներով
(արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)
17. Հակահրդեհային պահանջներ ապահովել ՀՀՇՆ 21-01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգությունը նորմերի պահանջները
(հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)
18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ ապահովել ՀՀՇՆ IV-11.07.01-2006 (ՄՍՆ 3.02-05-2003) «Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժուն խմբերի համար» շինարարական նորմերի պահանջները
19. Շրջակա միջավայրի պահպանում օրենքով սահմանված կարգով
(շրջակա միջավայրը վնասվածք ազդեցությունից բացառելու միջոցառումները)
20. Շինարարության կազմակերպում Շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում շրջակա միջավայրը գերծ պահել շինադրի կուտակումից: Հողային հանույթներից առաջացած բնահողը կուտակել համայնքապետարանի կողմից առաջադրված տարածքում՝ հետազայում օգտագործելու նպատակով:
(առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քաղաքային տեսչության և տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)
21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը մինչև 2024 թվականի հուլիսի 07-ը, Նախագիծ և Աշխատանքային փաստաթղթեր
(նշվում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ ՀՀ կառավարության 19.03.2015թ. թիվ 596-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով
(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծերի երաշխավորագիրը՝ հղում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)
23. Միջանկյալ համաձայնեցում Նախագիծը ենթակա է համաձայնեցման ՀՀ գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:
(իրավասու մարմնի կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ էսքիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է էսն առաջադրանքի փոփոխման ենթավորությունը՝ N 1 հավելվածի 87-րդ կետով նախատեսված դեպքում)
24. Հասարակական քննարկումներ Առկա է Դիլիջանի համայնքի ղեկավարին կից հասարակական հիմունքներով մշտապես գործող Դիլիջանի քաղաքաշինական և ներդրումների խորհրդուման խորհրդի դրական եզրակացությունը:
(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)
25. Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների ստացում Նախագծային փաստաթղթերը ենթակա են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության
(նշվում են տվյալ օբյեկտի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)
26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում
27. Այլ պայմաններ Նախագծային փաստաթղթերի համաձայնեցման և շինարարության թույլտվություն ստանալու նպատակով դիմել Դիլիջանի համայնքապետարան մինչև սույն առաջադրանքի գործողության ժամկետի ավարտը:
Շինարարության ավարտի ժամկետը կնախատեսվի շին.թույլտվությամբ:

ԴԻԼԻՋԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ Ժ/Պ

(ստորագրությունը,

Ս.ԲԱԶԻՅԱՆ
անունը, ազգանունը)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Կադաստրի
կոմիտե

Սույն վկայականով հաստատվում է 4 հունվարի 2023 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒՐՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

ՈՌԻՔԵՆ ԴԻՇԴԻՇՅԱՆ ԼԵՎՈՆԻ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Տավուշ, համայնք Դիլիջան Դիլիջան ք. Աղբյուր Սերոբի փողոց 5 հողամաս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցման վկայականներ N 25072014-11-0005, N 18042014-11-0015, N 23032016-11-0001, Համայնքի ղեկավարի որոշում թիվ 67-Ա, 25.03.2016թ., Համայնքի ղեկավարի 19/08/2022թ. թիվ 591-Ա որոշում, համայնքի ղեկավարի 26/12/2022թ. թիվ 971-Ա որոշում

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 11-003-0711-0025

Մակերեսի չափը (հա)՝ 1.5781

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Խառը կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 04012023-11-0018, գաղտնաբառ՝ 97BYE3ECYNC6

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 1/2

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ԱՐՇԱԿ
ՇԱՀԲԱԶՅԱՆ

Զբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման
անշարժ գույքի գլխավոր ռեգիստր

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 04012023-11-0018, գաղտնաբառ՝ 97BYE3ECYNC6

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 2/2

Ռուբեն Դիշիշյանին
/հասցեն՝ Տավուշի մարզ, ք. Դիլիջան Աղբյուր Մերոփի փող. 5/

« 21 » փետրվարի 2023թ.
N 4499

Առարկան՝ Տեխնիկական պայմանի տրամադրում

Հարգելի պարոն Դիշիշյան,

Ի պատասխան Ձեր 10.02.2023թ. դիմումի՝ ներկայացվում է «Վեոլիա Ջուր» ՓԲ ընկերության կողմից մշակված ՎՋ524/2023 ջրամիացման և ջրահեռացման նախագծման տեխնիկական պայմանը: Դրա հիման վրա անհրաժեշտ է համապատասխան լիցենզիա ունեցող կազմակերպությունում պատվիրել նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի առնվազն 2 փաթեթ և մյուս կոմունալ ծառայություններ մատուցող ընկերությունների հետ համաձայնեցնելուց հետո, այն «Վեոլիա Ջուր» ՓԲ ընկերության կողմից հաստատելու և միացման նախահաշիվ ստանալու նպատակով ներկայացնել ընկերության շահագործման համապատասխան տնօրինություն ք. Երևան, Բենյակի խրվերի 85/1 հասցեով:

Հաստատված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի 1 բնօրինակ փաթեթը պահվելու է ընկերությունում:

Հողային աշխատանքները սկսելուց առաջ անհրաժեշտ է տեղական ինքնակառավարման մարմնից ստանալ շինարարական աշխատանքների կատարման թույլտվություն:

Նոր համակարգի կառուցման տեխնիկական հսկողություն իրականացնելու նպատակով հարկավոր է դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտեի կողմից քաղաքաշինության բնագավառում շինարարության որակի տեխնիկական հսկողություն իրականացնելու համար լիցենզավորված կազմակերպության, որոնց ցանկը հրապարակված է «Վեոլիա Ջուր» ՓԲ ընկերության պաշտոնական կայքում, օգտվել վերջինիս ծառայություններից և «Վեոլիա Ջուր» ՓԲ ընկերություն ներկայացնել կառուցված օբյեկտի վերաբերյալ կից ցանկում նշված փաստաթղթերը ընկերության կողմից միացման աշխատանքներ կատարելու, առևտրային հաշվառքի սարք տեղակայելու և Ձեզ հետ խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման /կեղտաջրերի մաքրման/ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը կնքելու համար:

Միևնույն ժամանակ հարկ եմ համարում նշել, որ կառուցված նոր համակարգի սեփականության իրավունքի Հայաստանի Հանրապետությանն անհատույց հանձնումն իրականացվելու է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Առդիր՝ 2 թերթ:

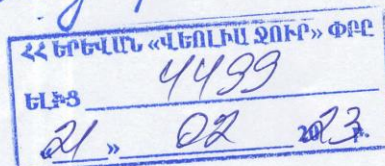
Հարգանքով՝

Ս. Շահինյան

Գլխավոր տնօրեն
Ս. Շահինյան

Պատասխանատու՝
Լ. Մարտիրոսյան

Լ. Մարտիրոսյան

ՀՀ, ք. Երևան, 375025, Արվոյան 66ա
Հեռ.՝ 1-85, 0-800-00-185, 011-300-185
Էլ. փոստ՝ am.water.office.all@veolia.com
Վեբ-էջ՝ www.veolia.am

RA, Yerevan, 375025, Str. Abovyan 66a
Tel.: 1-85, 0-800-00-185, 011-300-185
E-mail: am.water.office.all@veolia.com
Web site: www.veolia.am

Ս. Շահինյան

VEOLIA

Հոլ

«Հաստատում է»

Արտադրատեխնիկական բաժնի պետ
Ս. Մարտիրոսյան

«17» 02 2023թ.

Տեխնիկական պայման ՎՋ 524 /2023

(Ջրամիացման և/կամ/ ջրահեռացման մախագծման)

Ք.Դիլիջան, Աղբյուր Սերոբի փ. 5 հողամաս

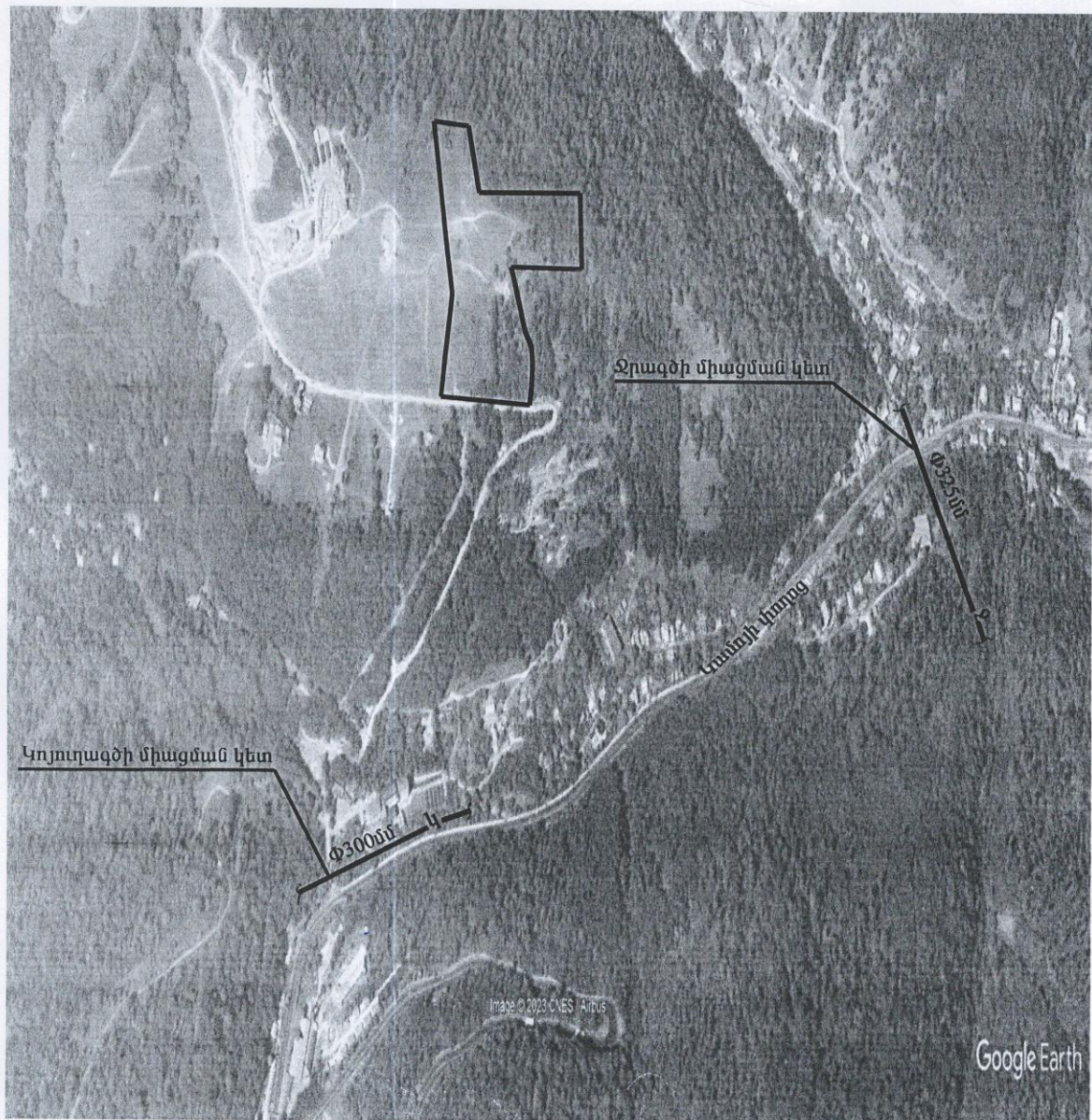
/Տարածքի հասցե/

Ռուբեն Դիշդիշյան

ամուն, ազգանուն/

091196585

/Հեռախոսահամար/

343825

Համակարգ	Ջրամատակարարում	Ջրահեռացում	Հրդեհաշիջում
Գոմունիկացիայի գտնվելու վայրը	Տարածքից մոտ 2800մ հեռավորությամբ	Տարածքից մոտ 1100մ հեռավորությամբ	
Գործող խողովակի տրամագիծը, ճնշումը, տեսակը	D=325մմ, P=0.1մթն. պող.	D=300մմ	
Միացման կետը	Տարածքից մոտ 2800մ հեռավորությամբ անցնող ջրագծից	Տարածքից մոտ 1100մ հեռավորությամբ անցնող կոյուղագծին	
Միացման տրամագիծը	Համաձայն նախագծի		
Ջրաչափի տրամագիծը, դասը և տիպը			
Այլ պահանջներ	Ջրաչափական հանգույցի համար կառուցել դիտահոր	Կոյուղագծի միացման կետում կառուցել դիտահոր	Տես * կետը
Ջրամատակարարման գրաֆիկը	Շուրջօրյա		

Կառուցման աշխատանքները կատարելու համար անհրաժեշտ է տվյալ ոլորտում լիցենզավորված կազմակերպությանը պատվիրել նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմում և դրանք համաձայնեցնել «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի հետ :

Կառուցման աշխատանքների տեխնիկական հսկողությունը, դիմողի հայեցողությամբ, իրականացնում է «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ն կամ ընկերության պաշտոնական կայքում հրապարակված ցանկում ընդգրկված կազմակերպությունը՝ դիմողի հաշվին :Կառուցված նոր համակարգի միացումը ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգին իրականացնում է «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ՝ դիմողի հաշվին :

Մույն տեխնիկական պայմանը ուժի մեջ է 1 (մեկ) տարի՝ գրանցման օրվանից սկսած, այն ենթակա է երկարացման մինչև տեխնիկական պայմանի ժամկետի ավարտը՝ դիմողի կողմից ներկայացրած դիմումի հիման վրա:

Կառուցման ընթացքում, հողային աշխատանքներն իրականացնելիս, անհրաժեշտ է ձեռք բերել տվյալ համայնքի ղեկավարի, այլ իրավասու և/կամ շահագրգիռ մարմինների կամ անձանց թույլտվությունները և/ կամ համաձայնությունները:

Հաշվի առնելով , որ վերոնշյալ հասցեում «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի կողմից ինքնահոս մատակարարվող ջրի ճնշումը 0.1 մթն. է ասպա անհրաժեշտ է նախատեսել ինվերտորային պոմպ:

* Հրդեհաշիջումը նախատեսել համաձայն ՀՀԸՆ 40.01.02-2020թ. և ՀՀ Կառ. 08.08.2019թ թիվ 1025- Ն որոշման, թիվ 29 հավելվածի, հիդրանտի տեղադրման դեպքում կառուցել դիտահոր:

«Դիլիջան» տեղամասի պետ՝

ԱՏԲ պետի տեղակալ՝

Ինժ. խմբի պատասխանատու՝

Տեխնիկական պայմանների մասնագետ

Վ.Մնացականյան

Ա.Սիմոնյան

Գ.Վարդանյան

Ա.Ղազարյան

ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՍՆԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ - ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԻՆ ՄԻԱՑՄԱՆ ՊԱՏՎԵՐ

1.	Նույնացման կոդ	95961111	Ամսաթիվ 29/03/2023			
2.	Ցանց	ԴԻԼԻՋԱՆ	Մասնաճյուղ	«ԱՂՍՏԵՎ» ՄԱՍՆԱՃՑՈՒՂ		
3.	Պատվիրատուի տվյալներ ք.Երևան, Թումանյան փ., 35/ա, բն. 47 Հեռախոս 37491 196585B	Կարգավիճակ	Բնակիչ			
		Անվանում	Ռուբեն Լևոնի Դիշոյան			
		Անձնագիր	002373215, 011 9/16/2014			
		Սոց. քարտ				
		Ղեկավար				
4.	Էլեկտրասնուցման տարածքի հասցեն		ՀՀ ՏԱՎՈՒՇ, ք. ԴԻԼԻՋԱՆ (Աղբյուր Սերոբի փողոց 5 հողամաս)			
5.	Միացման տեսակ	Ե ռ ա ֆ ա գ	6.	Համայնք	ԴԻԼԻՋԱՆ	
7.	Պահանջվող հզորություն (ԿՎԱ)	733	8.	Սնուցման տեսակ	Բազմաբնակարանային շենք	
9.	Լարման մակարդակ (ԿՎ)	6	10.	Միացման ամսաթիվ		
11.	Էլեկտրամատակարարման իրականացման տեխնիկական պայմանների առաջարկ					
Էլ. Սնուցումն իրականացնել 35/6 կՎ <<Գոլովինո>> ԵԿ-ի <<Գոմարդիտորների տուն>> ուղղ. Տ.8584 ԼՏԵ-ն սնող 6 կՎ ՄԳ-ից մուտք-էլք սխեմայով՝ կառուցելով 6 կՎ ՄԳ-Կառուցվող 6 կՎ ՄԳ-ի վերջում կառուցել համապատասխան հզոր. երկտրանսֆորմատորային ենթակայան: Կառուցվող ԵԿ-ում տեղադրել 630 և 400 կՎԱ հզոր. ուժային տրանսֆորմատորներ: Երկտրանսֆորմատորային ԵԿ-ի 6 կՎ հատոնում տեղադրել Տ.8284 ԼՏԵ-ի մուտքը ապահովող 6 կՎ բջիջ: Բազմաբնակարանային շենքի 0.4 կՎ Էլ. սնուցումն իրականացնել նոր կառուցվող երկտրանսֆորմատորային ԵԿ 0.4 կՎ վահանից առանձին խմբով՝ կառուցելով 0.4 կՎ ՄԳ-եր: Հաշվառողի սարքերը տեղադրել ՏԵ-ում՝ առանձին արկղի մեջ: ՏԵ-ում տեղադրել գլխամասային հաշվիչ: Անվտանգության գոտու խախտում չկա: Էլ. սնուցվող տարածքը գտնվում է համայնքի վարչական սահմանում՝ բնակավայրի ներսում: Տվյալ տարածքում էՀՀԱ համակարգը դեռ չի գործում						
Անհրաժեշտ փաստաթղթերը ստուգեց և պատվերն ընդունեց _____ / Գ.Երիցյան /						
Տեխնիկական պայմանների առաջարկին համաձայն եմ, ծանոթ եմ "նոր սպառողի" կամ նպատողի վերականգնվող սպառման համակարգը Էլեկտրական ցանցին միացման կարգին, որի համար ստորագրում եմ _____ / Ռուբեն Լևոնի Դիշոյան /						
Ցանցի պետ _____ / Գ.Դավթյան /						
12.	Էլեկտրասնուցման վերականգնվող գծի գույքահամար և անվանում					
	00608717	6 կՎ օգ				
13.	Էլեկտրասնուցման կառուցվող գծին տրվող					
	Գույքահամար	Անվանում	Տեսակ	Կապակցող խմբի կոդ	Հասցե	ՆՊ

«ԱՂՍՏԵՎ» ՄԱՍՆԱՃՑՈՒՂ ԳԼԽԱՎՈՐ ՃԱՐՏԱՐԱԳԵՏ _____ /Ս. ԱԼԻՄԱՆՅԱՆ/

Հաստատել մասնաճյուղի կողմից ներկայացված տեխնիկական պայմանի առաջարկը _____ / _____ /
Պատվիրել անհրաժեշտ նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը
Մերժել ներկայացված առաջարկը
Մերժման պատճառները _____
Ներկայացնել նոր առաջարկ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ» ՓԲԸ _____ /Դ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ/

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ
ՏԱՎՈՒՇԻ ԳԱԶԻՖԻԿԱՑՄԱՆ ԵՎ ԳԱԶԱՍՏԱՍԿԱՐԱՐՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳՅՈՒՂ

ЗАО «Газпром Армения»
ТАВУШСКИЙ ФИЛИАЛ ПО ГАЗИФИКАЦИИ И ГАЗОСНАБЖЕНИЮ

4001, ԳԴ, Տավուշի մարզ, ք. Իջևան, Մեծրաբյան 53: 4001, РА, Тавушская обл., г. Иджеван, ул. Меграбяна 53.
Հեռ. /Тел: (0 263) 4 06 01: Գաքս /Факс: (0 263) 4 06 01. E-mail: tavush@gazpromarmenia.am

«22» 03 2023թ

№ 84

ՀՀ Տավուշի մարզի Դիլիջան
քաղաքի Աղբյուր Սերոբի փողոցի
№5 տարածքի սեփականատիրոջ
լիազոր անձ Արմեն Հայրապետյանին

Հարգելի Ա. Հայրապետյան

Ի պատասխան Ձեր դիմումի տեղեկացում եմ, որ Դիլիջան քաղաքի Աղբյուր Սերոբի 5 հասցեում
նախատեսվող բազմաֆունկցիոնալ համալիրի գազիֆիկացման համար տեխնիկական պայմանների
տրամադրման նպատակով ՀՀ «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի կողմից կատարվում են
հիդրավիկական հաշվարկներ և գազամատակարարման ապահովման համար
գազամատակարարման ցանցի օպտիմալ միացման կետն ընտրելուց հետո Ձեզ կտրամադրվեն
տեխնիկական պայմաններ:

ՏՆՕՐԵՆ՝

Վ. ԱՅԿԻՆՅԱՆ

Նոտարական ակտի կոդ: 440-20220721-79-6103294
Նոտարական ակտի գաղտնագիր: LXHM03

քաղաք ԵՐԵՎԱՆ

Լ Ի Ա Չ Ո Ր Ա Գ Ի Ր

երկու հազար քսաներկու թվականի հուլիսի քսաներկուսին 22/07/2022թ.

Ես՝ **ՌՈՒԲԵՆ ԼԵՎՈՆԻ ԴԻՇԴԻՇՅԱՆՍ**, ծնված՝ 15/03/1959թ-ին, ՀԾՀ՝ 2503591019, նույնականացման քարտ՝ 002373215, տրված՝ 011-ի կողմից, 16/09/2014թ-ին, հաշվառված՝ ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ Փ., 4/6 ՇԵՆՔ, 66ԲԼԱԿԱՐԱՆ, լիազորում եմ՝

ԱՐՄԵՆ ԱՐՄԵՆԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԻՆ, ծնված՝ 12/12/1971թ-ին, ՀԾՀ՝ 2212710275, նույնականացման քարտ՝ 005836176, տրված՝ 011-ի կողմից, 20/04/2017թ-ին, հաշվառված՝ ԵՐԵՎԱՆ, ԿԵՆՏՐՈՆ, ԱՐԱՄԻ Փ. ՆՐԲ., 5Ա ՇԵՆՔ, 7ԲԼԱԿԱՐԱՆ

իմ փոխարեն իր հայեցողությամբ ցանկացած գնով և պայմաններով գրավ դնել, գրավից հանել, վաճառել Մարզ Տավուշ, համայնք Դիլիջան Դիլիջան քաղաք Աղբյուր Սերոբի փողոց 5 /հինգ/ հողամաս հասցեում գտնվող անշարժ գույքը, հանդես գալ բոլոր անհրաժեշտ հաստատություններում՝ ՀՀ Կադաստրի կոմիտեում, մարզպետարանում, քաղաքապետարանում, վարկային կազմակերպությունում, բանկում, անձնագրային բաժնում, Ճարտարապետության վարչությունում, Զաղաքաշինության տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնում նոտարական գրասենյակում, կնքել վարկային պայմանագիր, կնքել անշարժ գույքի գրավի պայմանագիր, անհրաժեշտության դեպքում համաձայնագրեր պայմանագիրը լուծելու, կետի փոփոխության վերաբերյալ, կնքել անշարժ գույքի առուվաճառքի պայմանագիր, անշարժ գույքի առուվաճառքի և հիփոթեքի պայմանագիր, տարածամկետ վճարումով առուվաճառքի պայմանագիր, անհրաժեշտության դեպքում կնքել նախավճարի պայմանագիր և /կամ/ նախնական պայմանագիր, ստանալ փաստաթղթերի կրկնօրինակներ, ստորագրել ընդունման-հանձնման ակտը, ելք ու մուտք ունենալ անշարժ գույք, գրանցել գրավի իրավունքը, ստանալ վկայական, հանդես գալ բանկում, հողամասի վաճառքի հետ կապված կատարել ցանկացած բանկային գործառնություններ, ինչպես նաև հանդես գալ "Վեոլիա Ջուր" ՓԲԸ-ում, «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ում, ՀՀ «Էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ում, կնքել պայմանագրեր, համաձայնագրեր: Իմ կողմից տալ դիմումներ, հայտարարություններ, այդ թվում ընտանեկան կարգավիճակի մասին, ստորագրել, ստանալ նշված անշարժ գույքին վերաբերող տեղեկանքներ և փաստաթղթեր, ստանալ գումար, կատարել վճարումներ, ինչպես նաև կատարել այլ անհրաժեշտ գործողություններ, կապված սույն լիազորության իրականացման հետ:

Ինչպես նաև վերը նշված հասցեում գտնվող անշարժ գույքի հետ կապված հանդես գալ Հայաստանի Հանրապետության բոլոր անհրաժեշտ հաստատություններում, այդ թվում պետական և ոչ պետական մարմիններում, վարչական շրջանի աշխատակազմում, քաղաքապետարանում, համատիրությունում, ազգային արխիվում, ՀՀ Կադաստրի կոմիտեում, քաղաքաշինության կոմիտեում, չափագրման մարմիններում, ճարտարապետության վարչությունում, ՀՀ քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնում, կատարել շինարարական և կառուցապատման աշխատանքներ, ստանալ շինթույլություն և ավարտական ակտ, նախագծային փաստաթղթեր, փորձաքննության եզրակացություններ, նախագծման թույլտվություն, կնքել պայմանագրեր, գրանցել պայմանագրից ծագող իրավունքները համապատասխան մարմիններում, ստանալ սեփականության իրավունքի վկայական և նոր հասցե, կնքել պայմանագրեր կառուցապատողի և լիցենզավորված մասնագիտական կազմակերպության հետ, անհրաժեշտության դեպքում փոխել նպատակային նշանակությունը, կնքել և լուծել պայմանագրեր և համաձայնագրեր, տալ դիմումներ, հայտարարություններ, ստորագրել, ստանալ նշված անշարժ գույքին վերաբերող տեղեկանքներ և փաստաթղթեր, ստանալ քաղվածքներ, նախագծեր, որոշումներ, ակտեր, թույլտվություններ, փաստաթղթերի կրկնօրինակներ, պատճեններ, կատարել վճարումներ, ինչպես նաև կատարել այլ անհրաժեշտ գործողություններ, կապված սույն լիազորության իրականացման հետ:

Ես վկայում եմ, որ գործունակության մեջ սահմանափակված չեմ, իմ նկատմամբ չկա սահմանված խնամակալություն և հոգաբարձություն: Լիազորագիրը տրված է իմ կողմից կամավոր:

Լիազորագիրը տրված է 3 /երեք/ տարի ժամկետով :

ԼԻԱԶՈՐՈՂ՝ Ծանոթացել եմ տվյալ լիազորագրի բովանդակությանը, համաձայն եմ բոլոր պայմանների հետ, դրանք բխում են իմ մտադրություններից, որի համար ստորագրում եմ՝

Ծաղկաբաղ իշխ

ՌՈՒԲԵՆ ԼԵՎՈՆԻ ԴԻՇԴԻՇՅԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության անունից
Երկու հազար քսաներկու թվականի հուլիսի քսաներկուսին սույն լիազորագիրը վավերացված է
իմ, Երևան նոտարական տարածքի նոտար ԳԱՅԱՆԵ ՅՈՒՐԻԻ ԱԶԱՐՅԱՆԻ կողմից: Լիազորագիրը
ստորագրված է քաղաքացի ՌՈՒԲԵՆ ԼԵՎՈՆԻ ԴԻՇԴԻՇՅԱՆԻ կողմից: Լիազորագիրը
ինքնությունը, գործունակությունը ստուգված են: Լիազորագիրը կազմված է 3 /երեք/ օրինակից:
Իմ կողմից վավերացված սույն լիազորագիրն ունի օրենքով նախատեսված հանրային
հեղինակություն և լիարժեք ապացուցողական ուժ: ՀՀ քաղաքացի ՌՈՒԲԵՆ ԼԵՎՈՆԻ
ԴԻՇԴԻՇՅԱՆԸ տիրապետում է հայերեն բանավոր լեզվին, սակայն չի կարող կարդալ և գրել:
Նրա համար լիազորագրի տեքստը կարդաց և բացատրեց նոտարը:

Գրանցված է գրանցամատյանում 3873

Գանձված է պետական տուրք՝ երեք հազար ՀՀ դրամ և ծառայության վճար երեք հազար ՀՀ
դրամ՝ համաձայն «Պետական տուրքի մասին» և «Նոտարիատի մասին» Հայաստանի
Հանրապետության օրենքների:

Նոտար

Գայանե Յուրիի Ազարյան

ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ		Ձև 1
Սեփականատեր	Տավուշի մարզ Ռիլիջան համայնք	Հաստատում էմ _____ 2022թ.
Արմեն Հայրապետյան	Սարգ, Խանայնք, Խասքե	Համայնքի ղեկավար Ա.Տ.
	Հողատիրության հոլսքը	անուն, ազգանուն, հայրանուն

Մակերես հա	1.0280 հա	Հողամասի		Մասշտաբ 1:2000					
Ծածկագիր	11-003-0711-0009-ից	Զբոսադարձային (բեկման) կետեր	Կոորդինատներ	Գծային չափերը (մ)	Որակավորում ունեցող անձ				
Նպատակային նշանակություն	բնակավայրերի		X	Y	Որակավորման վկայականի համարը				
Գործառնական նշանակություն	հասարակական կառուցապատման				Ստորագրություն				
Լրացուցիչ նշումներ. 					Իրավաբանական անձի անվանումը				
					ՉվճՀ				
					Ստորագրություն				
					<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>ամիս</td> <td>չափագրության</td> <td>23.05.2022</td> </tr> <tr> <td>ամսաթիվ</td> <td>հատակագծի կազմման</td> <td>01.06.2022</td> </tr> </table>	ամիս	չափագրության	23.05.2022	ամսաթիվ
ամիս	չափագրության	23.05.2022							
ամսաթիվ	հատակագծի կազմման	01.06.2022							
					Ձևվեն Բաբայան				
					0133				
					Ստորագրություն				
					Ա/Մ Զավեն Բաբայան				
					27881377				
					Ստորագրություն				
					Ա.Տ.				

հողամասի			
Ներդաշնակային (շեկման) նշաններ	Նոտրոդիմատներ		Գծային չափերը (մ)
	X	Y	
1	8486894.7841	4507453.2949	94.54
2	8486938.0760	4507537.3356	30.00
3	8486964.6442	4507523.4109	11.23
4	8486959.4205	4507513.4723	44.20
5	8486937.9641	4507474.8249	13.19
6	8486951.0541	4507473.2149	16.62
7	8486967.5541	4507471.1849	5.30
8	8486972.5941	4507469.5449	8.09
9	8486980.3641	4507471.7849	22.89
8	8487002.8141	4507467.3249	20.00
11	8487020.4521	4507457.8869	25.69
12	8487040.0795	4507441.3081	77.90
13	8487014.4769	4507367.7358	40.18
14	8486981.7941	4507391.1049	68.60
15	8486925.9841	4507430.9949	38.35
1	8486894.7841	4507453.2949	

Որակավորում ունեցող անն			Զավեն Բաբայան
Որակավորման վկայականի համարը			0133
Ստորագրություն			
Իրավաբանական անմի անվանումը			ԱԶ Զավեն Բաբայան
ՀԱԳԳ			27881377
Ստորագրություն			
ամիս ամսաթիվ	չափագրության	23.05.2022	Կ.Տ.
	հատակագծի կազմման	01.06.2022	